III

8181

Bibl. Jag.

Przegląd ustępów rozporządzeń dot. zwanego ziemi wiślickiego podług przedmiotów ułożonych z porównaniem poprzednich wersyi Dzieła ś. A. Helcla podanej i z uzupełnieniem z dotychczas nieznanych przez jego badania rękopiśmiennych, wydał Alexander hr. Sadowski. Warszawa 1860.

W roku zapewne 1506, w czasie bytności swego brata Zygmunta w Warszawie, ułożył Jan Łaski dla ziemi wiślickiej, w której był starostą, zbiór ustaw, zwyczajów i przywilejów, jakie tam obowiązywały. Dzieło to, zwane przez autora Statutami, a przez innych Prawem Łaskiego, zostało wydane przez ś. A. Helcla w Krakowie 1856. roku, z rękopismu, który znajdował się w bibliotece Załuskich, a teraz w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie. Ponieważ Dzieło hr. Sadowskiego ogłoszone jest na Statutach Prawa Polskiego, pomieszczonych przez ś. A. Helcla w Krakowie 1856. roku, z rękopismu, który znajdował się w bibliotece Załuskich, a teraz w Bibliotece Jagiellońskiej w Warszawie, a nie wydane jeszcze w całości, przeto uważam za rzecz pożyteczną, zanim przystąpię do badania nad Prawem Łaskiego, podać przegląd ustępów tego dzieła, które, jak się zdaje, nie zostały dotąd wydane.

Joachim Lelewel z Kurzelowym rozbiorem ziemi wiślickiej (1), mówi, że ta ziemia, jako jedna z pierwszych, miała swoje prawa spisane, a mianowicie: że jakkolwiek prawa nasze rozdzielały się przed Kazimierzem Wielkim prawami, to jednak te albo nigdy nie były przez niego odziane w formę pisanych ustaw albo zaginęły; i że ułożona pod panowaniem Kazimierza na sejmie w Wiślicy przez zgromadzonych tam Prałatów i Panów Księgi ustaw w tej formie, w jakiej je Król Aleksander Jagiellończyk r. 1505 (2) potwierdził, jest najdawniejszym pomnikiem prawodawstwa polskiego i ziemskiego.

(1) Patrz J. Lelewela Polska średnich wieków kom. III. bib. wydania drezdeńskiego w Poznaniu 1859.

(2) W rozprawie znajdującej się w Dziełach Lelewela z r. 1860. III. 68. niepodanej.

(3) Jest przy Dziele Załuskiego prawodawstwo polskie cywilne i kryminalne do czasów Jagiellońskich, w Warsz. 1828

(1) Polska źródła. wydała III. 619.

(2) Tamże 623.

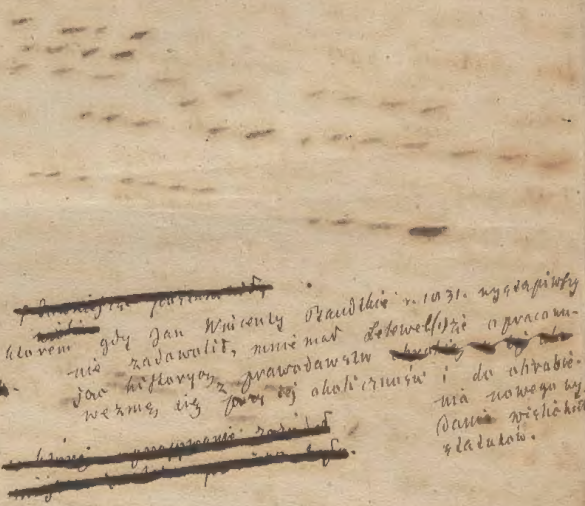

i ze wolałem [illegible] oczekać aż [illegible] pracy wezmie, a gdy się to stanie do tej i wyłonił Zygmunta Aug. Heftel, [illegible] przedtem w nowem wydaniu historyi prawodawstw za jego wzorem.

hali, do czego daje odwołuje zamiar [illegible] reorganizacyi [illegible] walnawczego i [illegible] lwowskiego [illegible] wspólnego [illegible] za [illegible] i na wykład prawa [illegible] [illegible] Dokładniejszy uwagi [illegible]

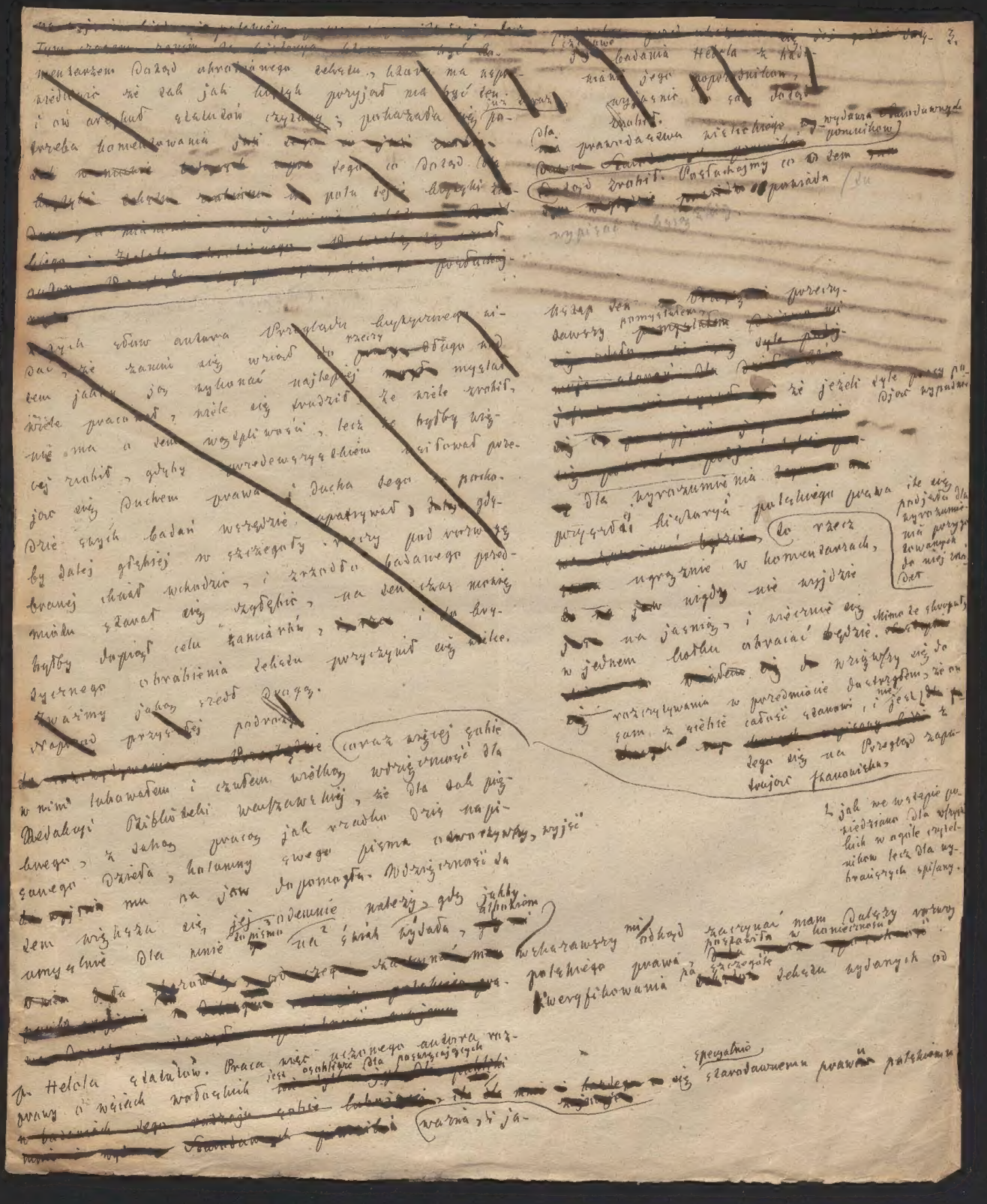

na krótką uwagę

zasługuje.

Drogą pogrzebu autor

Po trzecie

Aaron Przeglądu

ocenione

czyli na

Dzieło

uwagę

Historyczny krytyka

rozumowań będą

Tajar po raz

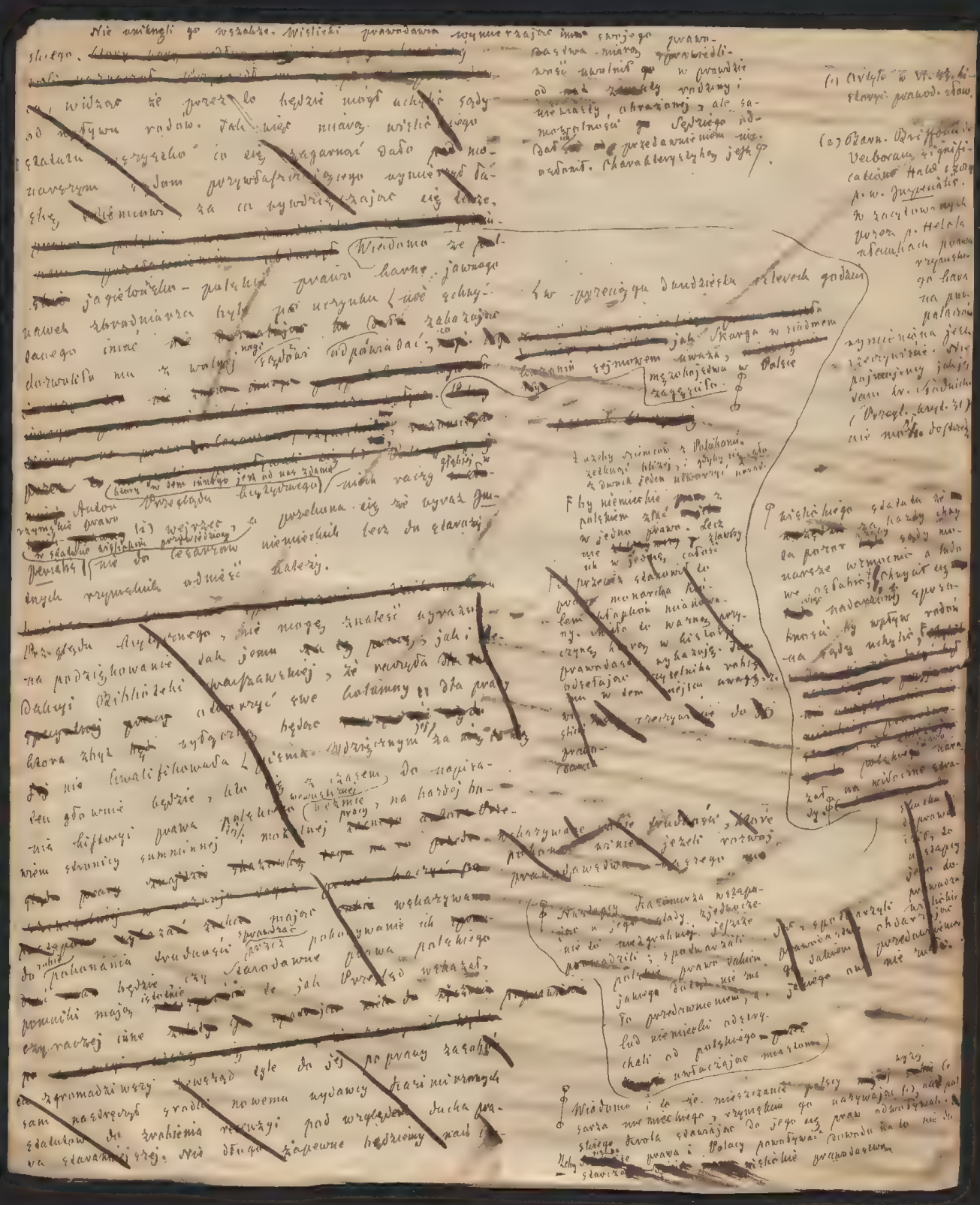

Co się wnikliwie zdania Przeglądu o warunku
pracy p. Heleny Dobrzyńskiej, [illegible] chwalił on jej
[illegible]
[illegible]
[illegible]

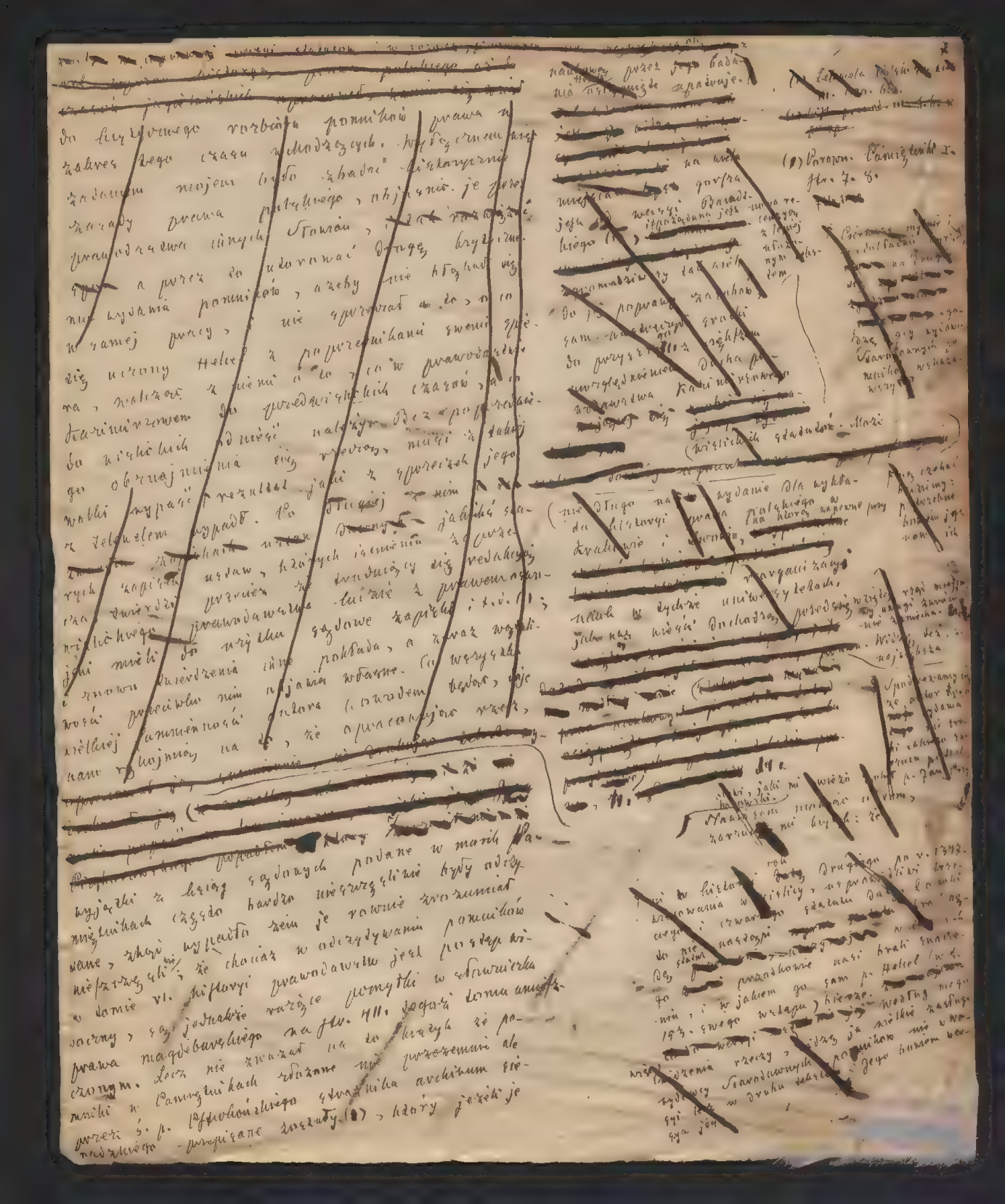

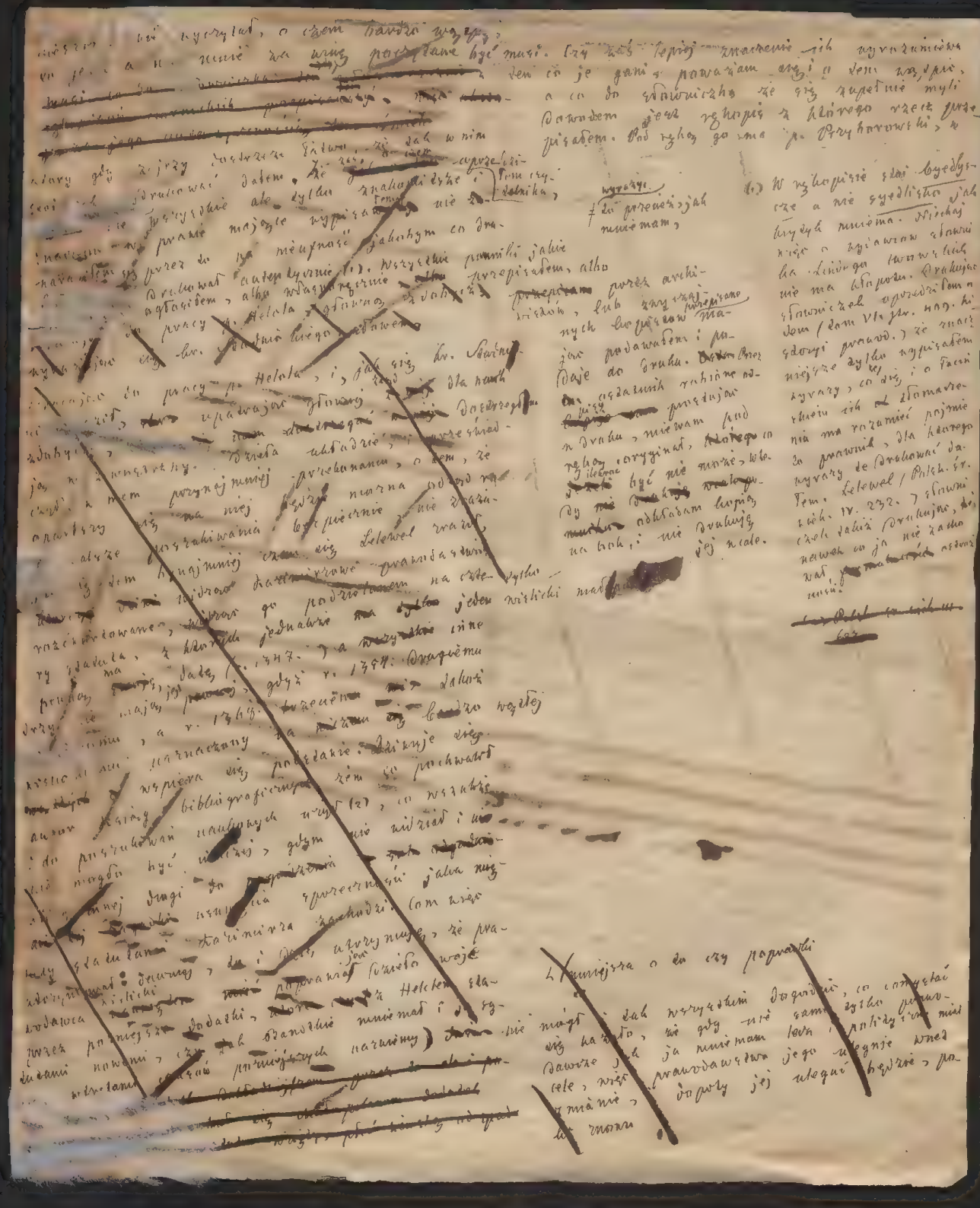

wersyi statutów i w rozbieżnościach ich ujmując
bieżący za zdobycz naukową przez badania jego
ustalone – uważamy. Pierwsze mylnie lub
niedokładnie wzięte, na długie się [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

NACZELNIK KANCELARYI
Banku Polskiego

w Warszawie d. [illegible] 1862

[illegible]

[illegible]

[illegible]

jego

pod kurcem, jak do muru, przywarł
mię raz
przez pierwszych [illegible] Dziejów z miasta [illegible]
[illegible] jak [illegible]
[illegible] jak [illegible]
[illegible] jak

Nie [redacted] Dodajd historyografia polskich w tym rodzaju pisarzy, [redacted] na raz dwoch wszystkich. Lecz wtrym jest dan historyi na jezyku ojczystym nie tylko przedmiotu jednak z najdawniejszych czasow w Polsce historycznych świadectw, ale i objaśnień do świadectw. W drugiem pomnim miejscu stoją wydawnictwa historyczne [redacted] jezyku [redacted] Pan przedmiot ich

historycznej nierównowagi na historyi w handlu naszym

(nie w jednego umieli [redacted] historyka dziejów wojen)

Wydawnictwa te w mysli przyjmować jasno i dokładnie a zrozumiałe przedstawienie jest [redacted] przedmiotu [redacted] bedzie przekonanie, że wszystkie dane jednak czy [redacted] prawdę przyjmować będzie, skoro

jego

oryginał, [redacted] słowa [redacted]

11

(1) wszystkie dotąd [redacted] go przedmiotu w Lesznie i gdzieindziej 1841.

Szumana [redacted] dawniejszych na tle pisarzy [redacted] Długosza dzieje na jezyk polski przedstawił [redacted] Czy zaś [redacted] nowy dzieł Długosza [redacted] do objawienia. Co będzie, jeżeli się wszystkie rodzaju prace jakie nam pp. Zygmunt Komarnicki [redacted] przedstawić zechce, dawnej będzie niekiedy w szczegółowaniu dziejowem u nas przegrodu, i wtedy na przykład, że się zaś zdarzy [redacted] przegrodu dzieł, które [redacted] że nie tylko przez odkrywanie nowych [redacted] wiadomości [redacted] dzieje, bez [redacted] będziemy. Potrzeba [redacted] aby przyszli [redacted] przedstawienie [redacted] podobnie jak p. Komarnicki [redacted] dawnej [redacted] przed nim źródła wiedzy [redacted] z cudzoziemskiej krainy na polskie przeguedzone rzeczy, w których [redacted] nie zmienisto, [redacted] jednakowo się [redacted]

[redacted] sam będzie się nie objawić, ani się w [redacted] do oznaczenia rzeczywistości [redacted] przyjmie [redacted] niżej od [redacted]

[redacted] i Aleksander hr. Przezdziecki

w wydanem od siebie r. 1841-8.

Piśmiennictwie polskiem

[redacted] i przez ogłaszających się wszystkich w polskiej mowie pisarzów

nasza w naszych narodu [redacted]

historyczna opowiadania

[redacted] a [redacted] rzeczy [redacted] myśli przyjmowali [redacted] jasno [redacted] przedstawienie [redacted] mieli, a zdarzy [redacted] oryginał [redacted]

w oryginale i w przekładzie prawda prze-
kłamał. [illegible]

Przede na za obowiązek wytłuma-
czać dah dzieje, ażeby oznaczyć ich
rzetelność a w przeciwnej
mierze a samego przekładacza czy-
telnikowi zdać, i za czyna
[illegible] przyczyniam swym, [illegible]
[illegible] czyli [illegible] wątpieniu czy i prze-
kładacz sprawdzał przekładu. Tym
sprzeciwiam Krajewska winien nam
zamierzkować czyste [illegible] od
Lelewela upadek Bolesława Śmia-
łego, winien sprostować zamiast [illegible]
[illegible] dla wygody [illegible] przeciwnego
historyka polskiego dziejów. Jeszcze
sam obowiązek ciąży na przekładacza
zwłaszcza. jego jest zwrócić obcemu się

[illegible] nie jedno

[illegible] Ponieważ [illegible] zwrotny wyra-
zicielem jest [illegible] przeciwnego historyka
tego, który nawykł rozprawiać o dziejach
[illegible] jakby o nich zamawiać z ludźmi, i mówić
językiem im tylko zrozumiałym, dla reszty
zaś czytelników bezwzględnym jak niezrozumiałe
[illegible]

Ponieważ czytelnikom zrobić trudne zadanie jasnym wyrażeniem dziś

[illegible] czyli, innymi słowami [illegible]
[illegible] samodzielnie [illegible] przekła-
dać [illegible]

[illegible] czytelnikom tym przekładanie jasna.

[illegible] że w oryginale [illegible] przeciwnego historyka
(dla wydania nie) przeciwnego zamiaru zrobiłem, i
[illegible] li się mu tak zdawać będzie, odrzucić
[illegible] (ale chcę napomknąć o tem
zmianie, jeżeli się nie chce wydać za przekładacza)
[illegible] że bez należytego przygo-
dowania się, przystąpił do pracy. Tom
[illegible] Dzieje [illegible]

Tom bardziej czuć się do
tego obowiązku zmuszonym,
gdy się dowiedziałem się o chęciach do
[illegible] zabrania w tym kierunku
[illegible] nie ma prawa żądać od mego czytelnika
[illegible] abdawacza, a nie zresztą badacza wyjaśnie-
nia [illegible] nie wyjaśnili przeciwnego
ni historycy. [illegible] major nie zadbał
pracy p. Komarnickiego słownictwo do

myśle wyrazu Dylmara (str. 124) [illegible]

Celtarius (str. 101),

[illegible] curtius (ex)

[illegible] (str. 223) [illegible] przejęcia, że athenaeum dopiero w IV. obecnie wychodzącym [illegible] [illegible] wydawnictw [illegible] ale zawrucam[illegible] że on się [illegible] [illegible] [illegible]

jagiellońskiej i gdańsko-jagiellońskiej w Królestwie,
przy pomocy języka rządowego [illegible]
wyrozumienia [illegible]. Królestwo po polsku, dzieje wydawano dzieł jego,
mamy przychód cennego; Dyzmara po-
dziadamy; Gala dziś przebory? Tru-
dna do zaiste praca, ale chwalebna. Pisku-
jąc wreszcie wreszcie, przedrzeć bądź o wiele
trudniej, gdy Dozwał [illegible] ubikarzy i politycznych biegu
w nim badania, a głos [illegible] przeciwnym oddajcie.

(1) Mogą z Prawdą: Jeziorna Polski i Litwy [illegible] adgadnąć w [illegible] p. Komarnicki jakie znaczenie miał nie odgadniony [illegible] Słowiańscy.

(2) Zakopane Nestora, Stary dobrze mnicha Ławrowskiego z XIV. wieku wydawał I. Nikiforow 1896.

(1) Mogą z tego jak mniemam p. Komarnicki nie [illegible] mieć [illegible] [illegible] (porównaj [illegible] 192

Zgoda jak miała dla poznania [illegible] chociaż więcej jak [illegible] Komarnicki mniemał rządu nadbałtyckich Słowian, gospodarczą rih narodowego, na koniec dla poznania praw [illegible] [illegible] [illegible]

Vetera monumenta Poloniæ et Lithuaniæ gentium finitimarum historiam illustrantia maximam partem nondum edita ex tabularijs Vaticanis deprompta collecta ac gente chronologica disposita ab Augustino Theiner Presbytero congregationis oratorij, congregationum ss. congregationum [illegible] librorum publicorum, episcoporum et regularium ac gandi officii, sociij collegij theologorum archigymnasij romani, academiæ pontificiæ archeologiæ et academiæ herculanensis, ac literarum belgici et hungariæ, tabularioram vaticanorum præfecto, etc. etc. Tomus secundus ab Joanne PP. XXIII. usque ad Pium PP. V. 1410 – 1572. Romæ typis vaticanis 1862.

(1) Patrz Bibliotheka Warsz. rr. 1861. II. 186. nastp.

Dzieło w historyi ważne z kronikach, dokumentach i rejestrach XXIV. zgrzeb. Dane.

Podawszy o tem dziele w piśmie naszem (1) artykuł pierwszy, podajemy o niem artykuł drugi, zwracając główną uwagę czytelnika na ważność treści jego dla dziejów dawnej Polski, dokumentów z nią Litwy, Rusi, Prus i prawodawstw inflanckich. Treści samej drugiego nie tyle jest co pierwszego dowodzą, co stąd pochodzi że krajowe archiwa od XV. wieku są obfitsze w zagranicą, tam więc nie wiele nam nastręczyć mogą dla historyi przymiotów prawodawczych dla historyi prawodawstwa, i dla historyi prawodawstwa, zbiorem od prawodawców naszych nazywanego powszechnie. Mają też pewien stopień ważności dla dziejów ścisłych. Nieco więcej dla historyi piśmiennictwa

[illegible] dla historyi narodów [illegible] Dawnego prawodawstwa [illegible] do wiadomości, dokumentów jednego z drugiego [illegible] dla historyi [illegible] ze krajów [illegible] należeli

niewa Jagiellońską. Wymienię ze nowości
idące wchodzącym w nawiązie numer tichę dyplomatu oznaczy.
Do hierarchii wyznaniowo-katolickiego kościoła
da administracyjne ciąg dyplomata mają na względzie dyecezyę i nadzór nad, jednej
prawo kanoniczne nieżyjącego ważnego. Nowi wierzyli dzieje archidyecezyi
gdwa lwowskiego 1414. katolicy Archidiecezji we lwowskich
ciąg przemówili; za tak rozumieć należy (nw. 8. 15), że w pomnożonym roku
archidyecezyja wielka wyznaniowo-katolicka
zagrada z stolicą do Lwowa przeniesiona, miała ona pod sobą biskupstwa przeniesione
Dziminskie Lwa Buckie przeniesione na
Erazmie) Jeszcze jedno w Kapie katolickiego
mowa arcywskiego (zabezpieczone przywileju
(pierwszym Biskupem bydź Kiewskim,
zakonu kanonickiego kapłan): lecz
biskupstwo (nw. 161) upadło. Z archi-
dyecezyą gnieźnieńskiej (nw. 718), ważna za zmiana zajęć miasta,
od niej biskupstwo wrocławskie: lecz
Augusta. Biskupstwo warmińskie (nw. 362)
przeszłowo archidyecezyi rygielskiej podle-
gdej wpływ pod stolicę, a pierwotnych, nie
wiadomo od jakiego czasu, zagrada pod-
dane. Prawo kanoniczne stolicy do zmian potrzebnych. Przywilej na do v. 1508,
uniejscowień wynoszących. a zaby przez
ce letniej biegłych a święcenie kapłanów
głów mających, mogą król. królowa i zna-
komici panowie być leczeni: zakazano aby
lekarzom cyrulikom
(nie dać swoim poganom; nie ranili im
(nw. 340). Kapiel uda warmińska, lekarza

p. geneclie na Wołoszczyźnie i Węgrzech.
r. 1454

Warmińskie były należące
Wikaryuszami jeneralnymi w Polsce: na Litwie rządził Papież v. 1419. Króla polskiego i wielkiego księcia litewskiego (nw. 26. 26.). Jenzie

Dział

bez niczyjego wpływu Biskupa sobie obierała, mianowicie r. 1512. ubezp pozwanienie tejże ustawy się za zdaniem wybranych z powodem siebie kandydatów, mianowicie [illegible] kanonika pozwanego jej [illegible] sławił (pełnoma regi grata, nr. 3677). [illegible] Lijewskiego Biskupa [illegible] nie dzwon Biskupim gwiazdka, [illegible] lecz [illegible] jeden w dzwonnicy [illegible] Dwoik Opatów (nr. 5473). Duchowna osoba uwiad pełnienia świeckiej, winna była szukać przebaczenia u Pogwiazd, ilekroć z mocy uprzedzania [illegible] ojca Króla lub tejże pewnemu [illegible] przeciwny. Jak Jan Łaski, Sekretarz [illegible] [illegible] (major) [illegible] kanclerzem zwano pełnione uwiad, gdy zredagował [illegible] tę ustawę prawa tej, w której lubo była pomienienia Duchowieństwa pozwalane, jednakże [illegible] się w nich i nie przyczyniane mu znajdowały, przeciw Pogwiazd, ażeby [illegible] Decyzja nie [illegible] na przeciw. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] nie jeden kolator proje-
ktuje, musi w tych dobrach wsprzeć
Pawoka, bajorzyć go regować z probostwa
jako szlachcica. Niechby się jemu dowie-
dział że Pawoka ten jest już [illegible] jałowem be-
neficyum uprzątany, wtedy ruguje go z jedynego, go zawsze drugie
[illegible] plebejem,
[illegible] swoim szpodarstwem. Bywało wżdy z
[illegible] przeciwnej strony, nie jeden Pawoka
[illegible] sprzedawanie, azeby zachował ubra dwa beneficya posiadający, go zaw
nego beneficyata (nr. 7725) [illegible] Co wziąwszy na uwa-
gę Popiel Dorwiłb zamięcie [illegible] gubar
Dydenichi w tym względzie do tak dzwch.
I znowu, na innych kapitułach Ma-
lowskiej (nr. 7721), zamięcie [illegible] do dalsze-
go czasu, aż się tymi prawnymi
ualny zbiorze, i [illegible] rzecz się za-
Pawi. Wiadomo że jej nigdy nie za-
dawiło, albowiem nie [illegible]

[illegible] chciał i nie

[illegible] Obwieszczenie do [illegible]
[illegible] prowadzi do przypadania się bli-
żej [illegible] w Polsce
nych dla uczciwa ruchach [illegible] domagano zarząd
Papieżowi. Z takim domaganiem zarządził na-
przód w roku 1524. Jan Opolski, gdy owski
i raciborski książę, kazał się rządować pa-
nem księżem siedmin (jakich?) dziedzicznym.
Za chwilę on duchowieństwo Archidyakonat
nadu opolskiego, że [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Prosił go więc, azeby do-
Archidyakonowego [illegible] puszczał się
puszczał w jego miejsce jakiegoś Mel-
chiora Perzenskiego, świątobliwego i uczo-
nego Kapłana (nr. 7748). [illegible]

[illegible] [illegible] a mianowicie Prabalów
prebendy swe w drzewnawy puszczając, się-
dzą gdzieś na chłopstwo, i chowają tam
świętych nie czytują.

[illegible] [illegible] [illegible] [

duchowieństwa [illegible] na sądzie zbi gdańskim r. 1428. gminami: że sprawa koścła
o czyściec, że kapłani świecy i błaszczenie nie pożytku żywych obowiązkiem, nie chcą od prawdy nigdy ś. a nieszkodliwe
uczynienie po kraju pismu Lutra czytać lud, a duchowieństwo majątku zakaz
[illegible] nie jest w czasie zbiegania ich wiary. Upomnienie Pomorzu Oliwskiego kościoła katolickiego r. 1529. Dawać pożywienie duchownym — nie przestawanie
nym w wiarze [illegible] r. 1531 czytywanie [illegible] (nr. 5227), i kazać brać za rozwiązanie
życie mnichów i mniszki błaszczanie
benedyktyńskich, cysterskich i norbertańskich (nr. 5227). To wszystko nie pomogło. Upowszechnia się [illegible] w narodzie zdanie, że należy zniemieć lud.
gicz i prawa kanonicznego znowuż oprawiać, Dać wolność księżom żenić się,
i polecić im aseby ludzi komunię ś.
pod obiema postaciami [illegible] udzielali, zwodzić powszechny [illegible]
wieczerza Pańska kościół reformować (nr. 6132). Zwodzenie polskiego
zgromadzeń i cesarz przeciw- nie mnichi Polsce r. 1555 dowiadał, a dopiekły zwo-
Pana nie było Pogodnie się uchodzić poleceń
za ziemi kłaniały się a [illegible] pod nawiązaniem się [illegible] Papieżami zdyszeć a dem nie chciało zwiedać sąsiad

[illegible] ucznić przez i nauki
[illegible] przeciw w niepamięć

[illegible] polskiego

[illegible] kazał patrzeć przez, szpary, a dych co się
a mszą ś. w języku
polskim dopominali,
nie kazać (nr. 6599.) Jak
radził cesarz: bez

ale całego kościoła katolickiego powszechny, który gdy się w tydzeniu odbywał, otrzymywał zmiane naprzód od powszechnego r. 1549. następnie od przemyślskiego, a na koniec od wszystkich Biskupów na tejm r. 1555. do Pietkowa zgromadzonych. a zdanie w Polsce mający katolickiej strony (nr. 647. 688). Samych Duchownych kościoła zachodniego, chrześcijańskiego mianowicie Dezerwował Papież [illegible] Augustyńskiego [illegible] Biskupa gnieźnieńskiego r. 1549. [illegible] Biskupa poznańskiego r. 1550) kujawskiego r. 1555. a niewiek kwalifikowanego r. 1556. Porównaj Dyplomata nr. 642. 643) Pierwszego poddał pod śledzenie Biskupa kwalifikowanego, chełmińskiego miał [illegible] że przez odszczepieńców swe mienie Polskę na całe zajmie niezwrócenia [illegible] Polsce wszemu zwaniu (nr. 646. 647.). W zakim zdanie wtedy najlepszym [illegible] Król, który dogodne dowiadał środki [illegible] Papież (nr. 757), w dym samym jednakże [illegible] Arcybiskupa gnieźnieńskiego, że gdy złe obyczaje Duchowieństwa zwarzą [illegible] wiat wadzi ob. mysłoi środki, jakby dzieciom do Polski wprowadzić, kazaniy przykładnych dogodnow; lud hogabajmie wychowywali; lepiej jak dotąd będą oświecali lud w wierze, wzięwery za pradziwą nauk wdawany katolicyzm, mający się przetłumaczyć na języki polskie w Rzymie lub

[illegible] niemal czasu (r. 1566)

[illegible]

[illegible] kościoła.

w Polsce (nr. 756). W raz powtórnym
zamiarze dwojako rozumiał, że do na-
prawy obyczajów przyczyni się najwięcej
wydawna zabrania wydanego, którym
polecając r. 1569. duchownym biskupstwa,
wzywał wraz do dzielności ahro-
ny praw duchownych od świeckich
na ówh odstąpić nie chciał (nr. 778).
Za ujmę praw tych poczytał: że król
polski dał magistratowi warszawskie-
mu pozwolenie odprawowania sądu
nad wodnym wyznania ewangelickiego, i pod
ewą ochroną duchowieństwa tego wyzna-
nia wniosł. Co gdy r. 1570 uczynił, dawa-
liby go przez to do Papieża, uważającego wyznanie
do [illegible] dla kościoła katolickiego nie-
bezpiecznego, że się mała od niego róż-
nić, mało w obrzędach nieźrzódłowych rze-
czy za niby- katolickie uchodzić (nr. 902).
Zygmunt August, chcący mieć ułatwie-
nie do Papieża zguby, oddał się mu
w moc zupełną. Jeszcze na wh przed
śmiercią (r. 1571), prosił go o radę
za żoną nie pładną. Papież odradził mu
ówh ten, mówiąc, że [illegible] pewno kacerze
namawiają [illegible] do tego, że w podeszłym
biedzie wielu, nie ma się spodziewać [illegible] potomka, że nie
[illegible] jeszcze [illegible]
[illegible] Jezuita Wa-
wrzyniec Hozjusz, radzi królowi pozwolenie na ten
[illegible] (nr. 1057).

Znaczniejsze przygody cerkwi prawosławnej,
pod władaniem Polski i dzieje rozejścia się z
Kościołem domu do planowo Theinera wią-
dome, a powiedzieć mamy w §§. 281–283. Tamu
w. historyi prawosławnego. Tyczą się zawią-

do Łęczyc cerkwi (r. 1410. nr. 8), jej unii r. 1501 przez Metropolitę Józefa z przyniesionemi krzyżem zawieszanej (nr. 303), poślubieniu Króla Aleksandra z Madzinką Cavernaz Heleny (nr. 310), i na koniec ślubach niegrzanych (r. 1529. nr. 420). Wzywał Papież r. 1461. Cara moskiewskiego, ażeby Podolan ruskich na obedyencyi przysłał (nr. 699), ale na próżno.

(1) Taka miała być nazwa kwatyrowskiej majętności. Porowa. Zaorzyna Volhyn. III. 227.

Nowemu marnych radzi i całego kraju z Rzymem do łączności nadal. Wojciech Gaszczołd Wojewoda wileński z mawangu Gieraltowa (1), bedąc w poselstwie Hrabiowie papieskiego pisarza przez klemensa VII. pokierowany, a otrzymał do herbu Abdank (z Thenczyna Abdanyeh) miłkowe przydatki, herb zaraz zdobi majętne (nr. 508). kiedy się na tym kobelskim r. 1569. szlachcic Kaszczę pustki, dla zdarzenia godnego potrzebnej koronie, przeprowadz przeciwko temu Papieżu, z powodów: że syn ojcu ślubu czy. szości chrześciańskiej ślubować / Albert krzyżackiego Mistrz z maicha po przyjęciu protestanckiego wyznania Księciem ziemi pruskiej), a wawanicio przy celebrowaniu się przyjęcia nie dotrzymała, nie pozwoliwszy być przy pogrzebu do zdarzenia godnego, pobi wawanicio ajcu nabożnych nie wypełni. chcąc wawanicio że całość dobr ziemskich i nie szkodliwej religii nie przeniosą Księgowie pruskiego zakonnego, jednakże nowi - odnowiony Księżnie biskupstwa samobójczej i pomordowanie zniszczyć w prowincjach poremnikiem je prebendy i do -

brea bezżelne rozszerzał (w. 1786). Król
Zygmunt August przebywał dej nie
raczył uwzględnić.
Dyplomata miejsc niektóre dała dla wy-
jaśnienia stosunku osób w biskupstwie [illegible] z Rzymem
piastowania i tiderarium polskiej [illegible]
odprawiających. Dowiadujemy się z nich,
że nad Kopernikiem był jeszcze w r. 1516
w posiadaniu kanonikatu ważniejszego (w.
1497.). W tym albowiem roku Andrzej
Kopernik (dyplomat pisze Coppernyck) o[illegible]
[illegible] zastępcę w osobie Ber-
narda Kornex chorążniejszej dyecezyi kapła-
na dla zbudowania ołtarza (w.
1497). W roku 1461. wydawał się król
polski do Papieża za Piotrem Rozgy
Mauvem z roda Hiszpanem, [illegible] mężem,
jak się wyraził, uczonym, w wyrozumieniach
prawnych biegłym, i od dawnego bar
Polsce (na kaledrze prawa uczącym w
Krakowie i w sądach [illegible] wielkiego
Księstwa litewskiego) [illegible] Orzekował za nim Papież, gdyby Król
[illegible] dał prebendę Dubaloń [illegible] rodnie wy-
mawiony z pomiędzy tych prebend które
miał do rozdania we Włoszech. Mówi: że
może ten i tamtych zburzy dobrze, od-
wodzi od herezyi, i dodaje, że nie zas
sławy uczonego więcej w tym czasy wzglę-
dzie nie [illegible] powagę samego [illegible] nawet mona-
chy (w. 1471). O Piotrze Skardze jest sto-
gół, kanty Kronikarz Zuborzyckiego (ur. 1591) i zeznanie kanonikowi Jakóbowi Dzierzkowskie-
mojem Pięciomiecie (II. fer. 671) [illegible] Według Zuborzyckiego (co wszakże sam
[illegible] w r. 1566. przy więk-
szej na arcybiskupstwo lwowskie Semigrodzka
Stanowskiego miał kanał Piotr Skarga. Według Dzierzkowskiego miał
[illegible] dopiero w r. 1589.

wyjechał do Rzymu kardynała. Lecz wyjechał on jakiś volicem wprzód: W tym (1568)
alborem roku jakiś Mikołaj Sępiński dobrze prawa pisze [redacted] do Kard. Dyakona Komendonego w Rzymie, ażeby wrócił z drogi Pisma Swego, gdyż [redacted] przebywszy jest we Lwowie niż w Rzymie, gdzie obyczajami i nauką wielki wpływ na lud wywiera (nr. 774). Bawił też jeszcze w 1566. w Wenecji. Pisał r. 1564. Vita V. Papieży do medycina Kromera na ów czas jeszcze kanonika krakowskiego, dziękując mu za dzieło w duchu SS. Augustyna i Hieronima w obronie religii (sława ta była) napisane, i prosi o więcej takowych. Starzegalniej za [redacted] przemówienie [redacted] w przedsłowiu o szkicy apostolskiej wielce się czuł być obowiązany. Jemu Papież Pius V. r. 1570. z Pszczyńskiem Herbertem, radzcą jego nadwornym, polecił się w jego nastepcy z Rzymem powracającym Herbert do swemu powrócił wydapie, co jest w tom napisanym wprzód. W roku tymże [redacted] Papież (nr. 784. 790) Scaniecławia Warszewickiego zgromadzenia jezuitowego kapłana kaplana Zygmunta Augustowi mieno polecił. Jako wszystkim całemu najwarmiejszem był dla dziejów narodu polskiego w Rzymie domu dzieła Theineva urnali! Niektórych z warsztatu umieszczone pod liczbami 310. 397. 504. 797., dowodzą bowiem, że ten cieszył się na wszystko zwracaną uwagę, pochwalał polityke Zygmunta Augusta, zniewalającego w to, ażeby tegoż wiarę pokonać upor[illegible]

[redacted] różnowierców, i [redacted] przez co przywrócić ich znaczenie [redacted]. Politykę tej krzywdzącą się i najwyższe [redacted] polskiego dzieje, oddzielił od miejsca w Przemienieniu (II. Jer. 532) zauważyliśmy, nadzwyczajne. Powody tego [redacted] [redacted] [redacted]

Pandekta czyli wykład prawa prywatnego rzymskiego, a ile owo jest podstawą prawodawstw nowszych przez Józefa Zielonackiego O. P. O. Profesora zwyczajnego prawa rzymskiego przy uniwers. lwowskim i członka Towarzystwa naukowego lwowskiego. Część pierwsza obejmująca ogólne zasady prawne i naukę o stosunkach rzeczowych, część druga naukę o stosunkach obowiązkowych, prawo zastawu, familijne i spadkowe, obejmująca prawo nabywania i w druku uniwersytetu krakowskiego 1862–3.

4 tudzież

† w dwóch wydaniu rzymskich, ma w pierwszej

Dzieło to w ogólnej [illegible], ma [illegible] części [illegible] stronic 922, w drugiej zwłaszcza 860. (Pierwsze w tej przeróbce [illegible] prawa jej [illegible] literowano) [illegible] Widamy z recenzyi, zadaniu z jaką drugi pojął prawa rzymskiego, zgadzamy się w jego [illegible] zupełnie wyłożonego. [illegible]

Pandektów [illegible] z [illegible] w dziele

[illegible] części pierwsza [illegible] Ministerstwa Sprawiedliwości pod tytułem zasady prawa rzymskiego [illegible] Rzeczypospolitej podług Justyniana. Jużdzy [illegible] w Warszawie drukiem [illegible] Karola Kowalewskiego [illegible]

T. 6. 23

Pomijając na teraz pytania, a także szczegółowo omówić, nadarzy się może lepsza odpowiedniej sposobność, zauważę, że nieco o samych Landrechtach, mając na względzie ich część dzieła, zdaje mi się jednak potrzebne uczynić; (1) zauważyć bowiem należy, czy w liczbie prawa dawnych zwyczajów przyjęte przez prawo za podstawę większych części się i pozbyte? a także czy całe Landrechty [illegible] zachowują pozostałe zwyczaje w ścisłej związku z resztą prawa, które z przyjętem zapewne uważane być mogą? odpowiedź na pytania te jest [illegible] konieczna, albowiem, jak [illegible] Savigny w dziele zaliczył [illegible] praca p. Zie-

(1) Patrz Czasopismo prawa i umiejętności politycznych, w kwalnie wychodzące. Poznań. r. 1863. zeszyt I. II. VIII. Zadzieci r. 1864. zeszyt III. IV.

I na tem Czasopismo kwalifikuje się do uwagi zbiorowej. W poczet tych wchodzi pytanie:

I do pytania

bonacheiego [redacted] będzie (1) [redacted]
[redacted] [redacted] [redacted] [

[illegible] zrzymskie [illegible]

[illegible] zamknięte zwrotnie [illegible]

ludy sąsiedzkimi z czasem nawiązywać stosunki z dalszą w przyszłości [illegible] jaźń [illegible] według wzrostu bowiem podobieństwa do ludzkiego wyrobi z dziwi się „ludzkie“, [illegible] jakkolwiek [illegible] za pierwowzór. Zbyt zamiłowanie jej w [illegible] i w gospodarstwie wiejskiem, przynależne do wyższego stopnia w owych czasach, [illegible] wojowania [illegible] w bliższe stosunki jeszcze z Rzymianie z ludami [illegible] wcześniej. z epoki. wej mamy mocne [illegible] wpływu prawa wzajemnego na siebie. Stawiam, na [illegible] zwróciwszy uwagę w historyi [illegible] prawodawstwo [illegible] wyłącznie, że wpływ ten objawiał się w prawach na [illegible] stosunkach górniczej ludności [illegible] w prawach [illegible] plemienia [illegible] [illegible] i w szczególniej [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] mogli z [illegible] czasu, coniec
wewnętrzna wartość wzięcia prawa,
pozwalać się aż do udzielenia mu w swych
krajach miary obowiązującej, pomimo że
sądy nawet [illegible] [illegible]
dopowiedzą; lecz dem prawniej mogli uży-
wać, i byliby pewno uczynili sto-
waniem, gdyby byli na czasie wiedzy,
znajomości prawa swego odpowiedniej, sta-
nęli; lub gdyby ich monarchowie de
same mieli w dem co niemieccy le-
karze widoki. Wiadomo bowiem że
ci niemali, iż im do wprowadzenia
rzymskiego [illegible] do prawa. Każdej
do niedawna gdy nie mogli mieć kró-
lewskie [illegible] nie rządzony [illegible]
feudalnie, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] poprzestali więc na
dem, że się we swej stronie ani nie
starali o jego powagę w swych kra-
jach urzędowej, ani wpływowi jego nie
starali przeszkody. Chociaż adwokaci nie
mogli prawodawcze nasi w dopuszczeniu
do siebie rzymskiego prawa zarem wzięli
cóż, nie mniejsza jednak u nich
powaga, kanon, nie aż do najnowszych
zaterminów czasów. [illegible] nawet
Powaga adwokatów, dziś [illegible] kiedy wydział
prawa rzymskiego [illegible] rolę w planie

L ważniejszy niż kiedy kolwiek

nauk niewczesnych odgrywa, i
[redacted] nie jest, jak bywa
w innych czasach, kiedym ja w
Warszawie gospodarzył i Pandekty
wykładał, naturalnem rzeczą,
by się w języku łacińskim
odbywał, lecz powinny z powagą da-
wnią, nie przerwaną się [redacted]
[redacted] sama przez siebie
do [redacted] zapewnia [redacted] przymiotnia
prawa
trwałego była wtedy nawet gdy
się przez wykład niderlandzki
niema
[redacted] w obudwóch
wykładzi zapewni zaś, jeżeli
[redacted]
[redacted]
[redacted]

w kwestii uregulowania
prawa krajowego przez umiędzynarodowienie do niego
prawodawstwa Państwa, które
najmniej do jego uregulowania
w bliższym niż inne zachodzą
z prawem krajowym stosunku;
[illegible]
[illegible] jak
prawodawcom, winien wyłuszczać
Pandekta
dający dawać nacisk głów-
ny - trudniej wyłuszczać w prawie obowiązującym
[illegible] wątpliwości przy tłumaczeniu
ulegają najwięcej, [illegible]
[illegible]
Stosunek do prawa międzyn
i obecnie w Polsce obowiązujące.
go i przez objaśnianie

nie zamieszczają odnośnych
w pamięci przy-

że ułatwieniem [illegible] się
od [illegible] zawsze wyraźnie ważniej-
sze, [illegible] w ich pamięci [illegible] na
[illegible] w pamięci [illegible]
zawsze.

[illegible] w wyniku, całkowicie
[illegible] w niem przede
tkwie nad odmiennością

w dziedzinach urzeczywistnienia prawa dowodowego jest niewątpliwie zagrożenie dla niego prawa. Dawniejsza Rzeczpospolita, lub jej ustawodawstwo, przy uchwalaniu przepisów o [illegible] przywiązywała wagę do [illegible] prawa [illegible] nie zamierzając odgrodzić [illegible] pamięci przynajmniej [illegible] [illegible]

Tendencje te do prawa miejscowego i obecnie w Polsce obowiązującego i przez obejmujące

Zeit. 3.

87

[illegible] nauka [illegible] prawa [illegible] [illegible] [illegible]

nauk uniwersyteckich odgrywa [illegible] wykład [illegible]
nie jest, jak [illegible]
[illegible]
[illegible] nakazem "prawa", ażeby ciż
w języku łacińskim odbywał, bezprawny;
prawa za, mówię, nie przyczyni
ciéż sama przez się do zapewnie-
nia mu tytułu dowodzącego: czego jest
więcej
cze, dla wyciągnienia [illegible] celu [illegible] patrze-
[illegible] Może ciż wykładowi je-
go [illegible] z ciekawością i zaniedba-
niem przysłuchiwać uszu, może z
niego zdobyć [illegible] wiedzę; ale
zapomni o nim, stwier- [illegible] raz stwier-
dzonych zejdzie, [illegible]
[illegible]

Co ażeby mojego [illegible] nie mówię, powinien
mojem zdaniem być przy wykładzie Pana
Dekana obudzony nauki na te czasy/da-
wnego; i obecnie obowiązującego w kwa-
jach dawnej; Teraźniejszej Polski,
które wpływowi przyszłego ustawy nie-
więcej. Dodam zaś przez obowiązującego
na prawa prawa [illegible] k'nie-
mu nawet tych chwil nie [illegible]
[illegible] jeżeli [illegible]
[illegible]

w czytelni [illegible] będę ja
w Warszawie przyjmuje i Pan.
Dekan wykładać

[illegible] prawo [illegible]

[illegible] wrodzie o odpuszczeniu
[illegible] w pamięci pa-
mięci

[illegible] prawa

[illegible] z przyczyny
[illegible] nauczania z góry
odebranego

[illegible] za wewnętrz-
nego [illegible]
[illegible] ale ma-
[illegible]
[illegible] uprawnienia Pa-
[illegible] do
zamiłowania

gen. Zweite umgearbeitete Ausgabe. Heidelberg 1616. Barowa str. 117) (zudrzeć stroży na pewne szczegółowe prawa przymuszenia. Mówię też ~~[illegible]~~ Radzę najlepiej wszystkim ~~[illegible]~~ wszystko co ~~[illegible]~~ w zakres ~~[illegible]~~ wchodzi. Pomiędzy jedną i drugą autor Pandektów, i o samej rzeczy przedsięwzięcie godzące oba prawa, przymuszenie i pokutę, zachowuje (I. 6). Mnie mam się w nowem wydaniu, którego doczekał też zapewne Grotius p.

(autor chyba nadeszłe:

prawa z natury w najbliższym związku zostających

nie, nie mieszka przy na-
wem warnego dzieła swego wydania [illegible]
[illegible] na ex
[illegible]
[illegible] przedmiary pra-
wa rzymskiego [illegible]
[illegible] na takowe prawa mięzyna-
rodowe przy [illegible]
uwagę zwracały.

Zielonacie, zdaniem na dzie-
[że wszech miar]
[illegible] zasługuje, uzupełniwszy autor te-
niedociągnienia, [illegible] da w razie
[illegible] zdanie
mondrzeży [illegible] Pandekty
rzymskie, jednak ona prawo-
bicje wszystkie. [illegible] Przyzy-
wi się to wielce [illegible] zami-
[illegible]
tywania przez nią nauki pra-
wa, [illegible]
[illegible] dadzieć do probowania się swoich
w badaniach prawa [illegible]
rych. [illegible] zdaniem naszych.
Recenzent chciałby [illegible]
[illegible] do tego [illegible]
by [illegible] zwyczaj w uniwersytetach
zagranicznych i w warszawskim
[illegible] przyszłości, aby [illegible] udzielać w medalach nagrody
[illegible] za nadsyłane [illegible]
[illegible] zwyczaj ten chwalebny
mia [illegible] [illegible] [illegible]

gen. Zweite umgearbeitete Ausgabe. Heidelberg 1816. (Powieść Jer. 117) autor [illegible] ne i jego dej myśli, że gdy w różnych krajach Dawnej Polski różnie przedmiot ten gladyfikowały prawa miejscowe, dawne i teraźniejsze, przeto [illegible] uznanie wykładającemu wszystkie prawa zgodnie do należy, co z prawa tego wyjęte, i do niego [illegible] mianowicie, [illegible] mądrzejszy, prawnicy [illegible] chętniej niż innej, jakoż [illegible] mianowicie. Jeżeli p. [illegible] lunachi [illegible] i zgodzi się [illegible] Pandektów winien [illegible] [illegible] prawem krajowem [illegible]

[illegible] nader krótko, a jednakże [illegible] na dawne prawo polskie (że [illegible] za przykład, wiele wątpliwości, [illegible] jego Pandektów dla polskiej [illegible] i wątpliwie leż,

[illegible] [illegible] [illegible] [

Das Recht der Eheschliessung in seiner geschichtlichen Entwicklung von Emil Friedberg Docent der Rechte und Privatdocent an der Universität zu Leipzig. Verlag von Bernhard Tauchnitz Leipzig 1865.

Dzieło w czterech. Przedmowa i wstęp zawierają xii. stronic, a sama dzieła wraz z rejestrem stronic 327. Podzielił je autor na cztery części. W trzech opisuje, jak zasada prawa i zawarcia małżeństwa, przyszły od Greków i Rzymian, przeszła do ludów romańskich, germańskich i słowiańskich przyjęła i rozwinęła się z nich zasada ta, zależy zasada ta, przez wpływ kanonistów przyjęta, walczyła z zasadą germańską i jak ludy Europy zachodniej przeszła przez reformacyą, zasada ta zwyciężyła, jak zasada ta zwyciężyła w Europie zachodniej ludów europejskich zasada ta małżeństwa cywilnego, bez zależności od tego odrzucenia zasada ta zawie-

Dzieła tej walki zakończyło wydanie tego dzieła zasady kanonickiej nie tylko utrzymało, ale i rozszerzyło jej znaczenie.

[illegible]

wyche grodz

nowe

w Holandyi

a)

przyjętych

Dziedzictwo zachowuje [illegible] z wielu
[illegible] względów na uwagę. W chwalebnym
zamiarze zbadania prawdy i
literatury z wielu [illegible]
daje pierwszeństwo, zwłaszcza wtedy
gdy [illegible] wpływa, że [illegible]
[illegible] jak u Mojżesza
[illegible] zbawienny zamie-
rzania władzy [illegible] i [illegible] władz
[illegible] władzy [illegible] i [illegible]
[illegible] od [illegible] Dzieci, a dru-
gich zaś, jak u Germanów, dwo-
jakie, na prawy i lewy ręki
zamierzane [illegible] i [illegible];
a reszty na [illegible] Europy
zamieszkujących ludów [illegible] jedno-
rakie, z pierwszych cywilne, na-
stępnie [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] u nich wy-
[illegible] w tym, mówię, zamia-
rze [illegible] [illegible] zbadać pra-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dzisiejsi prawodawcy zdania-
wiąc o tej [illegible] cywil-
nagłe [illegible] [illegible] uwzględ-
niać [illegible]. Po czem prze-
cie myśl [illegible] [illegible] ludów
niemieckich prawodawcy,
[illegible] Europę [illegible]
[illegible] zamieszkujących
ludów [illegible], religijnie
i cywilnie zakorzenione nad-
[illegible] z przeszłości [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

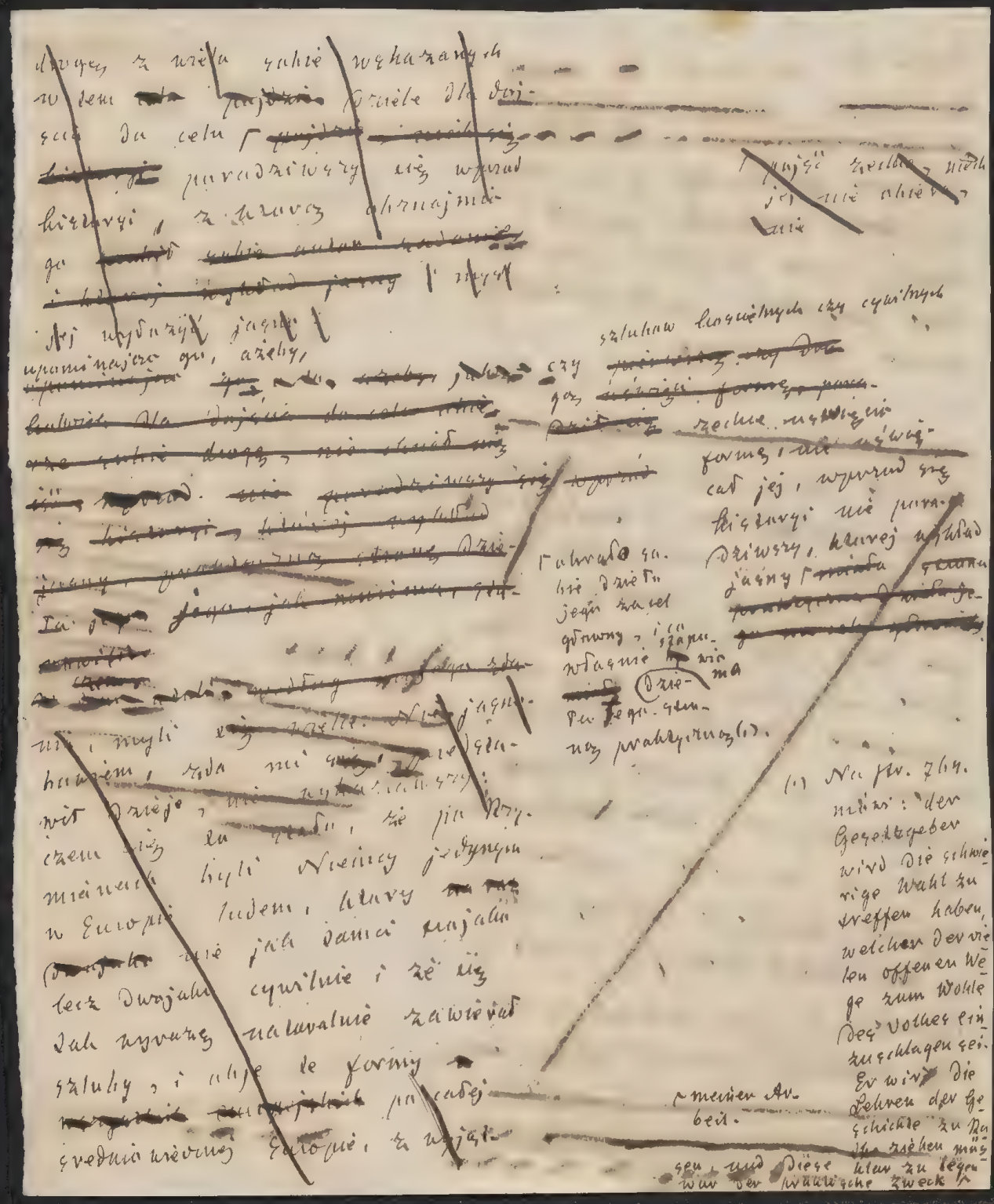

Przeczytawszy to pamiętałem:
jeżeli rodzice się ma ciężary w celu wskazanym
przewodnika, [illegible]
[illegible] jaśniej niż te uczynił
autor [illegible] wyłączyć, co w tym względzie zewnętrznym
okolicznościom a co wewnętrznemu na-
[illegible] należy, i co
[illegible]
[illegible] Że zdaniem
o formie przy
zawieraniu małż-
eństwa zachowy-
wać się należy,
uznałem się w
. dem zwrocie zasad.
[illegible] jasnej się formy
[illegible] względzie.

przypatrzyli

ich zwyczajom, nie czytali dzieł
ich [illegible] jako nieżrzódłowym, ale nawet przyswajali
je sobie. Przeciwnie lud jednemu zawdzięcza [illegible]
dniom w związku z nim zo-
stającym) oddany, z ludami
[illegible] głębszemi, czy-
li z [illegible] wolnemi
[illegible] luźniejszemi, niewyraźnie do jednej
[illegible] formy. Trzymali się [illegible] zbliżone, po przodkach już odziedziczyły.

(Udowadniają tego przykłady ma-
[illegible] Przymierzeń, likwizy
[illegible] przy formy zawarć
małżeństw, religijnych, cywil-
nych, nadawaniu (zaślubieniu),
manus, coemptio, usucapio. Udowa-
dniają na Niemcach, likwizy się dwojakie przedsięwzięcia, zawarcia
[illegible] małżeństwa na prawo
i na lewo. [illegible]
Udowadniają na Słowianach,
likwizy miały [illegible] formy cywilne najprzód, następnie religijne za-
[illegible] małżeństwa.

Rzym nie przyszedł bez wpływu
na niemieckie ludy; niemieckie za-
gradzając się obronnemi nie na-

gdy na nie chuć chwilowa nie wpadnie. Je[illegible] z początkiem XII. wieku cywilny na kościelnej formę zamieniwszy (1), rozwinęły się we wieku XVI. U południowych Niemców cywilne ślubny wcześnie górę nad kościelnemi; u północnych zwyczaj przy dawnem (2). Taka zamiana form nastąpiła u Słowian z początkiem XIII. wieku (3). Potem

(1) Das Recht der Eheschließ. pr. 80.

(2) Jawie 1379-1478. ustaw.

(3) Hirsch. prawod. III. 9. 18. 19.

(4) P. 1380. w Helsingfors. prawa polskie str. 245. pod literą 232. Ślub nazw. z r. 1386. u Stadnick. ius pol. pr. 820. gdzie prawo dziwne bardzo ale uzasadnione legitimam, ca[illegible] z r. 1450 (Maciej z Rodawia) spółczesny zwyczaj prawny.

Eheschl. 7.

35

gdzie 1742 roku: Quando ista de [illegible] [illegible] uxorem sibi caris[illegible]ci, quia ipsam appetavit non fuisse copulatam.

[illegible] uzdaniem dla [illegible] a zwłok do cywilnych [illegible] w XIV. i XV. dali [illegible] prawnie i na wiarę [illegible] małżeństwa (4).

(1) Hist. Lit. prawod.
IV. 4. 299. 307.

(2) Das Recht der Erbrecht. pr. 293 usw.

(3) Danzig pr. 579 usw.

dzieli [illegible] formy [illegible]
do tego, ażeby się [illegible]
by wrażenie.

Mówi [illegible] autor będącego w nim
nie dzieła, że wyklad [illegible]
ny opowiadanego w nim wy-
dania zdaniem tego dzieła zde-
cydowanie przeczy: lecz zdaniem
mojem nie wada się przeczyć
by zamiar, a nie wad z wyda-
nia jego zamierzonego.

Cuby
[illegible] [illegible] [illegible] [

lard się Rzym sławiżyny, w tem Scandynawia i Germania, w tem Galia, szczególnie też po swem zwyciężaniu się za sprawą Frankow. W tem zniatarda się, ale na krótki czas, i Polska z wyjątkiem jej, szerzące się we wszystkich innych krajach małżeństwo naturalne rozpowszechnione w Germanii dwiema zbrodniami małżeństwa według zwyczaju Lidyanów (2), tudzież szlachami cywilnemi, które nie dzielą z małżeństwami ale z kochankami, na równi z prostą sławianemi (3), gdzie się zawiera. Drugie małżeństwo naturalnych [illegible] zabliźniły (4). Z nich rodziły się dzieci naturalnemi zwane, które, z wyjątkiem Szwecyi, uwzględniały [illegible] prawodawstwa (5).

Najsmutniejszy małżeństw takich obraz Germania przedstawia. Związków publicznych zakazano w niej Teutonom pod karą śmierci że-

(1) Das Recht der Ehe-schliess. str. 33. 65-67.

(2) Tak zwane Provenańskie prawa Zamie str. 84-5. w porównaniu z hist. prawod. III. 6. 255. V. 6. 60.

(3) Das Recht der Eheschliess. str. 10. prawa 4. Za hist. prawod. III. 6. 79. V. 6. 61. przyp. 7.

[illegible] Philips Deutsche Geschichte w dwóch tomach w Berlinie 1832 wydanej (patrz I-str. 195. 212), porównany

(4) Mittermajera Grundsätze des gemeinen Deutschen Rechts Regensburg 1834. wydanie piąte. Patrz 6. 334.

(5) Hist. prawod V. 6. 48.

nie się z Słowiańskimi, i nawzajem żadnemi Słowiańskiemi nie[i] żonami żenowali (1). Jeżeli chciano jednych i drugich [illegible] zawrzeć związek małżeński, mogły go tylko na- żadnej kapłan zawrzeć sprzeciwiał: w skutek czego spodziewane w nim dzieci nie były prawe lecz na- turalne, idące za matkiem a tylko najmniej za ojcem (2).

Także przy ważniejszych sprawach [illegible] całościach o zdziałaniu jakiem prawodawstwie od nas wziął, mając przed sobą wydanie jego [illegible] w tłumaczeniu niemieckiem. Gdyby było, dopytawszy się o wydanie drugie, przekonałby się o tłumaczeniu tychże na język niemiecki [illegible] się Kunze (3) o [illegible] [illegible] nych [illegible] [illegible] [illegible]

5.

(1) Akt z dn. [illegible] w Archiwum Państwowym III, s. 256, [illegible] sprawy.

[illegible] w Polsce [illegible]

[illegible] zawarciu [illegible] na rzecz [illegible] litewskiego z r. 1548, a o zapisie wiedzeniu od króla [illegible] trydentskiego [illegible] wiedziało [illegible], nie czyniła się na niczem.

[illegible] jednem miano zdaniem

[illegible] zwa na rzecz lewą [illegible] cid. Kiedy wiedy ani jednego [illegible] Czachi w [illegible] nadziewania według zalicz formy nie zawarto, tem mniej mogą być [illegible] nadzieje [illegible] zawarty [illegible] w Polsce [illegible]. Czachi [illegible] [illegible] [illegible]

Ehreschläg. 5.
38 6.

że co o zamierzaniu w Polszcze
mądrzejszem na mocy związku
radzeń Królewskich [wzięli, ku- [z r. 1543
dzieć co o zapomnieniu od
Zygmunta (Augusta) zakazu
sędziowskiego przemądrzali (1), na
niczem się nie opiera. Nie
król bowiem sam ale społnie
z królewskiem i narodem uzga-
nowienia uczynić, lub nie opie-
rając się uzgadnieniu temu
celnemu, milczenia przyzwalał na
takowe. Tym sposobem [illegible] wszędzie
do nas przedawnienie owego zwy-
czaju. Król wyższość od siebie
zerwała na jego przyjęcie nie
mogąc: przed wojną z pole-
gdańcami po większej części
szlachty wzięte o to zdanie
nie było mocne. Przywileje zaś
w odwłoce, i gdy na stanie
Rzeczypospolitej wzięto po-
do przykrej narodu nie opierał,
bo przez drogę wszędzie po-
gdańcowie zakaz w użycie.

(1) Das Recht
den Ehreschläg
fr. 129.

Landrechtem nazywane, prawo. Wprowadzony do księstwa warszawskiego, i nareszcie w królestwie prawem cywilnem nazwany kodeks napoleoński, z zastrzeżeniem do niektórych artykułów, aby śluby cywilne z kościelnemi zrównane, tymczasowy cywilnego podstawy prawa.

Przyczyny Księcia Adama Czartoryskiego w odbudowie antenatalnych zwłok opowiadania Wodzyńskiego Chomentowskiego. Warszawa 1847.

Szczęście otrzymują Ekonomowie, że dobre obyczaje narodu z niemałem jego bogactwem. Zdanie to zdaniem ogólnem upadnie, że obyczaje złe ludów z ekonomicznego [illegible] Należy

Jedna i druga [illegible] liczbowych, podaje tygodnie materyał dla pisarzów, przedsiębiorczych oddawania [illegible]

[illegible] liczbowe, przeszukane je z przeszłości w dawniejsze czasy, na ile wolnienia lub oznaczenia [illegible] gdzieżby zaradzenie obranej do opowiadania epoki mieć [illegible] dalsze do zarządzania w artykułach [illegible] jawnego materyału, [illegible], tem więcej wiadomości w czytającej się dziedzinie wzbudzające, zachęcić [illegible] do [illegible]

Do liczbowego zaznajomienia się [illegible] dziejów [illegible] dalsze [illegible] liczbowe jakich gdzieindziej oglądać nie [illegible] Dwa [illegible] Do idei drugą za [illegible] czasów [illegible] [illegible] zamówienia [illegible]

Liczby i wyciągi [illegible]

drujemi. M zapuszczad sen bliżej z drzejami. gwe-
zdy; ale w alboworem przybywad (rhod? go zawsze, i
czy z gady? i murzbich? upuszczad go, do gumnami abo
lub ciągle na dem gatu mieś-
kając zdawad gubie dwoje.

§ Pisarzem sym jest §

Walden Snow, zwarca uwagę ch-
gabu pizywania biezarycznego ro-
mansu. Jest

Przygody Zenona Harasima Lubomirskiego
według autentycznych źródeł opowiedział
Władysław Chomętowski.

Warszawa. 1864 r.

Trudne jest zadanie pisarza który w formie powieści
lub powieści zechce odtworzyć postacie historyczne i dać
im epokę, środowisko. Szczególnie w tem głównie leży, że
autor przystępujący do pisania historycznej powieści powinien
głęboką świadomość danej epoki i talent do wyczytywania
charakterów z epoki.

Że nie wszystkie mieliśmy wskroś charakterów fantastycznych
bohaterów swoich, że pisarzy obyczajowych powieści powinien
nazwiska godnym naśladowania wzorem. Kto pisze historycznego romansu powinien wielkie zastrzegł pierwszy Scott pokazał
drogę, jak można w formie powieściowej odtwarzać postacie dziejowe
i dawną malować epokę. Ale przed tym Dziwnej Mistyfikacji wielu
autorom Walter Scotta wypadnie zapewnić historycznej barwy,
które raczej do tworzenia fantastycznych kreacji talentu należy

Dla tego, że nie

[redacted] studjował fantazji, tak przed względem ducha epoki, jakoteż charakterów osób, które wprowadził wrzuch i w życie.

Co [redacted] o [redacted] Mistrzu nadświadczeń Maltha Skotta, który bez jego [redacted] i bez [redacted] studjów; usiłuje historyi tak zwane romanse historyczne, które nie tylko nie są dokładnem odbiciem danej epoki, ale rażącą dziecinną ignorancją, [redacted] [redacted] [redacted]

Autor stawy spostrzeżonych. Do
pisania takiego dzieła nie po-
trzeba zdolności! jakiej gubie
gdy za drugą, [illegible] p. Wład. Cha-
mentowski szczęśliwie ubrał, pi-
sze. Wielkoż on uczynił przysłu-
gę nie tylko dla historyków
lecz i dla całego Dziejów.
Zbliżają się do siebie
ne fakta, nawet [illegible] jak je gru-
pować i [illegible] szykować mają,
ażeby się nie rozpraszały, ażeby
[illegible] uwydatniały jedne po drugich w należytym porządku, wy-
magają się logicznie z ważnych
i [illegible] zdarzeń. [illegible]
[illegible] wynikają z [illegible] wniosków,
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] szczegóły [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] jest [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [

[illegible] w ścisłem znaczeniu romansem, ale raczej powieścią lub opowieścią, w której autor bryjując się śród historycznych źródeł, utworzył obraz pełen żywego zajścia, [illegible] Postacie wypro-
wadzone [illegible] na scenę, jak: Marcin Lubomirski, ojciec jego Hie-
ronim Koronny, Ryx Stanisław Piaseczyński, Adam Wodzicki,
Kapitan Turski i [illegible] zarysowane [illegible] z wielką im barwą,
i [illegible] ich [illegible] typy swych czasów.

[illegible] [illegible] [illegible] [

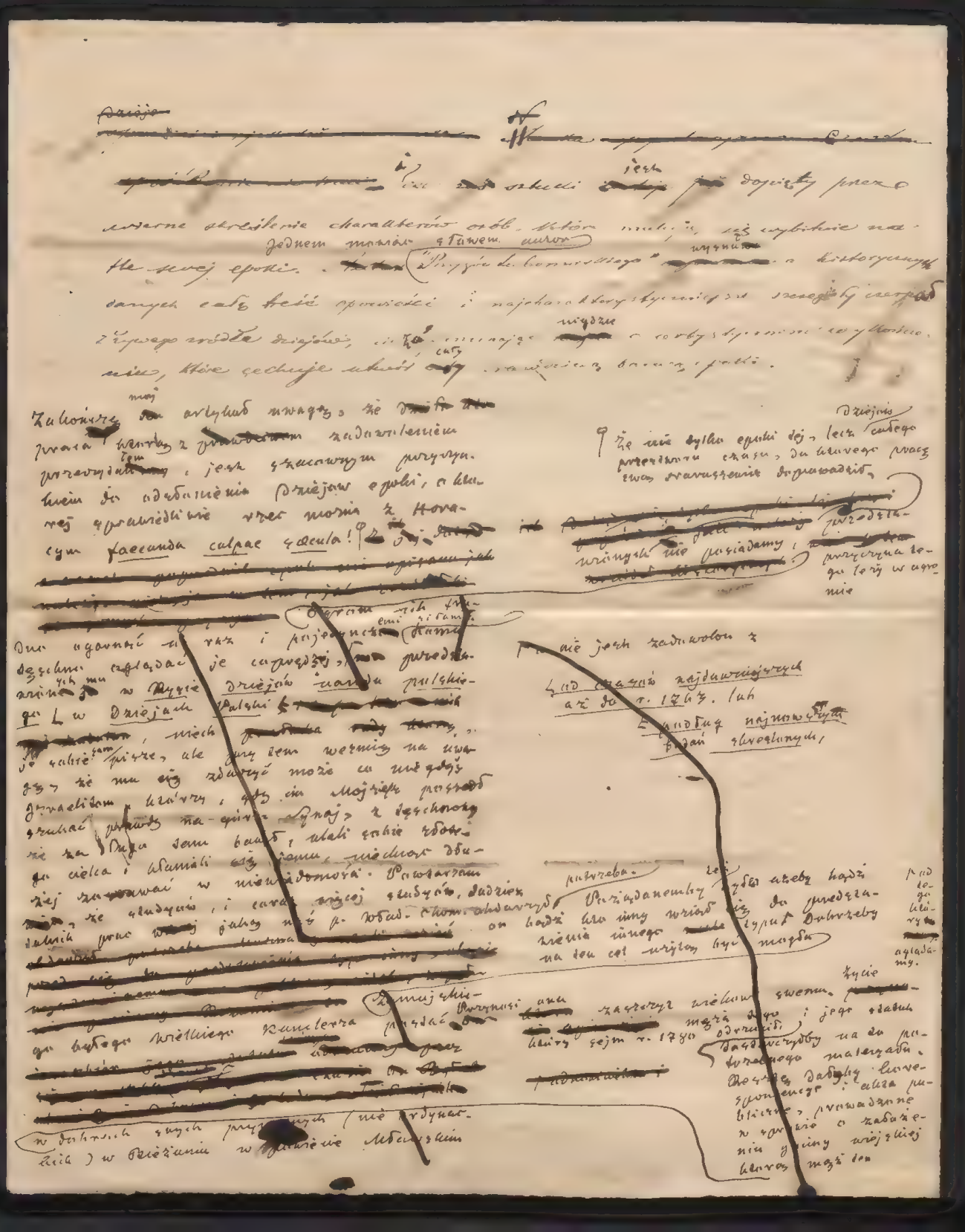

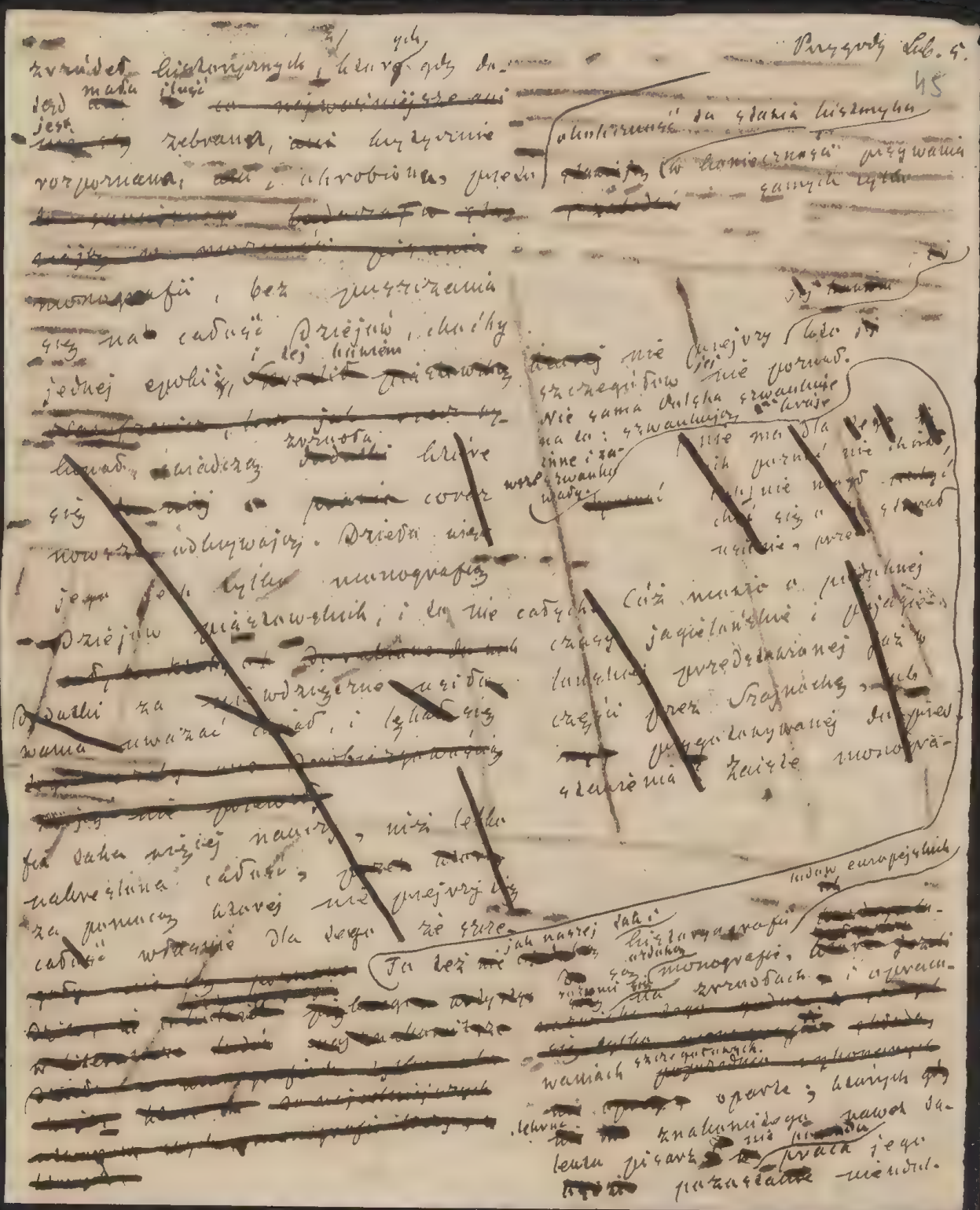

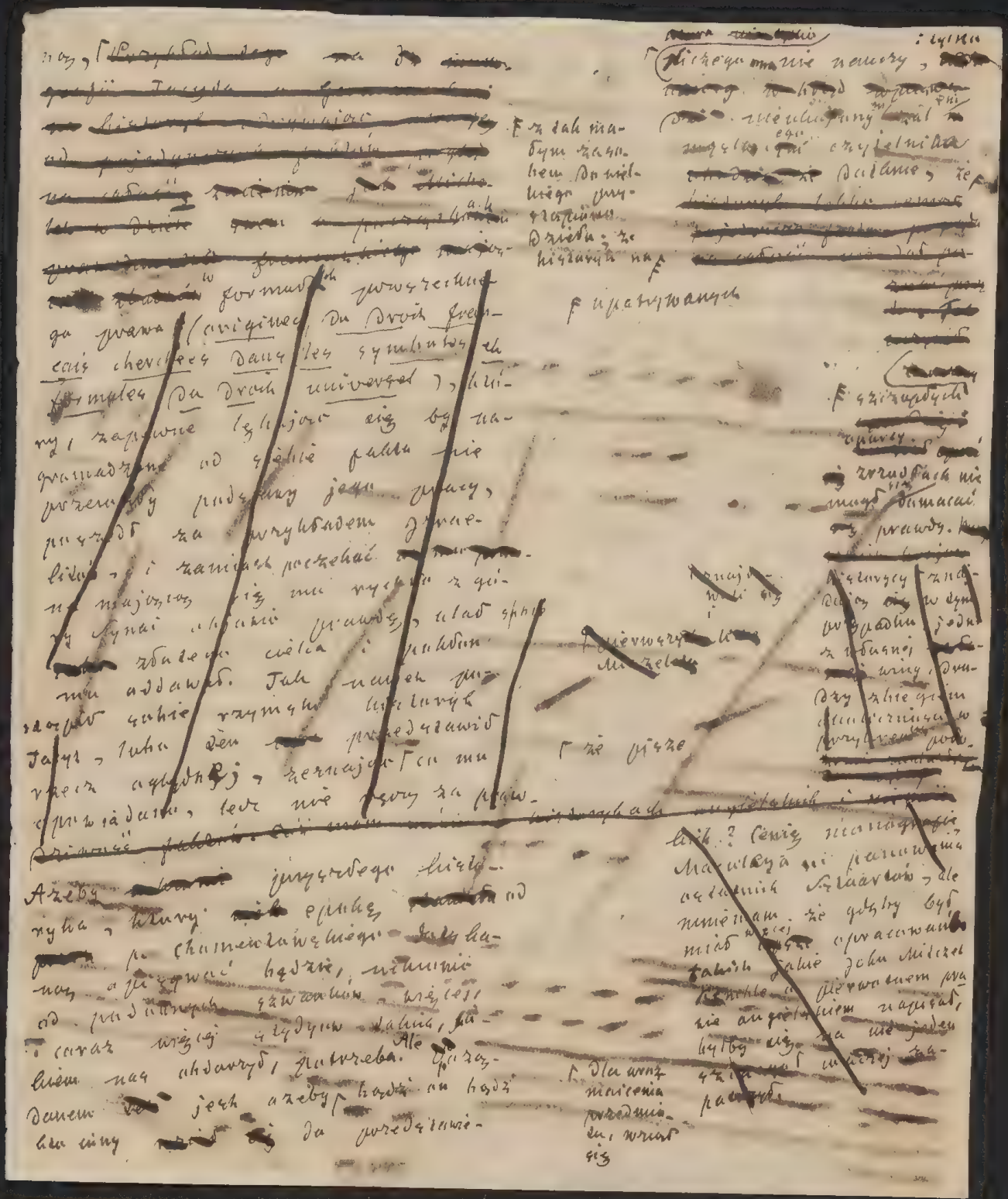

wią [2] [1] innego, [illegible] [illegible] [illegible]

Die ältere Geschichte der Westslaven und Vandalen von Dr. Wojciech Kętrzyński. Mit einer Karte: die Westslawen und die vandalischen Germanen zu Tacitus Zeiten. Posen. Verlag von M. Leitgeber. 1874. 8°, 2 unnumerierte Blätter und 144 Seiten.

Zdanie sprawy o dziele, rozprawach i wydawnictwach historycznych i literackich w Polsce. Sprawozdanie Komisyi Akademii Umiejętności w Krakowie. Tom I. Kraków 1874. 8°, 2 unnumerierte Blätter und 144 Seiten.

W miesiącu dec. r. w czasopiśmie, o którem mowa, wydanem dzieło powyższe, zapowiadając w dodatku, przyspieszenie Olsenowskiego wydania Kronik Thietmara i Adama Bremeńskiego, przyjęcie i dodanie, opracowanie wielu przyrządów ważnych. Jeden, [illegible] poświęcony badaniu a Słowiańszczyźnie, wydaje się w dawnym zmyśle. Druga, dotyczy wszelki Wisły, która niegdyś granicą między pogaństwem a Niemcami nie była, [illegible] w duchu nowych badań. Zgodny w tym względzie z Kętrzyńskim (1), nie zgadzam się z nim [illegible] w przeciwieństwie do mniemań dawniej Germanii niemieckich. Zachodzą zdaje się tego.

W krajach Germanią zwanych mieszkały w zamierzchłej przeszłości ludy Wandalami (Wenedami) zwane, i między Łużycami a Adrianą (Scandynawami). Podniesione zagi (2) ważyć a tem nie dowodzą. Względem [illegible] zdaje się

(1) Kętrzyńsk. str. 7–12. 66. uczyn. [illegible] z dziełem [illegible] w Dziejach Polski i Litwy w Warszawie [illegible] Rozprawach [illegible] Dawnych [illegible] niedziałe. [illegible] Dziewanty [illegible] z czem [illegible] Kętrz. [illegible]

(2) Kętrz. str. 42. uczyn.

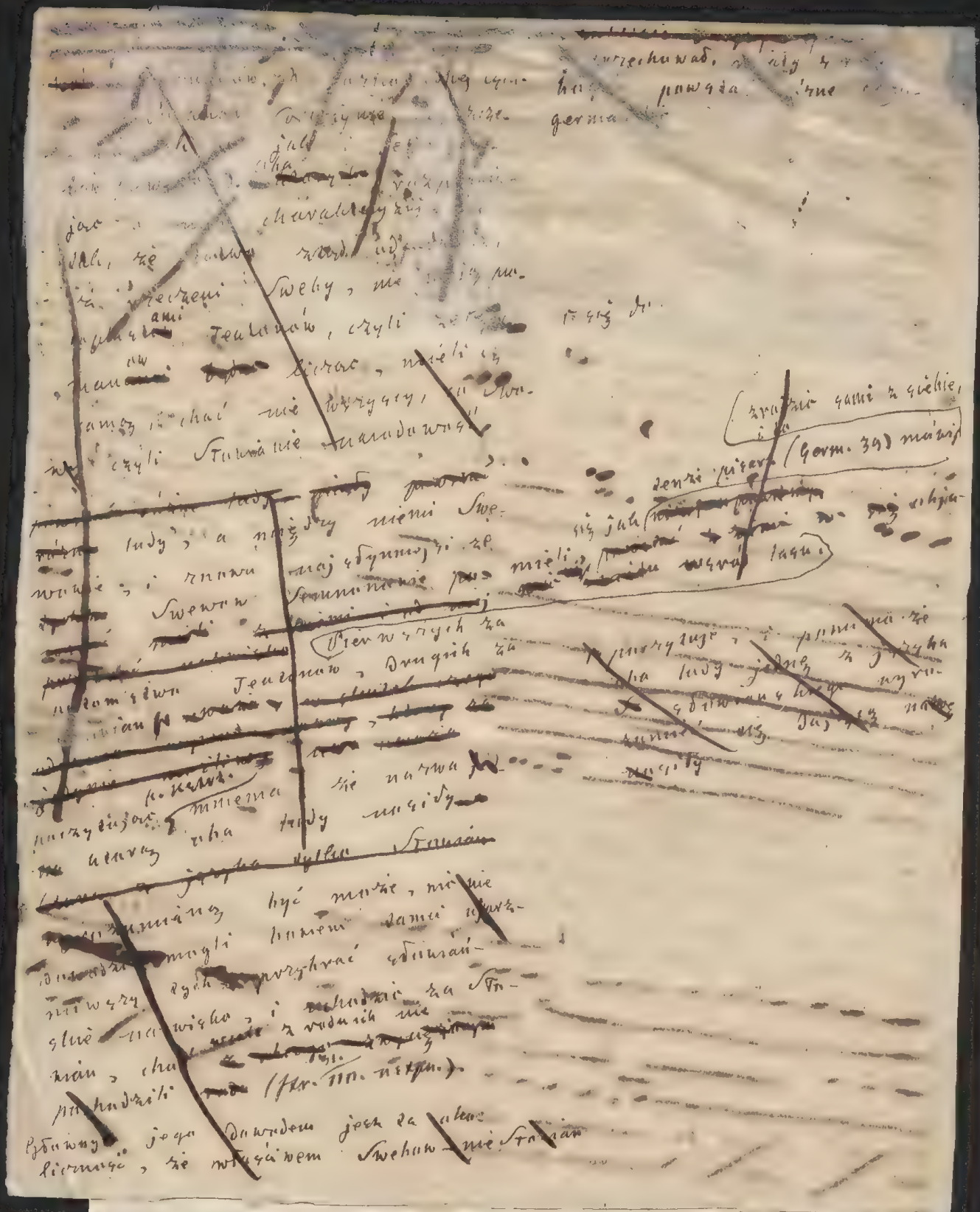

Cf. Kelvz. pv. 101–38.

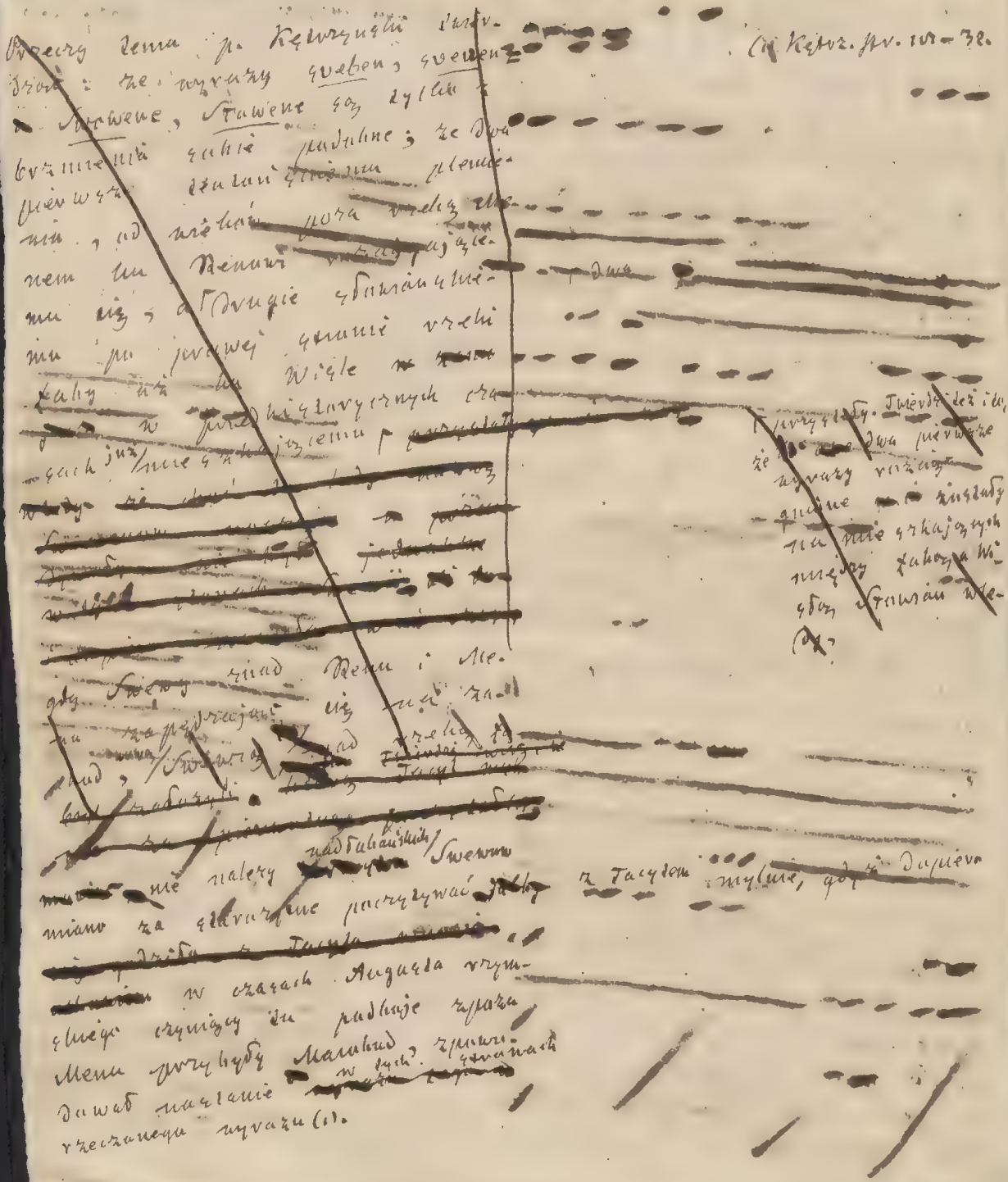

(1. Kętrzyński str. 18
30.

: stąd nie wnioskuwać

Ponieważ słowiańskie wyraz Suevi
prędzej Szwaby jak niemieckie
Swebi (spółgłoska v równa się
spółgłosce b) przeto aby kto
nie mniemał że oba znaczą je-
den (że lud nazwany je by gdy-
bie germańskiego, [illegible] stanowa-
czyć może Kętrzyński, że [illegible] wy-
razy te [illegible] germańskie [illegible] pa-
dalne zdaje, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

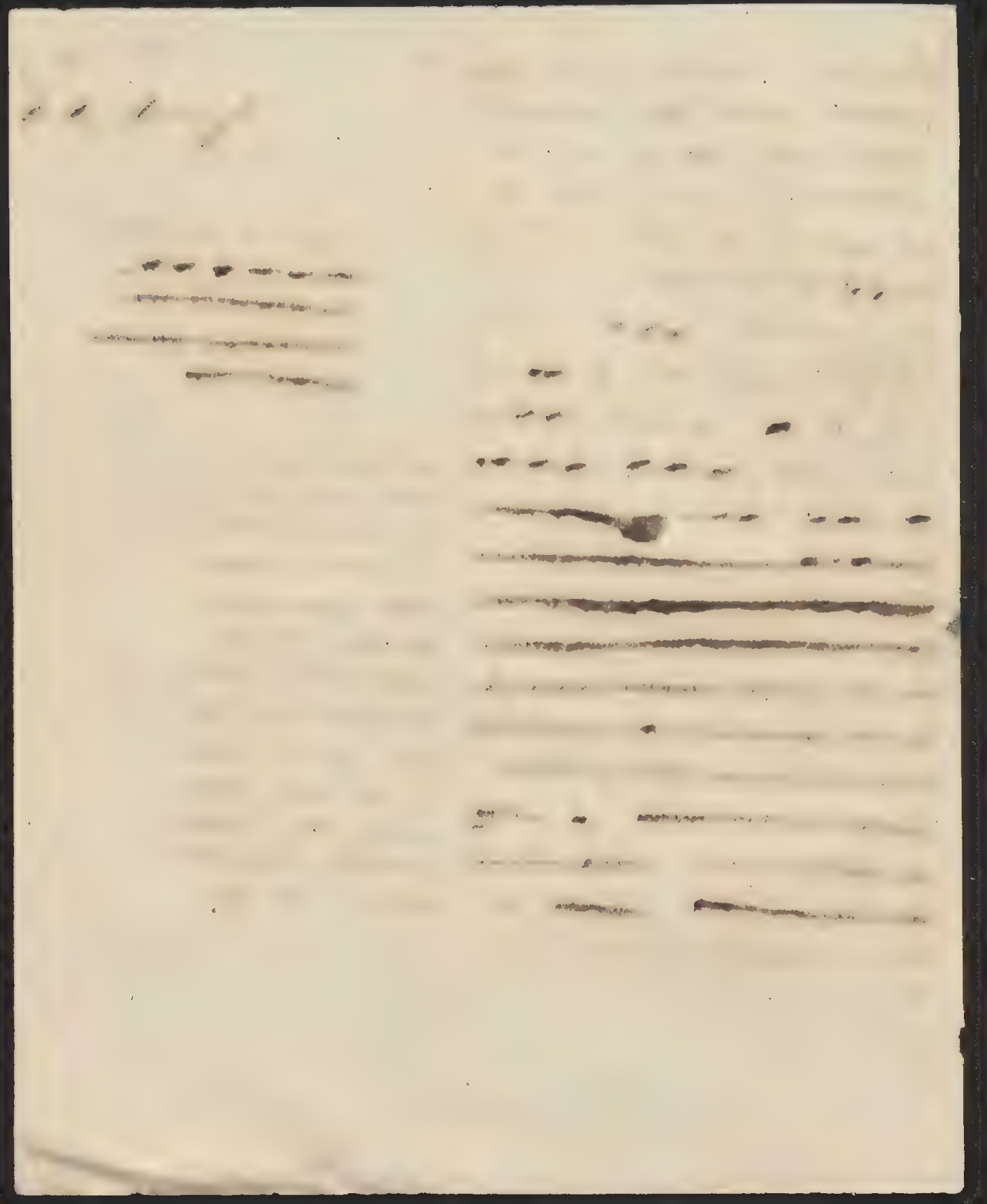

Lyg. 1.c. 81

Lecz zarządzenia temu przeczy nie-
mieckie prawo, gdyż, niejednokrotnie ona
gdy jest
widzi [illegible], że przed zamie/zna-
niem za testamentu, którym ktoś z
innych Skandynawów rozporządził nad
majątkiem [illegible] Staraniu. Sam nawet
Manchud, który, zdaniem p. Kę-
trzyńskiego, miał rząd zapewniać

nad mieniem,
Mieniem [illegible]
w przedmiotach
szczególnych już stoi
czasach w obcego będącą,
nad mieniem władania

Lyg. 6.c.

niedziad a prawy jego, uciemiężo
jąc, lewicznego krzyżyka i za bar-
dzo mięko przestawiło chcąc mię
dzieba męża, który z radością
wiernych zajadł się krzyżowem
wydaniem Pamiętnik dziejów Pol-
ski, [redacted] przyczyniło wiara-
du, nie chciał [redacted] przyczyniło wiara-
ło. Krzyżyckiej, wolał sam dawa-
wać dla [redacted] drugą, niż jęło
wiej od innych.

Grzeczniej zbierając je
i dwakroć odprawiając nie
badając. Ale też [illegible]
[illegible] sledzie

z korzyścią [illegible] Kapuz. gdy dalej
Bulgher, chirurgus
Życzę [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
chuć dah [illegible]
W Drezd. [illegible]

Lyck 2.a.

(1) Czytaj: Dzieła w przypisku 6. do artykułu mego w Gazecie Pozn. z r. 1880. nr. 138. umieszczonego przy nienie do Dr. Andrej Alemanischo Wanderungen von Dr. A. Baumeister, Freiburg 1879.

(2) Centralblatt für slavische Literatur und Philologie. Herausgegeben von Dr. ... 1880. nr. 39. str. 155.

(3) Autor dzieła: Die Siedelungen der böhmischen Benennungen ...
von Victor Jacobi Leipzig 1856.

dyg. 2.6.

52

Powtarzam więc, cam w licznych badaniach swych a szczególniej w ostatnim dziele Galerii Rubensa z r. 1878 (nr. 178-9) [indukcyjnym] dowiódł, [otrzymujemy] że [przez] [dokładne] [badania] [i] [porównania] [z] [innymi] [dziełami] [tegoż] [mistrza] [oraz] [z] [dziełami] [współczesnych] [mu] [malarzy] [nadzwyczajne] [podobieństwo] [do] [Rembrandta] [w] [dawnej] [Germanii] [lub] [Holandyi] [zachodzi].

Porównanie [tych] [dzieł] [z] [innymi] [dziełami] [Rembrandta] [w] [Galeryi] [Drezdeńskiej] [w] [Monachium] [w] [Kassel] [w] [Berlinie] [w] [Amsterdamie] [w] [Hadze] [w] [Londynie] [w] [Paryżu] [w] [Petersburgu] [i] [w] [Galeryi] [Lichtensteina] [w] [Wiedniu] [a] [zwłaszcza] [w] [Galeryi] [Lubomirskich] [w] [Warszawie] [dowodzi] [ostatecznie] [że] [obrazy] [te] [są] [dziełami] [Rembrandta] [a] [nie] [Rubensa] [jak] [dotychczas] [przypuszczano]. [Porównanie] [to] [dowodzi] [także] [że] [obrazy] [te] [są] [dziełami] [Rembrandta] [z] [okresu] [najlepszej] [jego] [epoki] [a] [nie] [z] [okresu] [późniejszego] [jak] [przypuszczano] [dotychczas].

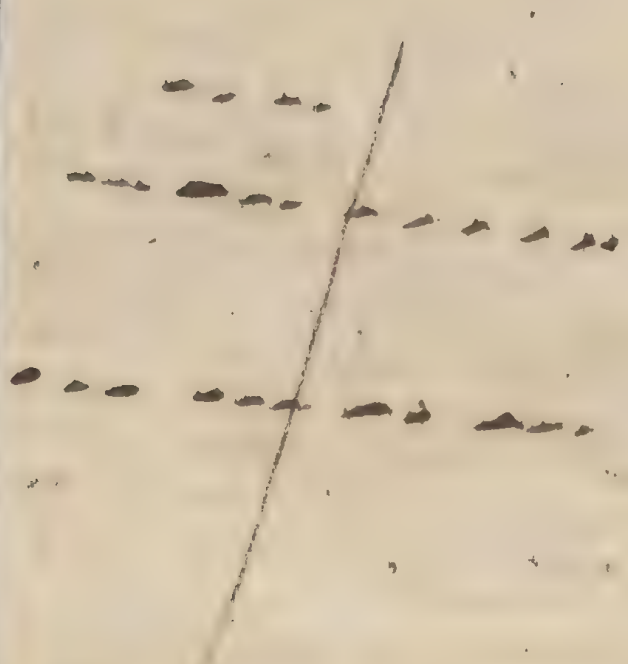

wszystkie jak za dawnych ales
ludzie, jakie dzisiaj za dawnych
się ich wszystkie. Powody jest wie-
dzieć się ales ludy różne z różnych
powodów nadawane ziemie, i znowu
jedne [illegible] drugie
dynastowie ci literzy się z różnych
swych siedlisk za ciepłszych,
w [illegible]
drugich Niemiec leżących prze-
niesli, [illegible] majęc swe wdh-
one nazwiska - uzyskali jeszcze

dolnego Dunaju ku gornemu i środ-
kowemu Renowi, dudzież ku ujś-
ciu Łaby przemawiająca, gdy
napadała ludność chandy-
nawska, wkraczająca w Germa-
nię od strony Bałtyckiego i pół-
nocnego morza, dudzież od ujścia
Renu. Tu, [illegible] pchana od
wnętrza Azji przez [illegible]
od Wisły [illegible] dawne
państwo [illegible] zdążyły
ku Nadreńskiemu, a stąd [illegible]
[illegible] Skandynawii przemysłowa-
nia [illegible] szukać [illegible]
[illegible] siedliska [illegible]
[illegible] jak
[illegible] (2)
[illegible] przeciw [illegible]
mężnie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[

(1) Germ. 32. 2 rządz. Zw. Jerzy Dziełka pomiń.

↑ prawa książęcy i sługowieckie, podrzebna jest do tej prawdy znajomość prawa Słowian i Teutonów.

zamieniło

ich walnicza-

walnicza republika na sa-

siadach, przy czym wpływ-

szkodę jej i ludów celtyckich Dawno

nad Sabis

wodzów, czyniło

wzrastając i podkopując wzrastanie

w bogactwie a wzrastaniu Germanów

sprzyjały Galii.

Galowie im przechodzili zwycię-

gać z krwią w ręku wielkie

krajów przestrzenie. Na krańcu te

kiedy [illegible] przeciwstawiane

pod nich wzgórz, niby leżące wśród

przestrzeni [illegible] Dary, nie kiedy

zdalne zdanie [illegible] armii,

z pomiędzy [illegible] na które się

nadbrzeżna Swewów Drzichów

[illegible] za nich w pole

Nie kiedy [illegible] wyniszczającej. (1)

w okolicach [illegible] cały się

i [illegible] spółczesnego Germanii

[illegible] Drzewa chciał.

[illegible] Drzewa, [illegible] że, jak na-

wodzili niejednokrotnie wrzeszcz-

[illegible] [illegible] [illegible] zdumienia, że-

[illegible] [illegible] z nadbrzeżnych

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(f) Caesar de bell. gal. I. 37. [illegible] Rhenum [illegible] ad visendum Rhenum cupiebat, quod Rhenum transiturus videbatur, his praesertim nuntiis adductus quod omnem equitatum Ubiorum [illegible] Romanum esse [illegible] Rhenum [illegible] Germanis [illegible]

(g) Quibuscum saepenumero Helvetii congressi magnam in omnibus rebus, sed etiam in rei militaris virtute plerumque superaverunt, neque terre [illegible]

Winienem da zauważyć, że
znalazłem prawa jubileuszowego
Niemców bada-
jąc, jako
u krzywiczów, że ad wyrażenia
(1) Ehrlichen des
Bedeutung Kö-
nigthums. Von
Henir. v. Sybel.
Frankfurt am
Main 1844. pg.
6.
(2) Patrz jego
wprowadzenie do
dzieła tego
dawnego a ger-
mańskiego, wy-
danego v. 1835
w Brelsydze,

(1) Gesch. der deutsch. Sprache pg. 226. spä-
ter mögen Slaven
dieselbe schöne benen-
nung entweder eben
sich selbst gewählt
oder von deutschen
nachbarn zurückbe-
kommen haben.

Cesarz wymyślił, cuza Dawcy! wygilany na ze szeby, jak wreldem,
odebrać drugey szkoły ze
Dano jedney.

Orzymywszy nawet że od
gwałtowny a nie od słowa/jak pu-
wszechnie utrzymują/ wzięły swoje
nazwy Szwabami, etc.
mniemy z [illegible] na nie słowiańs-
kich Sarmatów i Teutonów, gdy warwilen za-
[illegible] znane bydź przy-
[illegible] w czasach niepamiętnych.

[illegible] mogą pochodzić Suebus i magis a Swewus wreka z tego.

Ostima za utrzymuje [illegible]

Cyg. 9. 66.

51

31) ... że choć wyrazy Sueben, Sve-
von = Swawen, Szwenen,
Szwonie jednakowo, są jednakie są wyrazy
że znaczeniem różnego, [illegible]
[illegible] mieniadamowie [illegible] zdra-
wszelkie mianowicie w świad-
łowego Rem i górnego Duna-
ju, Szwowiami, według jego wyrazu-
mienia [illegible] Szawa-
[illegible]
[illegible]
[illegible]

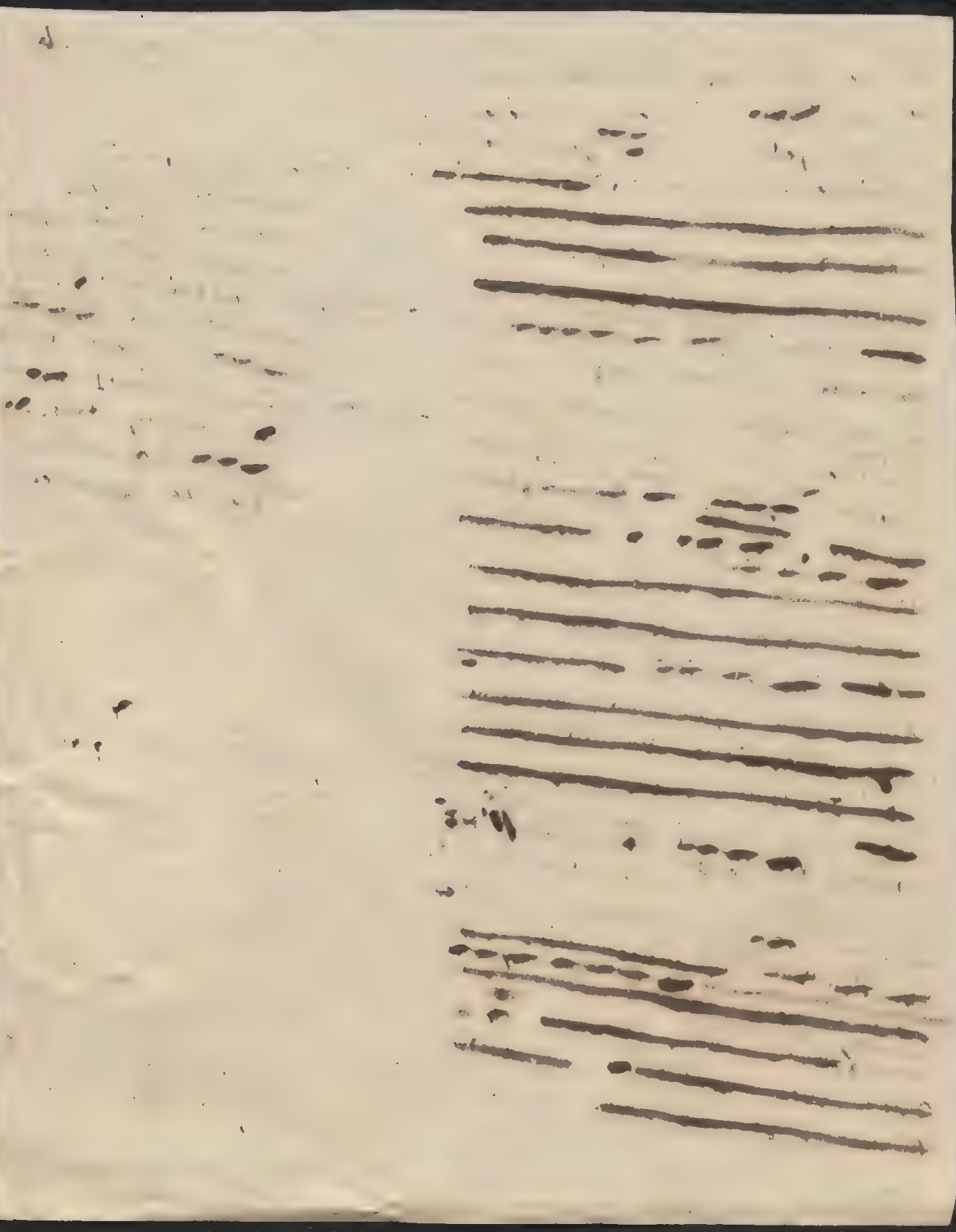

Najnowszy, którego znam, wydawca Dziejów Tacytowego (1), odmienił wyraz inde (2) do silva, a p. Kętrzyński (str. 44) do terra, jakoż nam historya a położenie ziemiańskie a szlacheckie przed (3). Tylko [illegible] tenkroćby bogactwie rodziców się z ziemi (4); gdzieindziej z siebie samych brali początek. U Teutonów szlachta przeciwstawia się ludowi, u Słowian nie bywa pierwotnie szlachty, tylko ziemianie, czyniący na tej ziemi, przydatne jej, rzeczy, w obiegu prawa (zwyczaju), [illegible] ziemianie [illegible] ziemianie [illegible] ziemianie

a szlacheckiego gruntu, do
i włody, jak [illegible] w szlacheckich jak [illegible] i w szlacheckich
gdzieniegdzie [illegible] hubowali.
Jej zwierzchnia, że zwierzchności niemiecka prawa szlacheckiego nadawała, [illegible]

(1) Eichorn Deutsche Staats und Rechtsgeschichte § 423.

(2) Hirsch prawod. V. 4. 153-4.

[illegible]

[illegible] religijnej [illegible] oddawano [illegible] ziemi,
[illegible] [illegible] [illegible] w sprawach
o zwierzchnią władzę [illegible]
cych (2) i

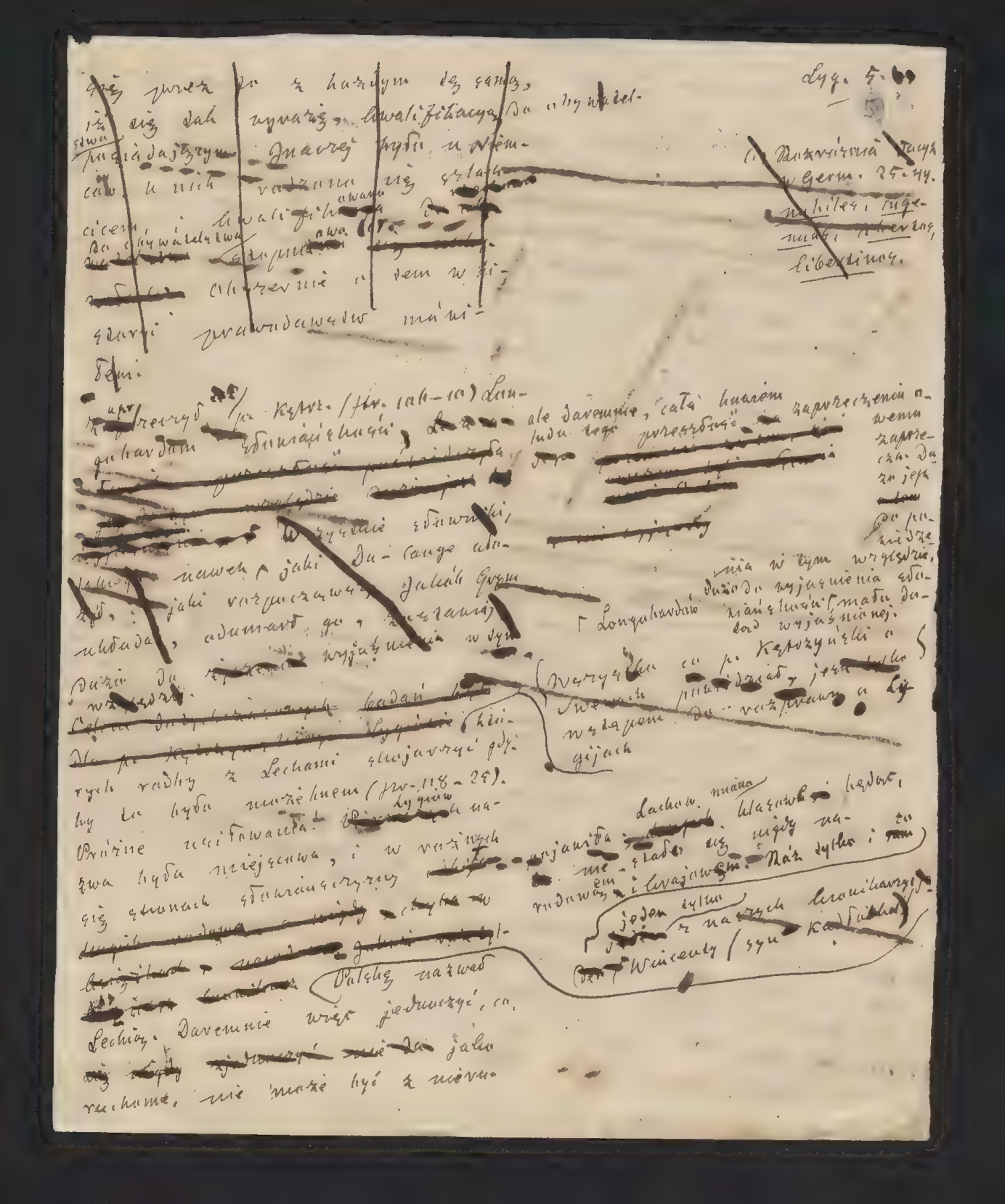

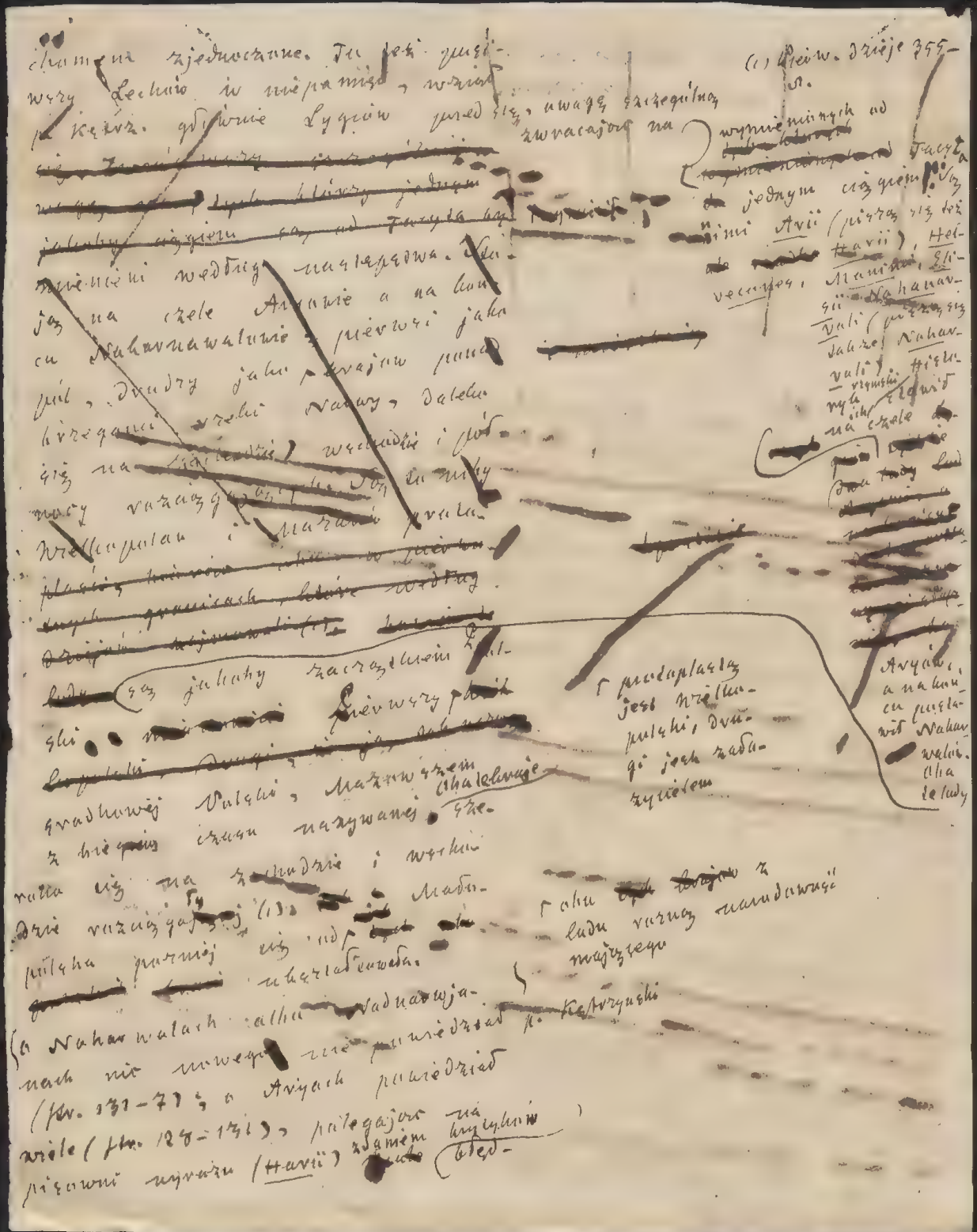

Lyg. 6. a, 6b

(Hartii)

(Avii)

Wiel-

hyd arjistim, że od pola nazwany zasiad Valanami.

hyd ludem, iż dał przekiem, pułtym czyli ralmierzem, nie

p. Kaw.

(fw. 129–31) ale na rewizinach

vrzeczonych Awgach

Pamiętanie przeszłych rzeczy nie wdraża się, nadmawiając wyjrzy. Ci

w rzadkiej rozprawie

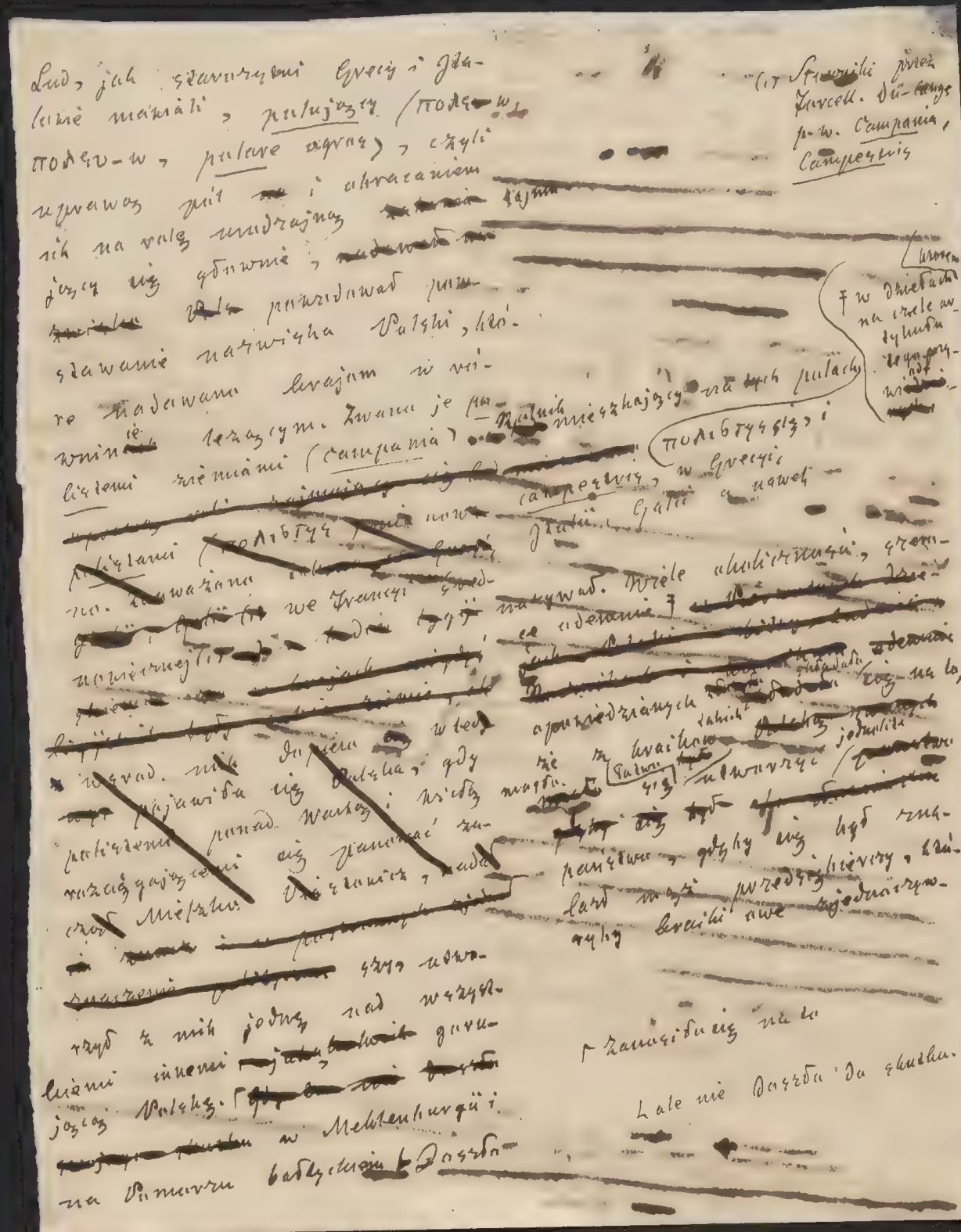

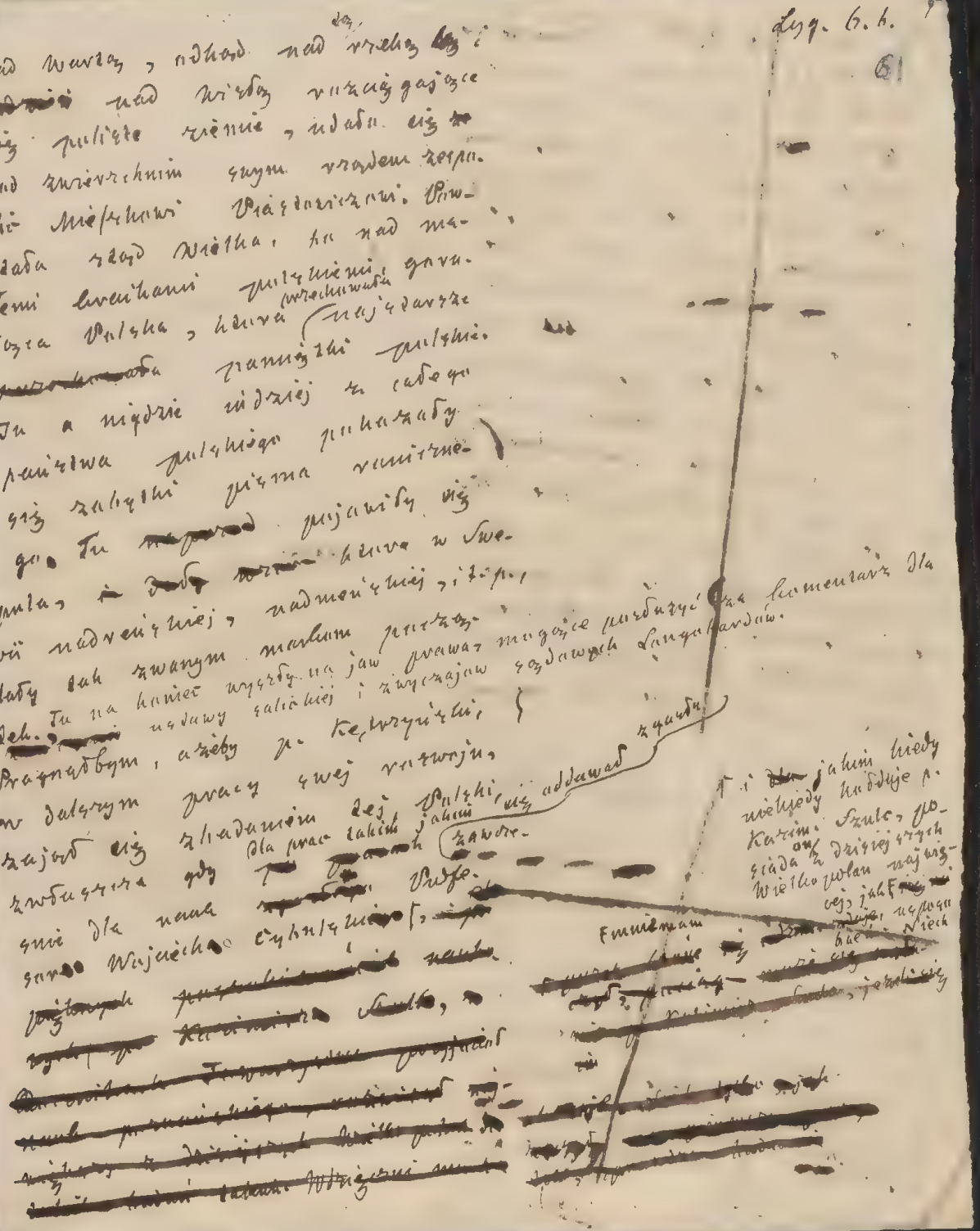

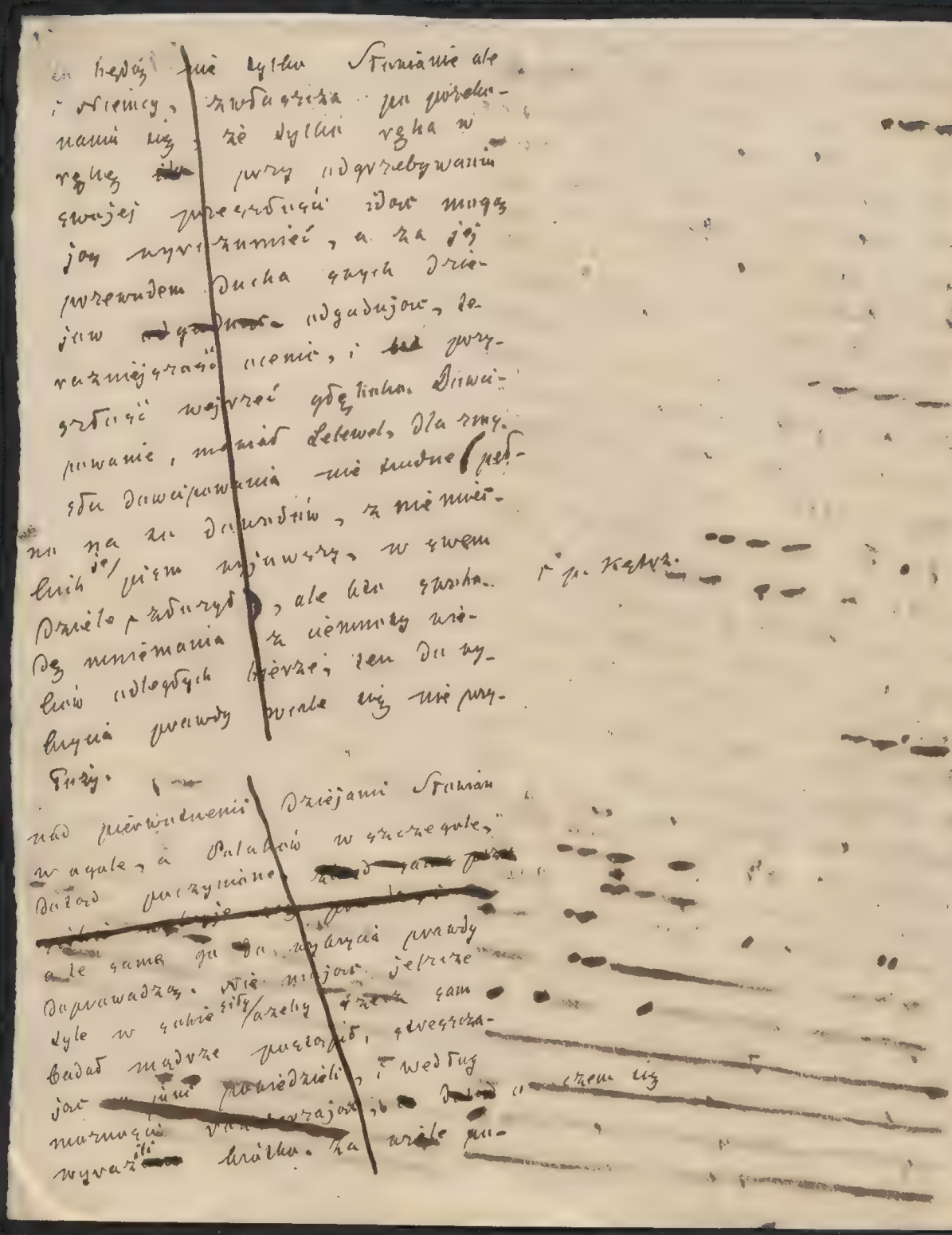

na przeszłych

[illegible] zdarzeniach dotyczących
ciami o dziejach Francyi w ogó-
le, a o historyi Polski w szcze-
gule napisali: [illegible] prawdziwa
[illegible] ich badania [illegible] gdzie się im wydadzą
[illegible] być pewnie
niech je [illegible] Dopełnią [illegible]
[illegible] w zgadzaniu dzie-
ła uczonego Augusta Bielow-
skiego nagromadzone [illegible] wiadomo-
ści [illegible] i wydanie [illegible] ułatwia-
jącego [illegible] do rozsądku
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(1) O pomnikach łęczyckich pana Augusta Bielowskiego. Wkład filologii klasycznej w uniwersytecie Jagiellońskim. = w Krakowie nakł. Autora str. 247 – 8.

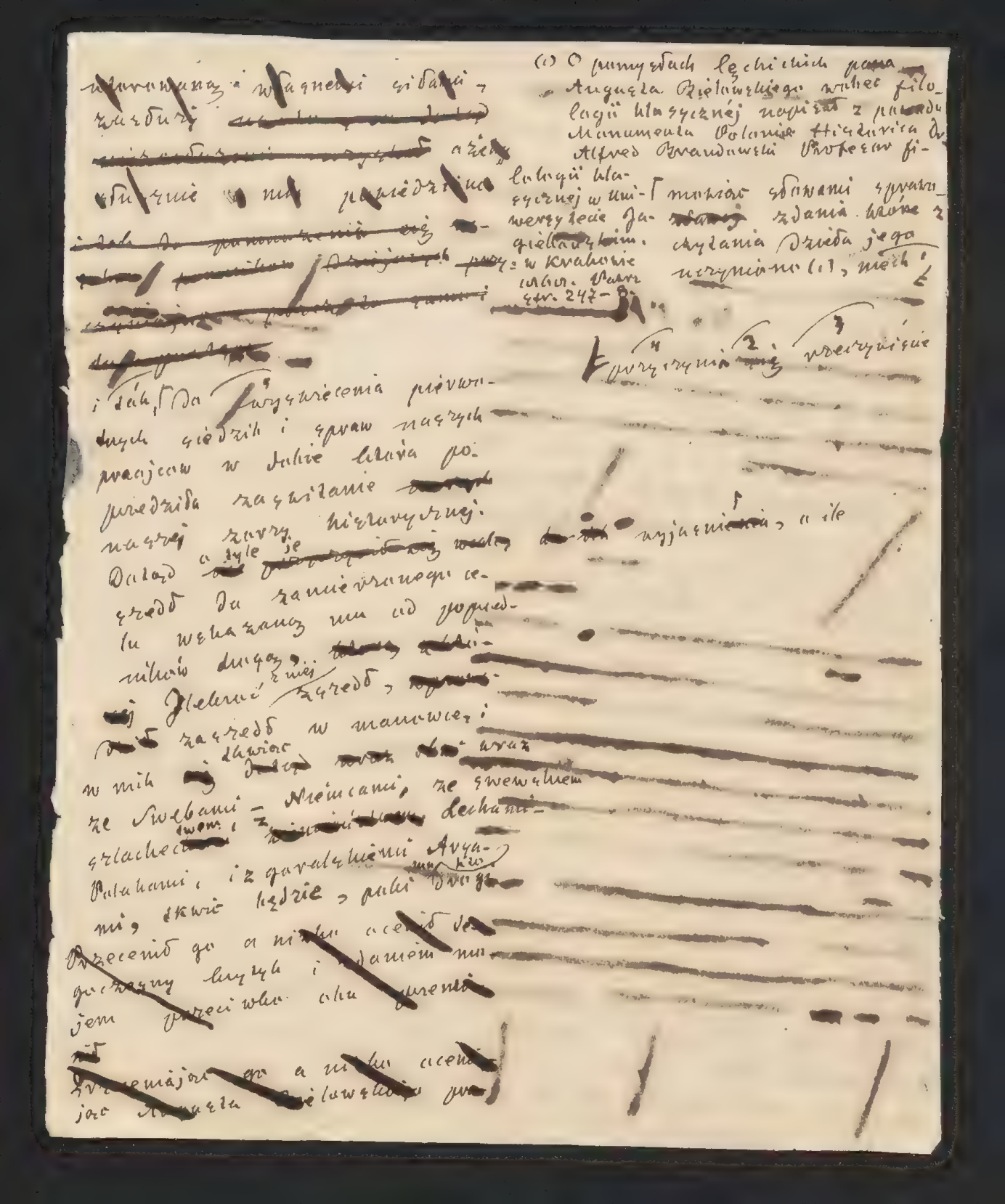

za wyjścia z nich nie wchodzi.
jeżeli nie
Mieszk. mu już wchodzić / prawdo-
ny wynik p. Alfred Brandow-
ski, gdyby był [illegible] za-
[illegible] rachunek [illegible]
w części [illegible] się z Dzie-
le p. Kazimierskiego [illegible]
z zakresu [illegible] wyżej
i Monumentach p. Bielows-
kiego. Chwyciwszy [illegible] Tym czasem
[illegible] dyktat same
[illegible] przeczytać
[illegible] Dzieła [illegible]
[illegible] Nikt
[illegible] przeczytać
[illegible] Dzieła [illegible]
[illegible] Monumentach
[illegible] w [illegible]
[illegible] Lelewela
[illegible] Dzieła
[illegible] Bielowskiego
[illegible] zasługi
[illegible] Dzieła
[illegible] Monumentach
[illegible] w [illegible]
[illegible] Lelewela
chwycić się na wyrzekł wy-
ohm [illegible] niezgodni, że [illegible]
[illegible] nie zawsze przyzna-
ni (1). Wydziwiony też będzie [illegible]

za przyjaźniejszą
stroną za a niej

zalety Dzieła po mie-
niechu najświeższego,
a o wydaniach po pol-
sku lub z polskimi
objaśnieniami same
mu
przekonała się wy-
czytu czytelnik
Nikt

(1) Patrz o Pamiętnikach
Lelewelowskich str. 2-3.
— o Dziejach Jana
rady na ziemiach
słowiańskich str.
475. str. przeci-
wnych

Zakład w [illegible] dach
[illegible] Monumentach
[illegible] we Wełcz-
nie [illegible] przed-
[illegible] krakowskiego
niekiedy

wydawnictwa. Dalszego ich rozgłosu o
to, jakie urodzą z tych dzieł
dość rachub ów tłumy je że-
brząc, niech na dzwon nie
pyta: kto przyczynił dla niego
będzie pytać a za wtedy,
gdy zgromadzenie, i nauczyć się
brać pod uwagę nie tylko
czego się w szkole nau-

[illegible]

Fr. Rzewuski rozumiał co je-
go i mój nauczyciel (i) ma-
larz, zwracając Fr uwagę na rzeźbę
Lawenego (str. 60) Memlinga,
i zalecając, ażeby czytając go
nie [illegible] na to co sam
przez to przez uczucia przyla-
czane od niego rzeźba. [illegible] jeżeli,

(i) Szkicie malarza p.
Rzewuskiego (str. 65)
najwięcej uwagi, jak
się wyraził, zasługuje
[illegible] Malarstwo
[illegible] jest, bardzo w wielu
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] jego zgrawnie dawcy, że nie-
mal w [illegible] rozdziałach dzieł
jego, jakimkolwiek [illegible] był i
[illegible] zakresach [illegible] wszak widzi-
sze znalezienie, w interesie kli-
nego, jak [illegible] zeznaje (str.
91), zwiedzenie wzięli znaw-
ców o [illegible] Dziełach ich,
i [illegible] wszak pod-
stawie [illegible] oddzielenie
znaczenia [illegible] humanistycznym, po-
zwalnia [illegible] wiedzy źródeł
historycznych, nadmienić że wiele
i bardzo ważnych nagromadzi-
dział w ich Dziełach po Dzie-
łowski, nikt temu nie za-
przeczy.
Oto jednak [illegible] ich zwią-
zku nie oddzielają, wdzięczne
będzie i temu kłaniy je razem
zgromadzić, i temu, kłaniy jak
po Dziedzictwie [illegible] trwa-
wrzeźwo naukowe [illegible]
chcie [illegible] idzie w pomoc

przydać je własnym
kosztem.

(1) Wydz. Cywilny Nr. 224., z hist. prawod. sądowych. I. 4. 550. powtórzony.

(2) Hist. prawod. I. 4.

mam nadzieję, że
den hadacz
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Republika Słowian to państwo
wojenne. Cały swój walor
to publiki (wojenny), ale nie
swoją do Komuny (gminy). Nie
ma w tym swoją dobra wo-
wnych, i ich we wszystkich wi-
nych rejonach Rosji (z Zakaukazia
wyjątek Centralblatt v. (Arch. ar.
19)

1848

Západní Slované v prazeho,
čili rozhled krit[ický], že Slo-
vane v Germanii a Illyrii bydlo[ji]
již dáby předkřesťanské. Sepsal
Alois Vojtěch Šembera. S ma-
pou Germanie a Illyrie. Vame-
ci slavneho moravského vý-
bora zemského. Ve Vídni. Na-
kladem spisovatelovým. 1848. 8o
V rozlivu prvotisku hvězdi
po patku: "Západní Slovanie
v prvodvěku, čili krajinné
rozdělenie pokolení, ve Slo-
vanie jsú v zásadách před-
křesťanských Germanijen i Illyrii
zamýšlivali."
Dříve než v odpovědi o jednotlivých
XVI. veršech, budiž zde [illegible] [illegible]
prvé Vojtěcha Vojtěcha Šem-
bera, Professora universitního
Německého napsané, mapou kra-
jů i [illegible] v dvou
gim velkém po čtv. [illegible]
kujících [illegible] prvodavatelů,
opatřené, i knihou celou
do kraje [illegible] již prvotisky v
zásadě nevadné slov. vydané

Zásady [illegible]
[illegible] Německy

we wiedniu w roku bieżącym, mogi
słuszniej godła Verum simplex;
opinia dawna
a kiedyż rzecz od samych jej
przeciwników uznaną za praw-
dę, [illegible], i [illegible]. [illegible]
ści, jakie o niej objawiono, udowadnia
[illegible] [illegible] przez to, [illegible]
[illegible] że ci się uczynić
ście wyjścia nie prawdzie,
między tyś prawdą nie prze-
czą nie. (v. 1036–54)
Kiedym zwołanie [illegible] [illegible]
zwrotka [illegible] [illegible]
prawdami [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[

że lud ten) się nazywa

[illegible] ogólnie Słowianie, się [illegible] Vzwyk. 2.
[illegible] a w szczególe mają 68a
różne miana, i w rzeczy swoj-
ma [illegible] dalsze ludy, które [illegible] nie słowiańskie lecz
niemieckie i galickie pochodzenia mają.

Jak [illegible] przemysłem: Ger- [illegible] rzeźby, kilka przemysłowych;
mowie i [illegible] istniejącemi
dzisiejszych Prus i Austryi.
[illegible] W nim przemysłach
mieszkają ludy, które [illegible] dzie-
jach [illegible] i [illegible] swą
swą nazwę, mianowane bowiem
w ogóle Prusakami, a w szcze-
gole Polakami, Czechami i t. d. mają [illegible] mowę
[illegible] zwyczaje, a reszta
przemysłu mieszkańców zwyczaj
dzienny, [illegible] rzadko [illegible] Dla nich jest je-
den w ogóle, a w szczególe [illegible] [illegible] lub
[illegible] ma, [illegible] mają niektóre z tych ludów, albo
[illegible] miedzy [illegible] niedawna, [illegible]
[illegible] swoje, [illegible] zwyczajach (nadzieniach),
w [illegible] (weselnych zwyczajach), w
[illegible] (modlitwach) i t. d.

[illegible] Zwyczajami [illegible]
[illegible] przemysłowy [illegible]
[illegible]

nie, [illegible] Swevi
(Svevi lub Suavi, co na Stari
N. za I. wrzucony, wychodzi),
[illegible] (Drugim namyśle
wprowadzony ustęp, o gdzie siebie
dowiedz za pewnik, w Pier-
wotnych Dziejach Polski i td.
w Wstępie wyd. wydanych.
Pa nimi powtarzał dość za-
mie jeden z najuczeńszych
dziś mężów Jakób Grimm
(zmarł przed paru laty),
[illegible]
Drugie szczepy Swewów, Sue-
wia, utrzymują w ciągu wę-
drówek [illegible] Germanii, i na jej
chodzie zwalczają Rzymian. To
dzi ci wyodrębnili [illegible] przodu
ich wreszcie, co gdy ciągu im
po upływie kilku wieków prze-
cięli udało, wtargnęli [illegible] Swewów
ślady ich Germanię, i pod
wodzą Wizowalda Herulów ko-
niec cesarstwu zachodnio-
rzymskiemu, jak wiadomo, po-
łożyli.

(a węgra ich z wegier Germanii
[illegible] wiele na południe-
gdwa do dawnego rzymsko-
niemieckiego cesarstwa.
Pa

[illegible] pogląd i ciągłe [illegible]
[illegible] ci, którzy [illegible] Swiadomi [illegible] pobytu
w Germanii w czasach przedhistorycz-
nych nie zaprzeczają, a nie przeczą
[illegible] zdania jego i mojego ci, któ-
rzy uważają, iż Celtowie w prze-
ciągu pięciu a siedmiu wieków [illegible] za-
[illegible] w krajach [illegible] [illegible] Germanii, za-
[illegible]
Nie potrzebujemy [illegible] się [illegible] z nimi
o to, gdyż mimo to [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wyżej
wspomnianego [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

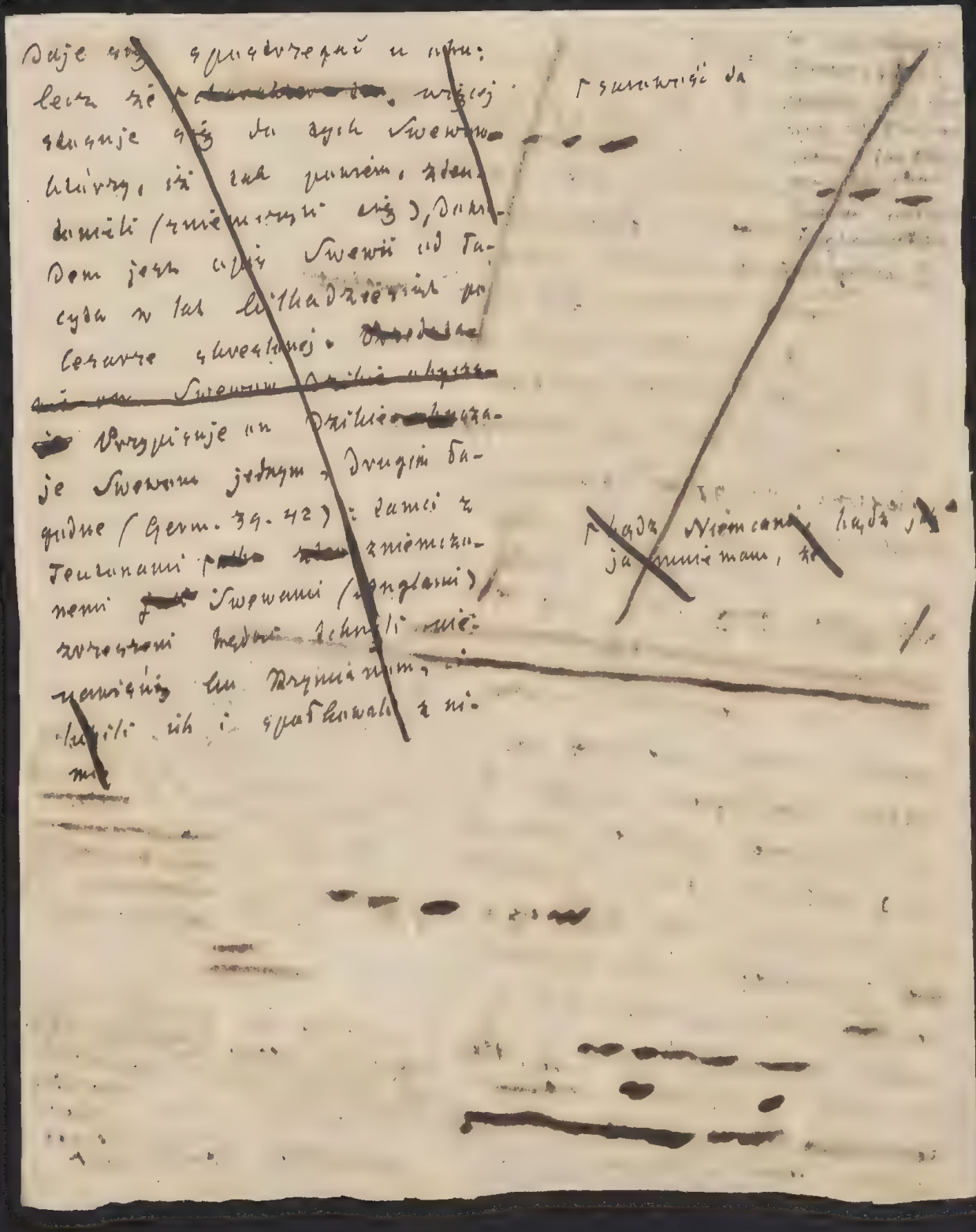

1° Zwyczaj Dziewięć, dawała się spa-
trzeć w tej ludności; 2° przy-
czyny według Tacyta miały Dzie-
ci uczyć tylko ci Swewowie,

[redacted]

kilkoro [redacted] Uchodzi się to ludziom
ofiarach [redacted] otrzymujący się od tych ofiar zdali
[redacted] ci.
mali z uczuciem bogactwa (Germ.
41). Z przewrzeniu tych miał
Du czynienia Cezar, ale Tacyt
Tacyt: Ziemi powszechna [redacted] w zetknaniu [redacted]
[redacted]
[redacted]
[

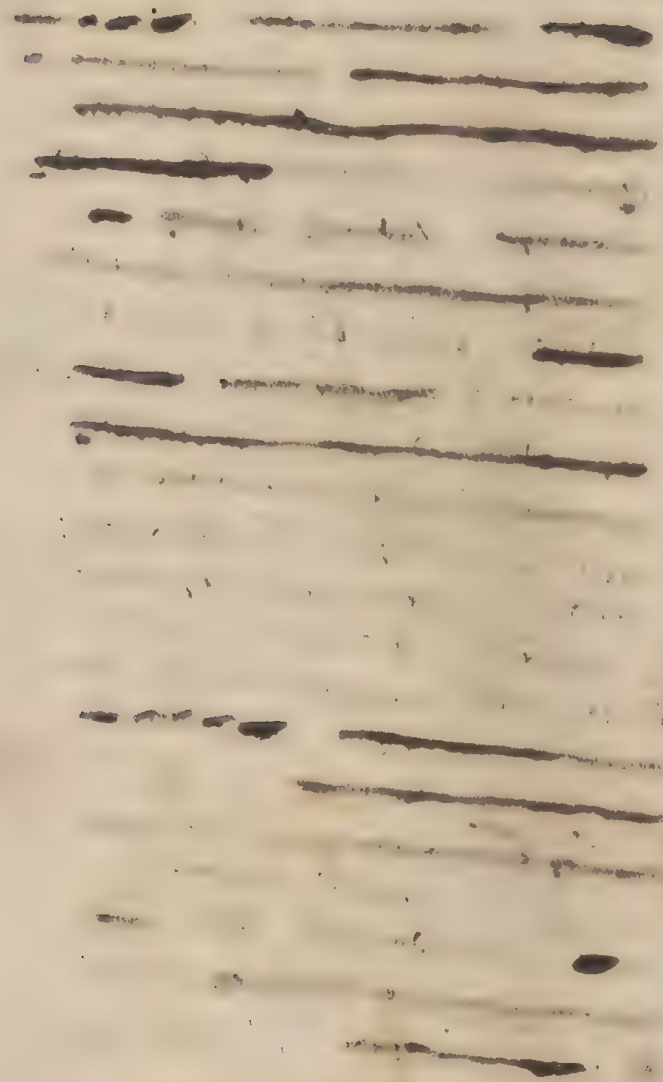

Caesar de bell. gall. VI. 24. Jam antea omnes, cum Germanis Galli virtute contenderent, ultro bella inferrent, propter hominum multitudinem agrique inopiam eos Rhenum colonias mittere. Dareticnia ea Tungri (Germ. cis) anni (Rhenum nunc obtinebant, ut quoque gens evalescere accepere per naturae ea sedes omnis cuas adhuc nullae regnarum potentia Dorias.

Strem. 4. a.

72

Jakiego pochodzenia ludność
wtedy. Cechowały ją zdoby-
cze i rabunek. Pierwsza na
z dzie-
jach, że kiedy germańskie
Celtyka (Galia) zmuciła część
swoich nadmiar do wychodźstwa,
ci z nich którzy z lewego brze-
gu Renu na pierwszy przeprawili
zdobyli Galię nagrem naj-
żyznniejsze kraje i tudzież nie-
bezpieczniejsze, lub znajdujące
potrzebę wojny jest-
sze nie zajęte i gnieździli na
z ludem się swoim pomnożyli
mich [illegible]
[illegible] Nie słuchać
jednym w jego
czasy celtom
siedzącego w pośród
lemii czy sprzy-
kładzi że nie miał
rzadzej. Do tego przy-
czyny kładzi ciężkie. Jakimi
Do pierwszych [illegible] rabunek
pierwszej [illegible] chciwość [illegible]
[illegible] wojny [illegible]
jakimś ludem zwrócony.

i pewna dzikość [illegible]

[illegible] zwyczajów w tej [illegible]
obyczajach swoich ludu.
Lecz zapewne [illegible] gwarzyć
[illegible] sądzić [illegible]
nim słuszniej: ci [illegible]
rzy [illegible] mu
musieli mieć [illegible],
wyjaśniwszy [illegible]
jów z [illegible]
li się [illegible]
drzeń [illegible]
dem wiary [illegible]
cany uwagą [illegible]
[illegible] w [illegible]
[illegible] uczynne [illegible]
mowi / germ. [illegible], że naj-
[illegible] z [illegible] nadom naj-
[illegible] [illegible]
mowej), mają w wiary
swoj [illegible] Anglów, zdzi-
jali ludzi na [illegible],
a mieszkających [illegible]
[illegible] rzeka / [illegible] ma swoje
[illegible] Hermundurów [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] Tacyta, [illegible]

42).

[illegible]

(1) Hier. praenot. I. 4. 3 hyp. 379-83.

[illegible] Wojna do ostatniej jednak charakterystyka części ludu tego [illegible] przeciw, że do mieszkańców ze Skandynawii, bo zkądziebądź gdy widzimy że z Galii nie przychodzą, ani, iż do z Galii [illegible] przeniesienia. Nadto [illegible] moją [illegible] napomnienia na wstydzenie, że druga część ludności [illegible] mieszkańców przybyć od wschodu. [illegible] przeciwko Dunajowi, gdy zaraz [illegible] od [illegible] rzeki "Iller" [illegible] przeciwko Dunajowi [illegible] a gdzieniegdzie najmniej (1) [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] vich vicinie na promianya
[illegible] Dzieliło dla
tego, że promienie się pod inne
kątem nie zwarcia, jeżeli na vici-
klasyfikowanie rzeźni według jej
wrodzonych, przeto vedanie sa-
bie w ten sposób, iż kamień się
długo tapeta vala, nawiat się nie-
miał z tym wrzeszczeniem [illegible] przy-
padku sprzyja [illegible] vahadła na upewnę
jej nie wpuścił jeden i drugi, nie
widziałem ja bez straty, przekonywa-
się że na ber vol nowa natyły
widział [illegible] wynaprawdę na kiedy
plan dogrywany. Dziady dalsze jak
zauważyć targa mogły mieć dam
dyskusyjne miejsce, gdzie bydło [illegible] voli
podnosząc: gdzie jest, jak w skam-
dynawii nie trzeba, gdzie znalezio-
no [illegible] lasu, lub [illegible] ha-
gna [illegible] [illegible] Kolwatha nie-
mi dla [illegible], dam trzymał
hardy dla [illegible] ci rodzicy i z
nikim się nie dzielił.

[illegible] vich [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a nidlowni
dziejów nie [illegible] [illegible]
nad [illegible], [illegible]

L w roku rozrzdym.

Pierwszy z pewnych dziejowych wieści o [illegible] germańskiej, bardziej wojowniczej, [illegible] wiadomość [illegible] że nie Skandynawowie lecz Suewowie ginięcy [illegible] zasilili, a jakiej mowie Jacyś [illegible] czyli że [illegible] pierwsi przystali do drugich, chcąc, jak niemam [illegible] jakiejś [illegible] zamiany dalszemu za Ren [illegible] napływowi Celtów. Zawadzawszy [illegible] Celtami ziemi, już przed przybyciem do Galii Juliusza Cezara, jak to sam (de bell. gal. VI. 24) opowiada, [illegible] w ich stady, i jak niegdyś Celtowie [illegible] widzieli [illegible] z lewego brzegu Renu [illegible] na prawy, tak Suewowie, z prawego na lewy przechodząc [illegible] z bezwzględnej [illegible] władzy [illegible] wojsk. [illegible] wreszcie [illegible], ale nie na zawsze. [illegible]

Teraz wyjaśnia

(1) Dowody w Bibl. Warsz. v. 1865. I. 128. przyp. 1.

(1) Caesar de bell. gal. IV. 31–54.

ciągadania zamiar zachęcali innych Germanów. Dowiedzieli się bowiem że tam legata jest, i tamtędy za Dunajem walali.

[illegible] zamieszkiwali [illegible] zasta-
wnie się, [illegible] czem się
za czasu się [illegible] lat
zaludniające się Germanie od
zwewnętrznej czyli [illegible] wschodniej lud-
ności, [illegible] w [illegible] wie-
kiem przed [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [

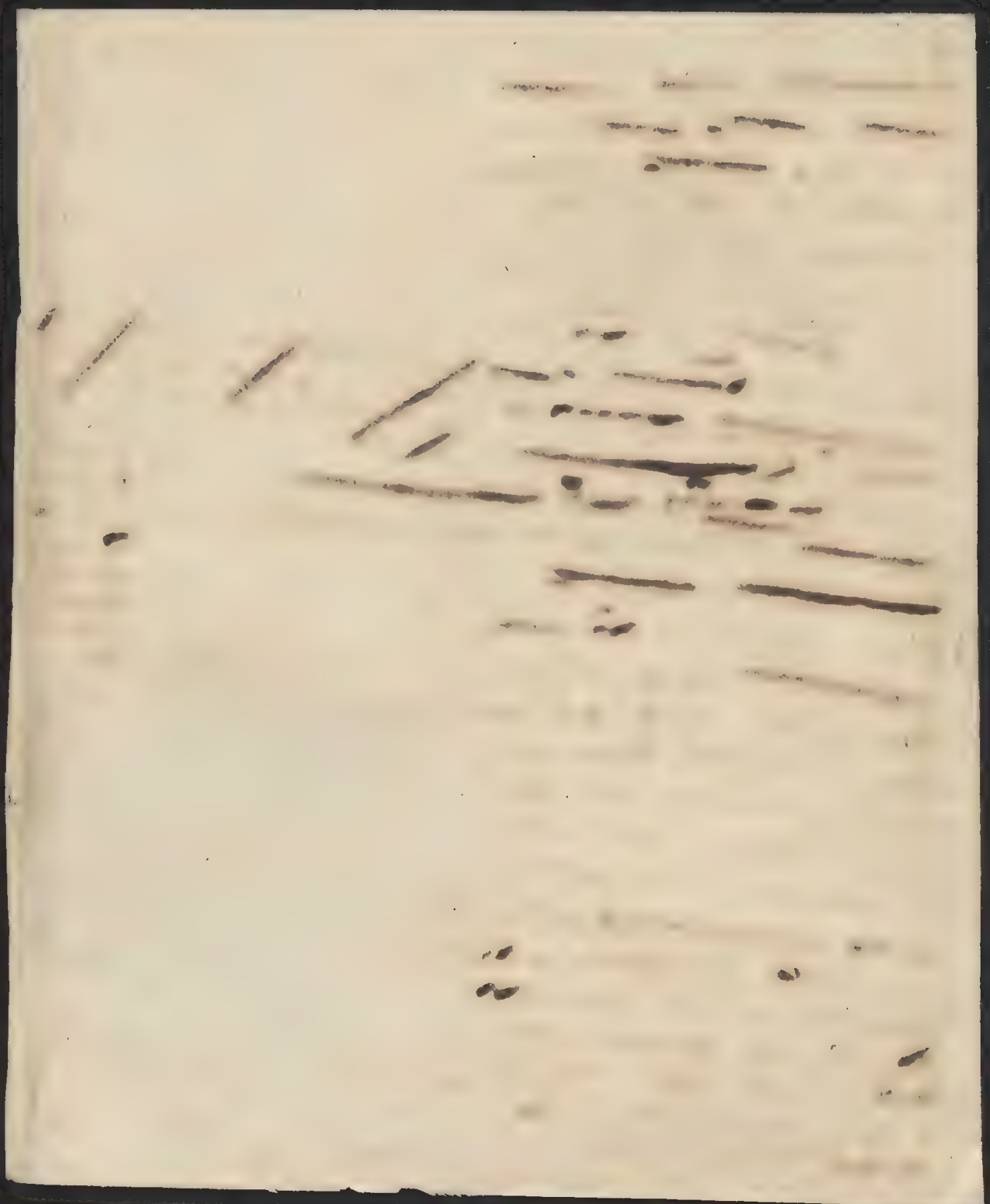

Szemb. 8.
a.

[illegible] musimy
[illegible] raz jeszcze zapytać
[illegible] czem się to stało, że tak wielkiej
części Germanii zajmowały plemiona
[illegible] i dziś ledwie tyle
między wschodem a Wisłą
[illegible] zajmują Germanowie?
[illegible]
[illegible] odpowiedzą, że ten wynik
[illegible] zawdzięcza rolnictwu, a
[illegible] dem Tacitus
[illegible] gdy rolnik, jak
[illegible] wodowerw (I. c. 404) [illegible] dziadem,

[illegible] dowiedli, że ich
[illegible] na wschodzie Szczawy-Dawa mapa
[illegible] wyrównywa, [illegible] wynaradowienie
[illegible] i wyrobu szczęście tak dalece,
[illegible] tyle ziemi, czym Rzymem
[illegible] między Słowiańszczyzną a Niz-
[illegible] niegdyś zajmowali między Słowiańszczyzną a Niz-
[illegible] Rzymem.

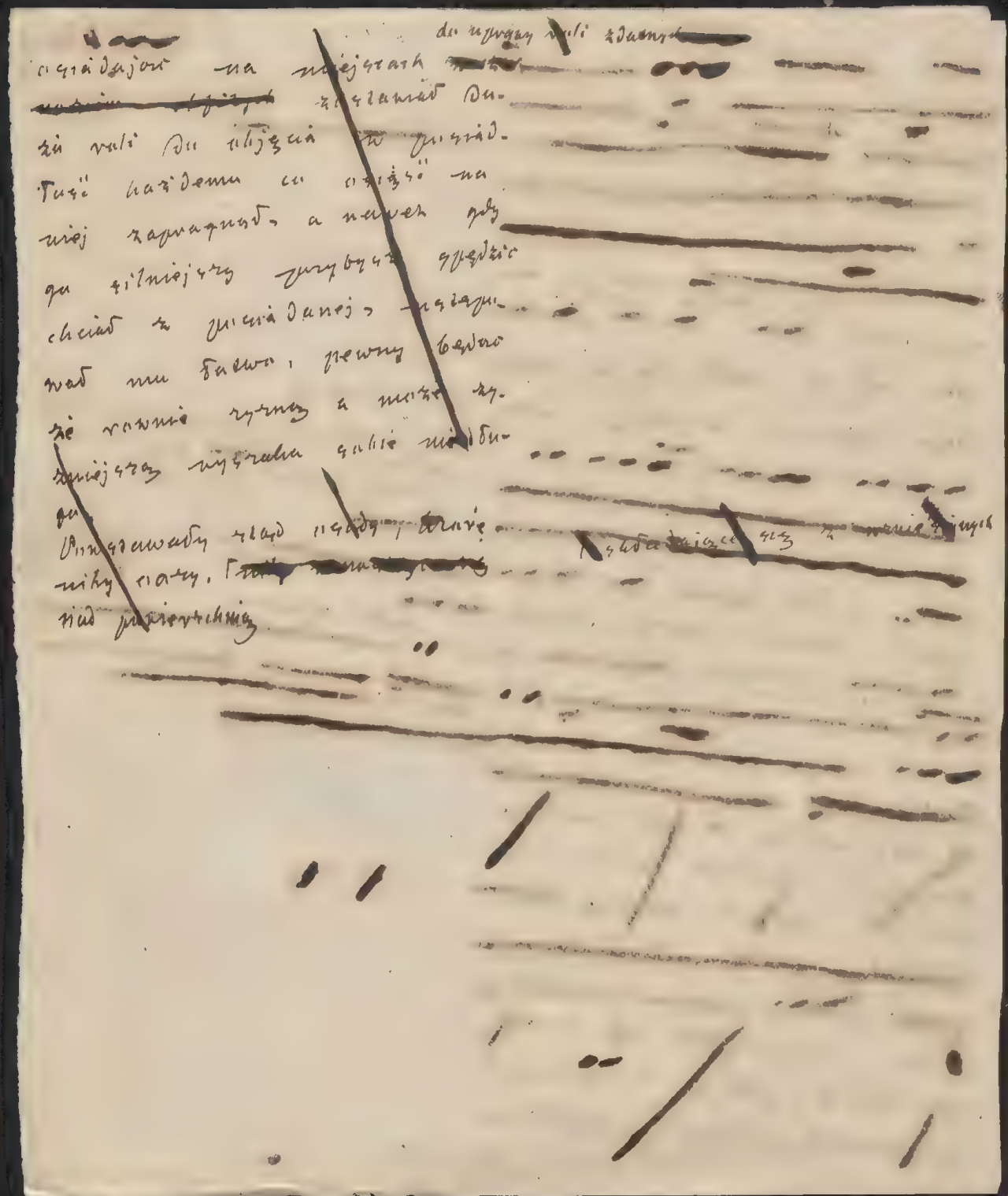

Szczerb. 8-6.

5

78

(Na pytanie co odpowiadają

[illegible]

[illegible] zdobywać się [illegible]

[illegible] zdobywać ziemie [illegible]

[illegible] zdobywać [illegible] [illegible]

[illegible] zdobywać [illegible] [illegible]

[illegible] zdobywać [illegible]

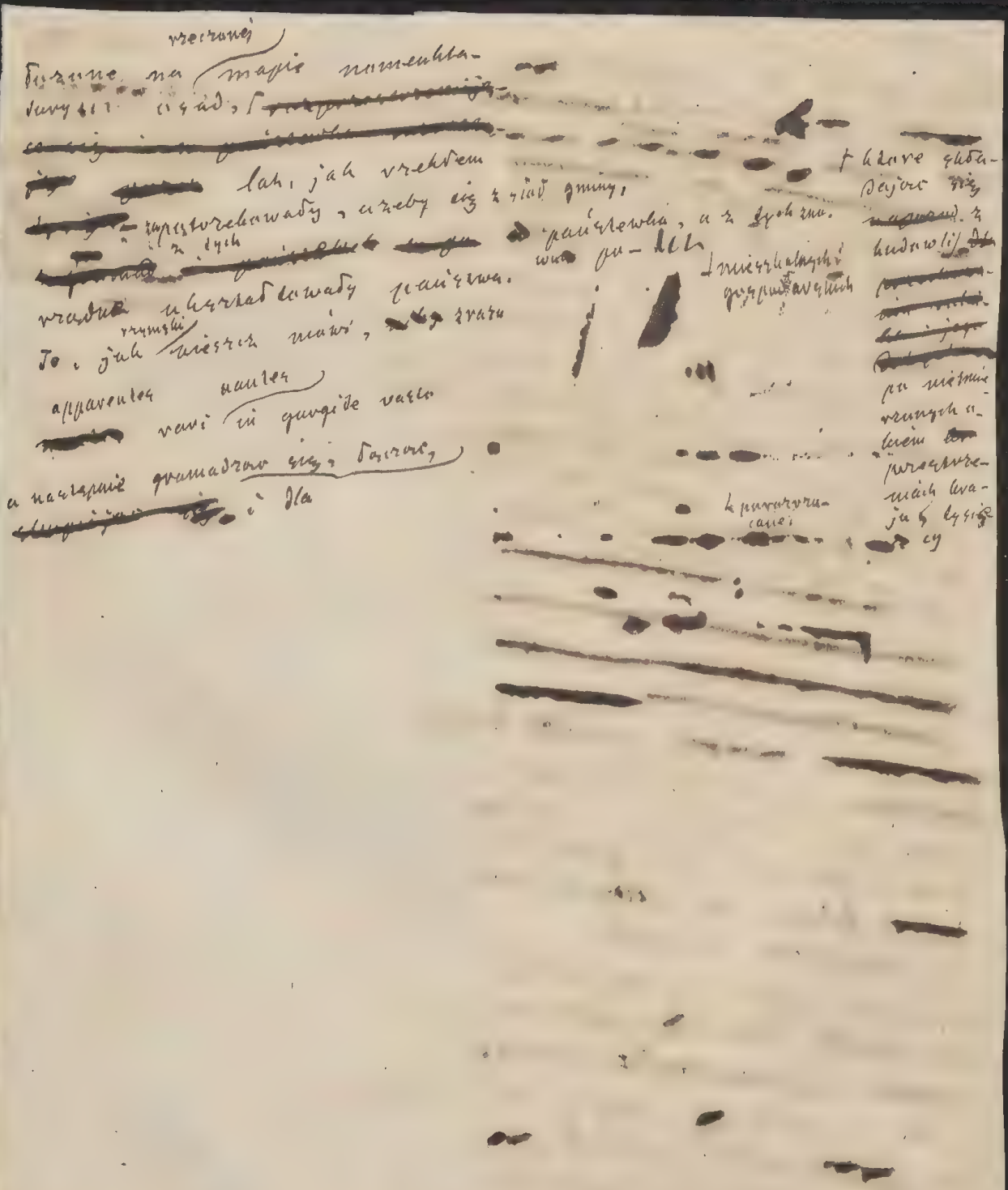

Dodatek 9.

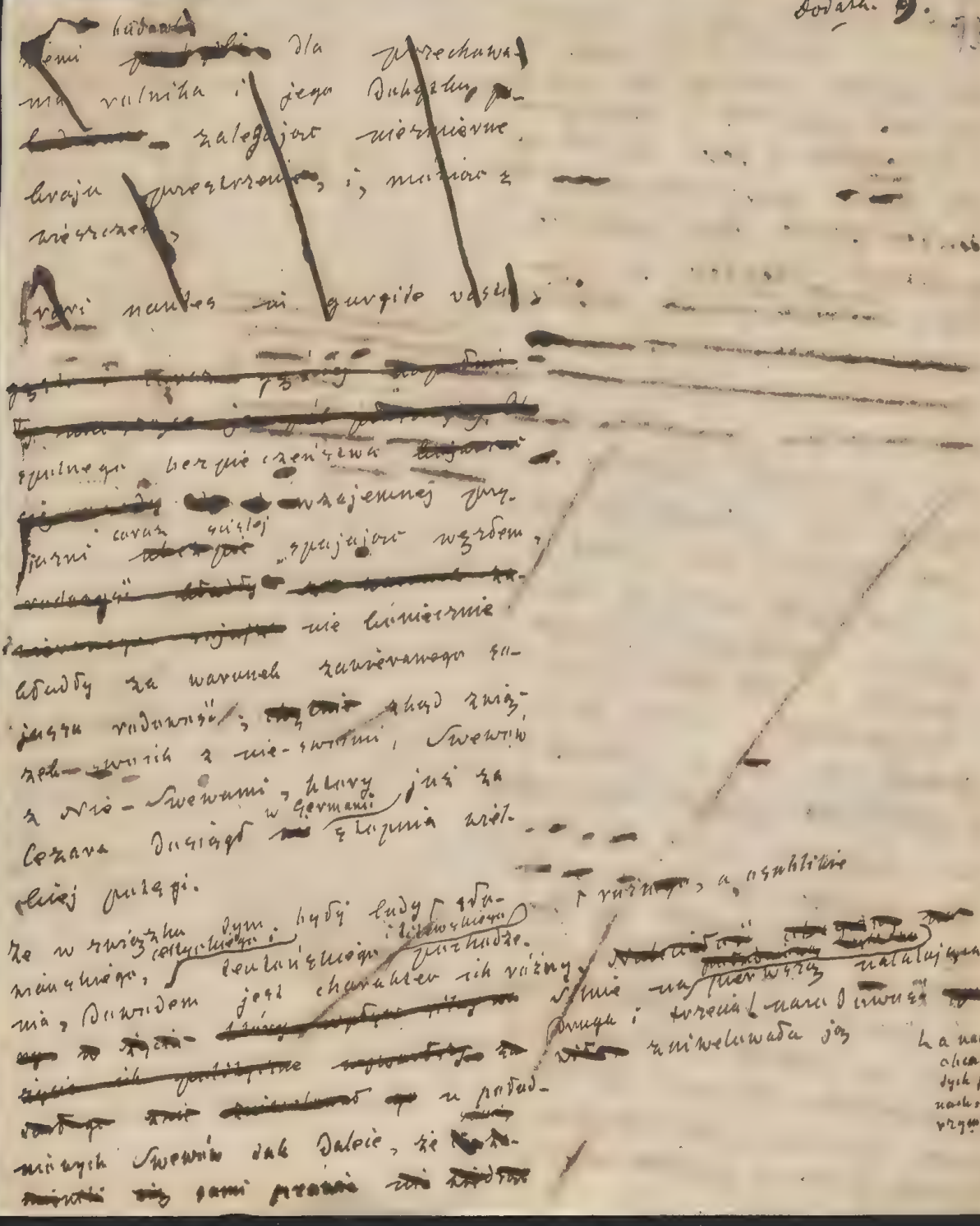

bardzo miała

nie [illegible] a [illegible] na pół-
nocy [illegible] uchowały dwa wasa grwah-
szow, przyczyna dego bydź mo-
że [illegible]. [illegible]

[illegible]

Przeczy temu Strumieva: [illegible]
twierdzac, że zawsze [illegible] po pogo-
wiu [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible]
gią na [illegible] Rogmara [illegible]
ry, jak widamo, w v. 1125. po
Chr. umarł, a za Dawid, że by-
li za Rzemi a nie byli Bu-
gow. [illegible] przychodzi Vlodimiro-
sza. Lecz od tegoż jeżeli nie
od Rzejow wrócił swoj narod
[illegible] Rzemi? [illegible]
[illegible] Rzejowianie [illegible]
Dani. Lecz mich mnie jak cha-
rej wyłumaczy, gdzie celdychie
wyrazy w gwarze ruś [illegible]
głuszyles przeciwnie. Łatwiej,
że [illegible] [illegible] celdyzmu

dodatek 10.

a.

30

[illegible] (Schwabengau)

[illegible] jak [illegible] [illegible]
[illegible] narodowości, [illegible]
zewsząd [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] przodku [illegible]
narodowości [illegible] w przewadze
były liczbą Rzejowie, [illegible]
lali i w Czechach, lecz tu by-
li w mniejszości.

[illegible] kiedy, wedle
[illegible] przyszedł [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
(Rzejowie), dalekoż
wiod kuda do Czech?
znawca [illegible]
chodzili [illegible]
li [illegible]
Dalekoż bydź tym Bo-
jom przejść za Dunaj,
i osiąść za [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

10. c.

(1) Zapadł Sam. Jan. 30–43. 170. nast.

(2) Zamże 168.

(3) Zamże 169.

Na obmianowanie zaliczanych nie
wiemy, i że nie jedno
imię rzad gdzieindziej w obma-
nowaniu Strumbera wymiądł,
lecz w ogóle rzeki można że
ca a Odrzan zmiedziad w swom
rzeki opisywaniu ulegali.

Uwagę, że Dacjem w czasie zie-
lin po chr. przeszli z prawego
brzegu Dunaju na lewy obmianowy
dy [illegible] przyjmujących za Niem-
cow i przyjęcie-ha Lubi-liegau
Buchmanie wa (?), dalsze ob-
jaśnienie uwagę, że ich dah zwier-
dzi, mieli odpowiedź na py-
danie, skąd się za wzięły od-
mienne [illegible] obmianowane rzeki, góry, osady? Ale zawrały,
[illegible] że chara-
kterystyka [illegible] Swewów jak
ją skreślił Cezar, Strabon, Tacyt,
pasuje się do Szwabów nie cał-
kiem [illegible], nie umiał odegrać.

[illegible] odpowiemy wnet na
[illegible] wyjaśniwszy
den zawrał, [illegible] szczegółowo, od któ-
rzyrid rozpoczęły nie warunek [illegible] wcześniej cały
nych odpowiedzenia
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Boemus i Bremi?. kiedy, według
wyraźnej świadectwa cesarza, między
Rabi ukrudu gór hercynijskich Galowie,
[illegible] Dalekiż [illegible]
[illegible] Że od rzeki Marusy [illegible]
sąsiad Markomanowie, Dalekiż by-
do tych Rzym za Dunaj, gdzie
od czasu [illegible] spalenia. Przym [illegible]
wychód Galowie. Że nieba niezgod
między swemi, Zaniedli Lechy, za-
niemanie [illegible] w Germa-
[illegible] swewskiej rze-
gdy Salignowie, [illegible]
[illegible] zwycz rzemi-
mionych na [illegible] Trewirów i Sabi-
nów, [illegible] szczęścia [illegible] swoich.
Jedni [illegible] do Galacji, w której
Żaba [illegible] swe [illegible], i
nazwali [illegible] gminy Rzym. z rodzi-
nowy swoj i [illegible]. Według Kas-
sara miał [illegible] Boemus [illegible]
[illegible] i wynieść do [illegible] z Galacji
z której się wyniósł [illegible]. Według
tychże [illegible] u nich w lach [illegible]
wiedzieniu Dalimila miał się nazy-

mieszkali wnet [illegible], wy-
[illegible] gdzie od cię- (cf. Tacyt de Germ. 41.
gnących zpora
rzeki Marusy
Markomanów, ale
nie mieszkali zaraz
ciel. Przeciwko
ko Dacyerze w sąsi-
stwie [illegible] obr. niem
[illegible] przybyli do
nowi ojczyzny. By-
li to Lechowie (Lachi)
czyli Galicyi walecznej,
[illegible] Galicyi walecznej,
cami w późniejszem

[illegible] Slawięta czyli na-
rzekali nazywać

wać Grochem. Kruminkaw bliższy niemieckim Bojom nazwać go za celtyckim, bliższy chińskim a słowiańskim nazwać go za słowiańskim. Druidy przeszedłszy [illegible] lasy a gaje, w [illegible] uczuć [illegible] z nieszczęścia innych, czuwszy jak się za ciosem [illegible] nazywać, tego nie pewna.

Druidy Lechickie

Co Druida jego [illegible] 324-7.

Druidy wiele przyczyn w zawiści, dziwy zdabna. Stremowali przeciwnemi, ażeby [illegible] między Słowianami w [illegible] Celtowie [illegible] się za przeszłe [illegible] nad siedzib, gdy w głębi [illegible] celtyckich nazwy [illegible] w czasach panowania [illegible] Augusta [illegible], znajdują się [illegible] od Dunaju czyli do Słowieńców [illegible] Daleko?

i t. d.

[illegible]

Szumiańskie miana ogad w dalszej
części swej wywodzenia zastrzega
się zwróciwszy na nie uwagę
Szembery, gdyby ich dla swego za-
miaru do najazdu Dzie-
dzica chciał odmienić znaczenie
cy, bowiem najwięcznym zachodzą
jest wyliczenie tych ogad
w Illiryi, Sarmacji, Pannonii, Recyi
i Narbonie, Sudzieci Germanii, [illegible]
[illegible] między ogad a
ogadnore, zbyt je uważa, że ge-
nius Tacyt, nazwisk nie dowodzi
czy, myśli takowe napisał (1). Ale
[illegible] Warszewicz (2) tłuma-
czeń, [illegible] przed wyrzeczeniem swej uwagi, nale-
żało [illegible] uwzględnić.

(1) Szembera str. 61. lig. 75.

(2) W Przewor. Dziejach i Rocznikach (jako rejestrach), w uwagach do Germanii Tacyta.

(3) Slavjanskij slovarik Sawelijewa Archiwum Archiwum, wyd. Petersb. 1845.

[illegible] o szczegółach osadach.

[illegible] a Wisłą [illegible] nie umiał

[illegible] raz niebezpieczna

Ola-odgadnienia chuć Dunch (Osi, Nahawuli, Ochrzaimania, Nadnawolanie), zadałem ja,

[illegible] i Sawelijew (3)

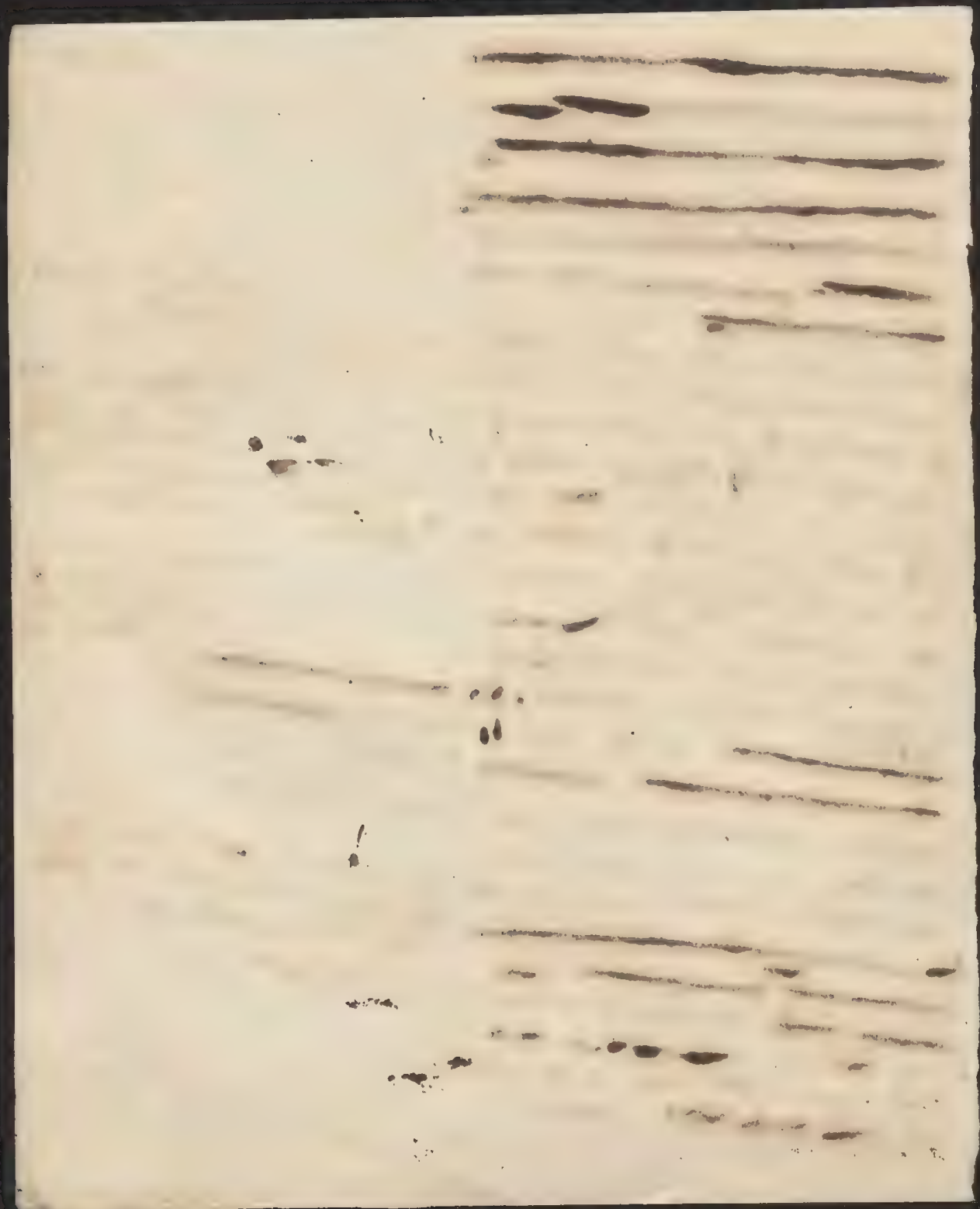

Nowemu [illegible] agad, wod, gov, o-
gnich
ech, [illegible] z wrzawow i [illegible] zawarowych od nich
Brzech [illegible] dla
czego gniewa [illegible] celaw, [illegible] na ma- [illegible] pewnych politycz-
nie ważnych
Pic ang [illegible] gwyda, jezech, [illegible]
[illegible] lud ludzy [illegible] Spalu-
Dawad, wzeki i gwy [illegible] nie zwalawid pu takie pamię-
leh [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[

(1) Mniemanie to bijąc
nie Macieja Kalina
z Jaxthausen zrzejma,
w dziele Szembeka
str. 205. przyszedłszy

Niemb. 12.6.

(1) Victor Jacobi w wyżej wzmiankowanej swojej Dziele Oryginalnem um Voyage dans l'Inde pendant les années 1828-32. Ed. Continue par M. Victor Jacquemont, neveu de l'auteur. Paris 1841. Tom. IV. str. 78.

(2) Patrz: Histoire des classes agricoles en France par E. Dareste de la Chavanne. Deuxième édition. Paris 1858. str. 272-42. Ed. Continue par M. Victor Jacquemont, neveu de l'auteur. Paris 1841. Tom. IV. str. 78.

(3) Patrz o tem artykuł mojej w Bibl. Warsz. r. 1865. I. str. 131-2.

[illegible] Dzisiejsi uczeni niemieccy nie znajom [illegible] Słowian, [illegible] zamiast [illegible] znali się do niemiarodajnie, [illegible] wyrazili się [illegible] o Czechach i Polakach, że [illegible] węgier w tem nie ma, co [illegible] ani [illegible] i walnie chwalą Słowian, [illegible] Dziele [illegible] (1). Ogłoszeniu wyrazili się [illegible] pisarze francuscy (2). Nie wiedząc o tem że spotkali rodowe słowo Jedad (od Zfranciaty zaniesione w departamentach Jambonnais, Auvergne, Charente, Nivernais i t.d. [illegible] się do spotkali rodzaju [illegible] uprawy[illegible] ze, jak niemiam, przez wdzierających się do Francyi Słowian, woleli wyrzec, że [illegible] dzia nikt nie jest w stanie wyniesie[illegible] przeczyć i wszystkich [illegible] żeli [illegible] [illegible] [illegible] że [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible]

leży skarb. Do identyczności
wszystkich dziejów słowiańsko-francuskiego i słowiańsko-niemieckiego prowadzą, a historycy nie mogą przypuścić żeby [illegible] odgadnienie dawnej [illegible] bez [illegible] i bez [illegible] [illegible] nie [illegible] znajdą w niej leży

Szemb. 17. a 35

(1) Prow. Dzieje Polski i Litwy str. 26. Pisarze w Lisz. prawod. II. 4. 242. w przyp. 2. przytoczeni.

bydła do lasu, za krowi ciężarnej od
valnikow zwyczajnych używana w po-
trzebie (1). Gdy zakres pożytku w
lasach ten artykułu umieszczeniem,
nie dozwala mi powtarzać tego
a czem się już piśmie odniosłem
dziej, ~~powtarzać się wyraźnie się~~
~~jego dalszy na odpowiednie~~
~~miejsce~~ uwagę tylko dozwo-
lonego mi miejsca na powiedze-
nie zdania krótkiem a zdaniem pod-
sędnym Sweweia, a krótkiem Szem-
beva wyrazić się mylnie.

W pierwszych [illegible] Pana [illegible] i [illegible] 26. i [illegible] w hist. [illegible] rozd. II. 4. [illegible] [illegible] [illegible]

Dodatek. [illegible] 14.

87

[illegible] Swewów i Niemców wyróżniają, jak nad innemi ludami, [illegible] dalsze [illegible] (1) [illegible]

(1) Zapadni [illegible] Jer. 7

(1) Dzieło die Deutschen Zeugnisse über Anglais 152. 398. o Warnach/ Varnanach/ Varini) 132. 363.

[illegible] zaś Jacyd [illegible] Swewów [illegible] lud Anglami zwany [illegible] jednakże na mniejsze zmiany [illegible] między Germanami. Lepiej [illegible] [illegible] w niemiach [illegible] [illegible] [illegible] za niezgodnem [illegible] [illegible] [illegible]

(1) Hist. prawod. I. 4. ustęp. 116.

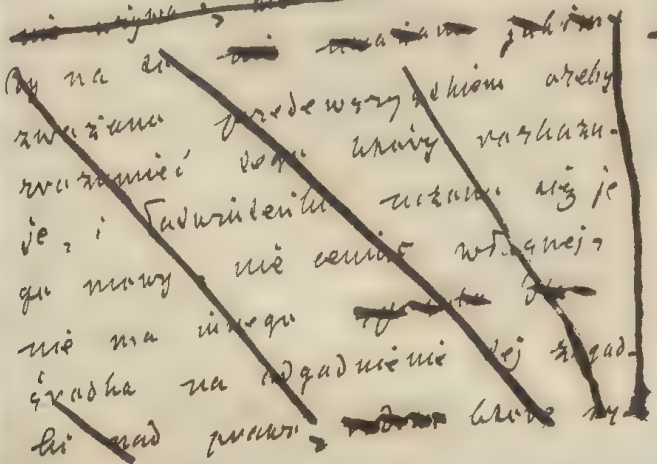

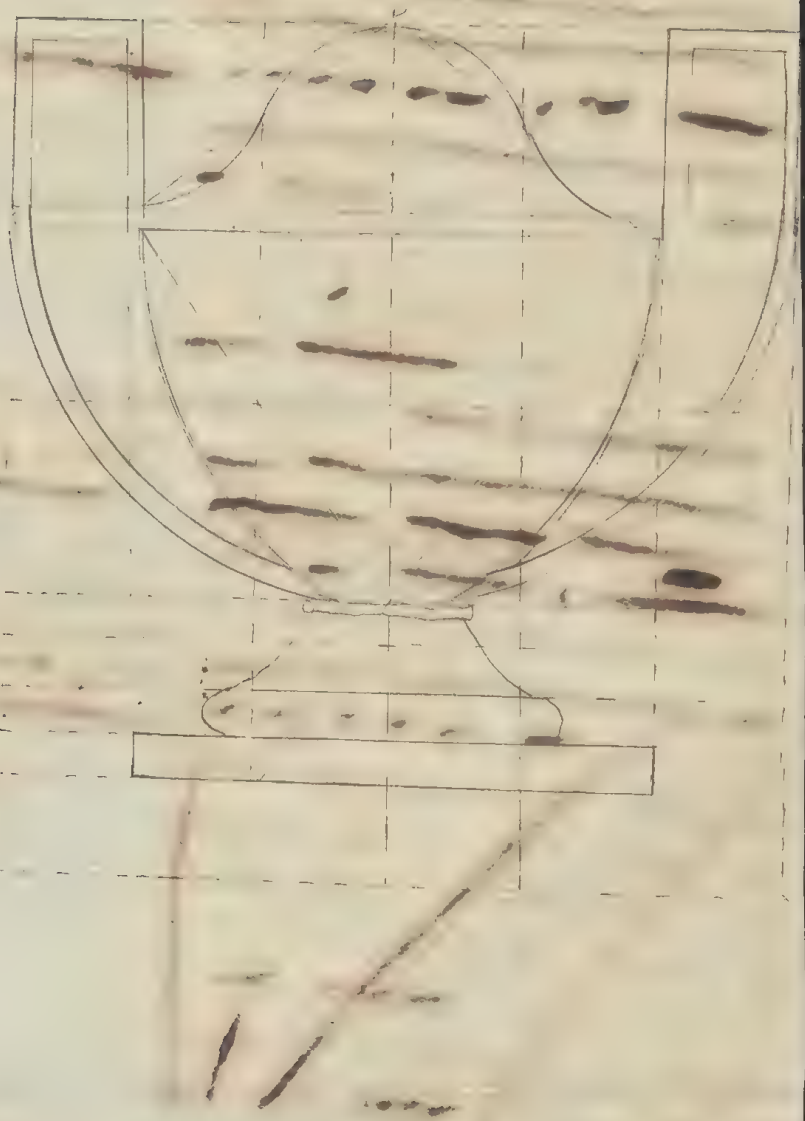

Germana[3]/Drugiego połowy wieku,

narodowości

i odgadnąć

czy był Teutonem, Słowoniem, Słu-

czy z pogańskim czasu

stadiów; [illegible]

nazwali, ale w okresie

narodowości, jak się to z sta-

powie dzieje, przeszedł, krwią

[illegible]

(z Srenb. str. 15.

dzenia, ludzi jak Szembeka.

nie wspaniały, się w ludu

narodowość, w okresie jego dziejowego

nie wojował.

Obcy, bardzo obcy, wchodzą się

Słowowie narodowość

różnowierni stanów. Pamiętnie że tam

Szembeka przytaczał(?), po-

czytał

[illegible]

nych okresach mieszkali

ludzi, nomady, [illegible]

wu byli dzicy, nieczuli i ciem-

ni, ludzi krwiom [illegible]

[illegible]

Cezar, Strabo, Tacyt(?).

Kto dał dowodu?

Oświadcza że, a przynajmniej nie-

które z nich, żywi nigdy przez

cały okres wieków średnich,

jedynie krwią Helmolda

za Adamem Bremeńskim powtarzają

i streszczają się ludzie wdzięcz-

[illegible]

i semnonów narodek

Szembeka 16.

a)

(z) Szembeka str.

(z) Szembeka

(z) Szembeka

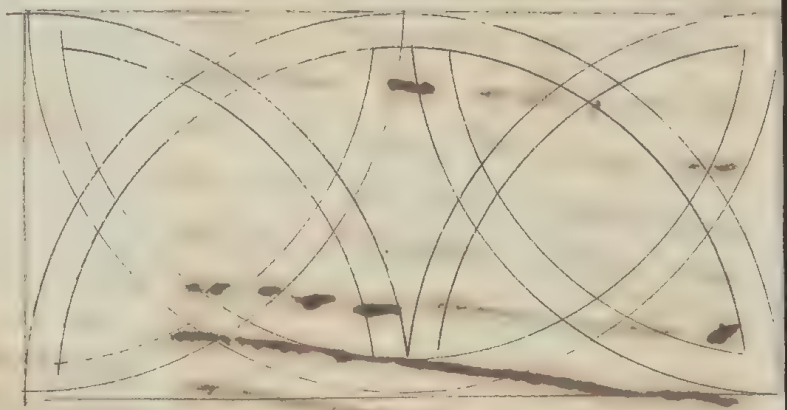

Szemb. 16.
b.

90

jednakże Semianowie (Szemanowie, Ziemianowie) nie za lud lecz za klasę ludu, uznany swym stanem uprzywilejowanym stanem wyżej od mieszczaństwa. Ale ażeby temu dać wiarę, potrzebaby

[redacted]

uchwalili nie za

alboż sam uprzywilejowad, albo uprzywilejowad Szembera [redacted], potrzebaby mu przyznać

żaden szlachcicowi (1) przyznać mu

[redacted]

(1) Przodni dle Kuwe (przodniejsi z Kuwi, z rady) v narodu swoiem cili Semané, mowi Szembera 78.

Lecz klasy były mieszczaństwa z Nie były go nigdy, nigdzie nie były szlachtą, wreszcie Ziemianie, zaiste [redacted] radem (zigenai) wszystkim szlachcicom [redacted] wreszcie z Kuwy z Kuwyni Boszyska ich kuwi jednaki (2).

(2) Warny dawid na to pudaje Tacyt w Germ. zg. kiedy dla szczupłości miejsca opuszczam. Warto przeczytać całe!

Przemb. 17.

(1) Victor Jacobi w Dziele Slaven- und Barbarenthum, Hannover 1856. pag. 14. 15.

(2) Germania nach den Anzeichen der griechischen und Römer von 7. A. Kuhn. Weimar 1845. pag. 33. 34.

(3) Vergleiche Wuttke's Volksglauben pag. 54. 55.

(4) Germ. 39. 40.

(1) Nec quicquam notabile in singulis, nisi quod in communi Nerthum, id est Terram matrem, colunt, hominique Tacyt. w Germ. 40.

a czcili, jak nowinam dla tego, że w ich

Arenh. 18.a.

92

przez zaciągi. Dla dwojga zysków
gdzie zmawianie, celowad nad wsze-
kły wałowych gdzie obywatelów.
W nagrodę za to wyciągnąć [illegible]
[illegible] większy udział przy rozda-
wnictwie zmarzonej wali, a że
specjalna w jaki sposób wyra-
ny być wali chodzić, przenawać [illegible]
[illegible] z jakiego czy tendencyjnego
czy zdawania chcieć lub dziewczyn-
ga wadu pochodzić. Tenten nie

Szenb. 18. b.

23

(1) Tacyda Germ. 15. 25-6.

(2) de bell. gal. VI. 22. 29.

(3) Germ. 45. według słowiańskiego Naufrarista.

(4) "Uznegenehm, Szembera 23.

[illegible] Jacyda [illegible] vali [illegible] chwalisz [illegible] uwag z swej strony, [illegible] niej dziwy, lecz [illegible] zwracanie w [illegible] ziemie, sławcom, niewolnikom, a [illegible] za chłystwo uważanie na czynsze, nie liczącym się do gminy obywatelom (cultores); sam zaś [illegible] czas na [illegible] zajęcia, odpoczywając po [illegible] i. do nauki się przygotowując (1). [illegible] Słow, lub [illegible] jakie narodowe (Litwin) powiadał sam, [illegible] nie [illegible] (2) [illegible] Jacyda [illegible] [illegible] [illegible]

dodatk. 19.

Dalej [illegible] wodza [illegible]
za [illegible] Cesarza Augusta,
a zarazem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

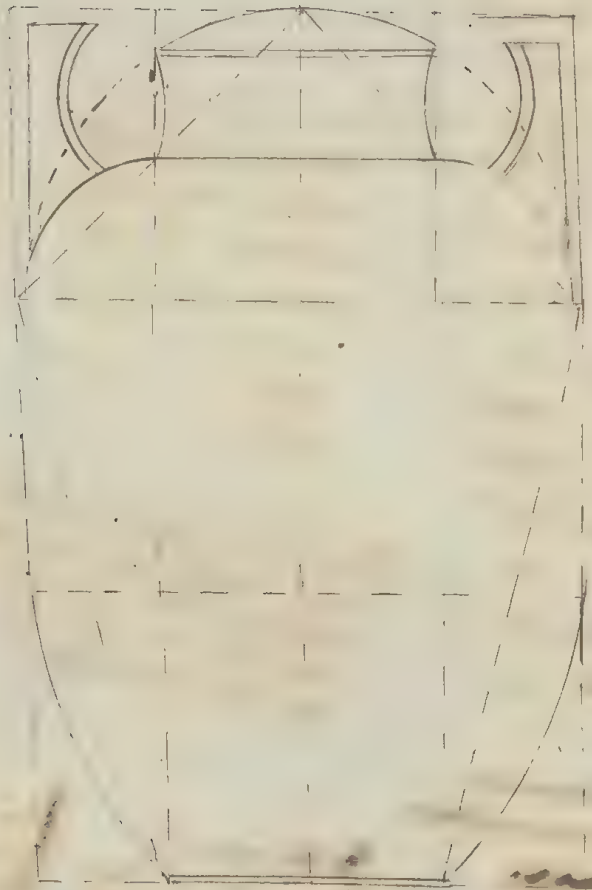

Srenb. 20. a, 95

(11 Srenb. 79.

za [illegible] niemania gwe-
gania Dawida, i przeciwko sobie ma przeszłość
nachodzenie
pogańskich
Słowian wie-
dzą, przeto
zdanie jego
przyta-
jemy za zdad-
ne.

(Po rozpuszczeniu rzeszy szwedzkiej
szczęście, rządzi jej przeszła na
Rzp Szlacheckiej zajęcie-
jem zemskim klęsk[illegible] rozu-
Dziwny ubywatelstwo (swego państwa!) dwo-
cie. w niem miejsce Słowiańskim
pod imieniem Lechów / Lazi) się wła-
snych ziemiach [illegible]
Li Wspólna gmin własności
[illegible]
w szczęście szczęśliwie Dwa za-
mu nazwiska we wszystkich kra-
jach między szwedzkich a dzisz
niemieckich. Francuzy stanowi-
nowie ugruntowali zasadę, że lu-
dzkie u monarchy prawi, ma
być od niezawisłych [illegible]
[illegible] zachodzących. Rząd

Lazi
przeszłość

Lprzeszłość jak przeszłość
Dzis w Rzeczy pospolitej
zgromadzeń włościan.

Szemb.
dobab. 20.6.
96
Tacyt. Germ. 40.
Szembera 24–6.
z tem co
w Dziennych
Dziejach Polski
i Litwy w wydz.
ucz. wydanej
Niedzielskiego.
w pap.
przewiązany.

Dziedzictwo [illegible]

[illegible] jak [illegible] je za
czasów Tacyta [illegible]: Rada pagla
bractwo [illegible] w niepamięci,
i dziś [illegible] [illegible]
[illegible] od Słowian [illegible]
[illegible] dawne jego [illegible]
[illegible] jakkolwiek [illegible]

Źle na tem [illegible] w tem co [illegible] w wiosce [illegible]
[illegible] Słowian napomknął, w [illegible]
Jak [illegible] [illegible] wyjaśnić wszystko, co w rozdziałach III – IV części pierwszej, a w rozdziałach II – IV części Drugiej powiedział. Z niej [illegible] Dzieła jego [illegible] uważać za [illegible] ale [illegible] [illegible] mających się w przyszłości [illegible] Dziejów [illegible] [illegible] Dziejów [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

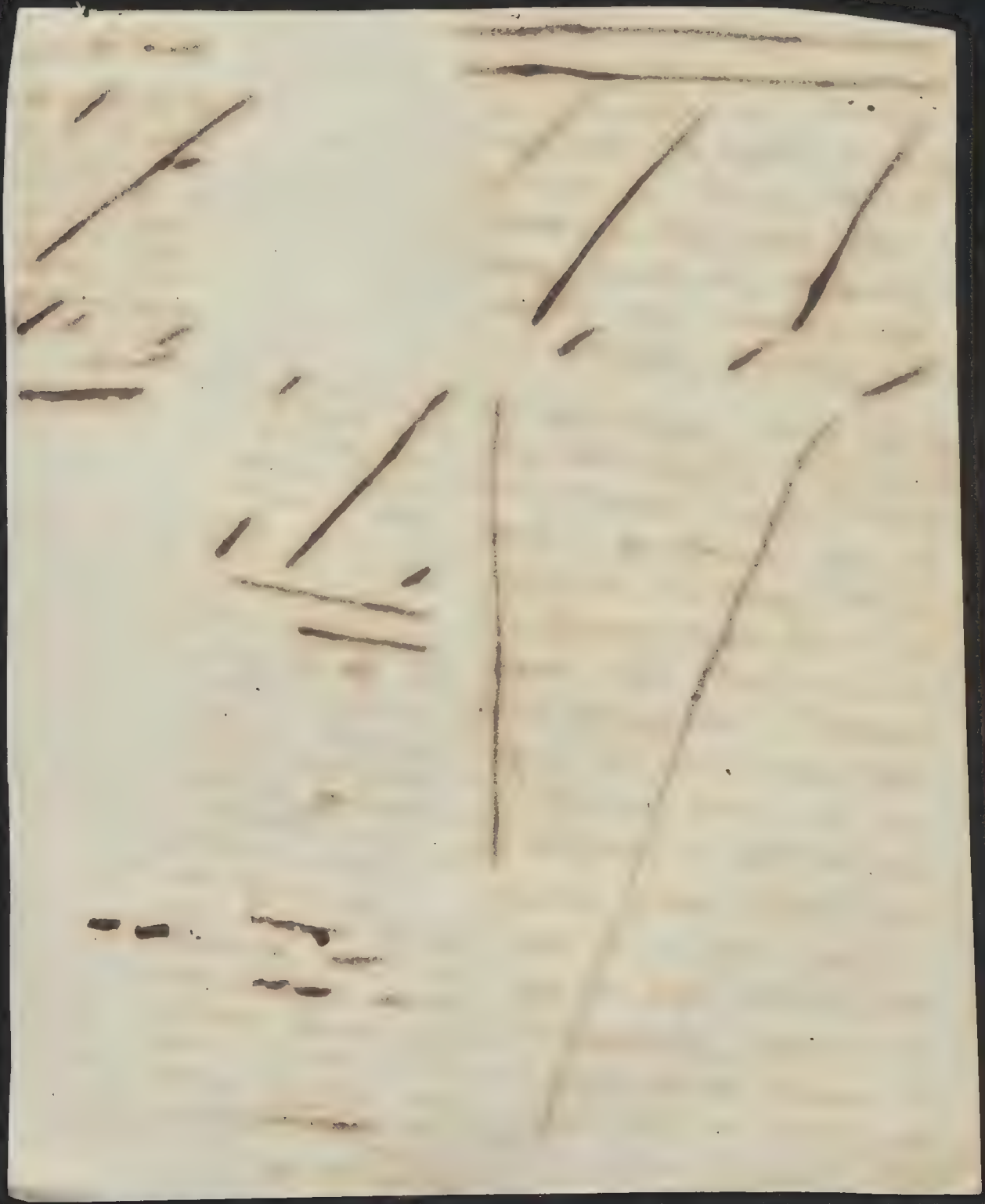

Szemb. 21.

[illegible] Słowian [illegible] wchodzące ludy

[illegible] germańskiego [illegible] w stosunku do [illegible] ludy wchodzące

[illegible] jedne [illegible] galskim [illegible] inne [illegible] germańskim [illegible] mówiły, a inne [illegible] językiem [illegible]

[illegible] (1) Tacyt Germ. 43.

[illegible] (2) [illegible] cał. 40. Dodaj do nich przysłowie we wiel. gwarze P. 1. 470. wyraz

[illegible] (3) Grimm Geschichte 479.

[illegible] niż i niekiedy po [illegible] [illegible] [illegible]

(1) Z Trzebnickiego Nekrologu (wyd. Wattenbach) str. 108–10. i Uwagi Abel. Hirsch. Dunga

(2) Z języka rosyjskiego przełożył i wydał J. E. Sreznewski (Schmidt) pod napisem: Die sprachlichen Denkmäler der Drevjanen und Glinjaner Glaven im Lüneburger Wendlande. Petersburg 1857.

Szemb. 22a

98

Dziejczyzna niemieckiego(1) zauważył, że w dawnym czytanie francuskiem zamienili Francuzi, a mianowicie Bajwarczyzna, Alemanczyzna, Egyrzanie (Egerlandczyzna), Frankowie (Frankenland) z nich mineralczyzny, Halczanie, okolica miasta Hali sławnego z mineralnych zamieszkali, i w ogóle wszyscy dawniej Turyngii mieszkańcy, zapomniawszy mowy ojczystej [illegible] zachowali [illegible] swej narodowej, którzy się/Dziś Germanami od niemieckiego, i po czasu jego ten sam co za Turyna czas. Jakimże był w ów czas [illegible] ów ustrój? Dziś zaś wszystkich ustawicznie Germanów bydło widząc, że ciągnie,

(1) w jednym z dawnych Dziejczyzna czytanem narzeczu niemieckiego czasowa, czyli

Ludwik Szkowski w dziele v. 1498 wydanem z biblioteki gr. Szembeka str. 344-5. wyjaśnił przypadki

(2) Germ. 8. 39. według przekładu Szamszewicza

a [illegible] miedzy swe cechy odrzucaią
przed nimi siedzą nie wiedzą do
wszystkich i w charakterze z sobą
wzajemnie lud jeden od drugiego. Różnice te
[illegible] w religijnych, [illegible]
[illegible]

Zauważyć Tacyt że Germanowie
jednymi bogami zabijali na ofia-
ry bóstw, drugim zaś nie chcieli
swemu [illegible] schadzać się zawsze
na wszelkie obrady, i z obu-
stronnej [illegible] dej czynić bogom ofia-
ry, zabijali [illegible]. Pomie-
wali sobą [illegible] mówiąc, że
ofiar takich [illegible] nie miały
nie, więc [illegible] dem głowach
[illegible] [illegible] Teutonom przyznał

[illegible] Tacyt [illegible]
[illegible] Germanowie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Szemberg (1)

wchodzili [illegible] wszyscy [illegible]

było [illegible] [illegible] [illegible] (2), ale,

jak wnoszą można z [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

nie ciągnę (3). [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

Szemb. 23. ap
100

Cz. Czerm. 16. wrzes.
Lubertа Sky. z uwagą Wam-
bier 349. grodzka. Szem-
Dunajem 1.V. bere fio. 14:

Nie ma w dom vrzey co o vizinicy
Swowow a Nie- Swowow (Szembera) mamarz zada-
Prie (sposob) nacisk na
i przyudawania jednych i dru-
gich.
Ludy chcive nad przeciwnemi prawo-
wady, nie majcie Damiu
Jakvze opatrowanych, kapaty chcive
vzrzeni nieprzyiaciela. Tak samo
Germanicy pudaje Tacyt.
Nie powniej vrzey nad to, ze
Dobre nieprzyiaciela
bie i Szemanie na przypadek
chcive Kupczyne
nieprzyiaciela Damach, bowiem
na czas
bywania na miejscu. W
Dwie
Dwie
Dwie

Cezarem [illegible] pod gniewem nie-
bem (1) zakazowali.

Czynić rząd [illegible] a różnicy [illegible]
[illegible] władzy [illegible] Stanowią a [illegible] [illegible] [illegible]

Wyprowadzał skąd pomysły
w budowlach swoich
a nie-swoich, i mówił, że ludy Dacye w domach,
do nas albo w grobowcach albo
jamach mieszkały (1). nie zga-
dza się z dziejami. Swiadectwa
mieli greckich budowania Sta-
rożytne a Rzymcy od czasów naj-
dawniejszych. W Rodzaj architek-
tury [rzymskiego] [sam grecki] uczą nawet
w [czasy] [Dacye] [Dacye] [Dacye

Szemb. 23. h.

182

(1) Tytuł w drugiem przekładzie, znacznie gorszem niż mistrz Juliusz Cezar, zamieszczonym w pierwszym zeszycie pr. Ch. P. równej Dziełu Napoleona III.

Wydawnictwo de Jules Cesar, Paris chez Henri Plon imprimeur-libraire. Volume II. pp. 44-5.

(2) Wyraz francuski patrz Miłkowicza słownik p. n. Kapitulacja

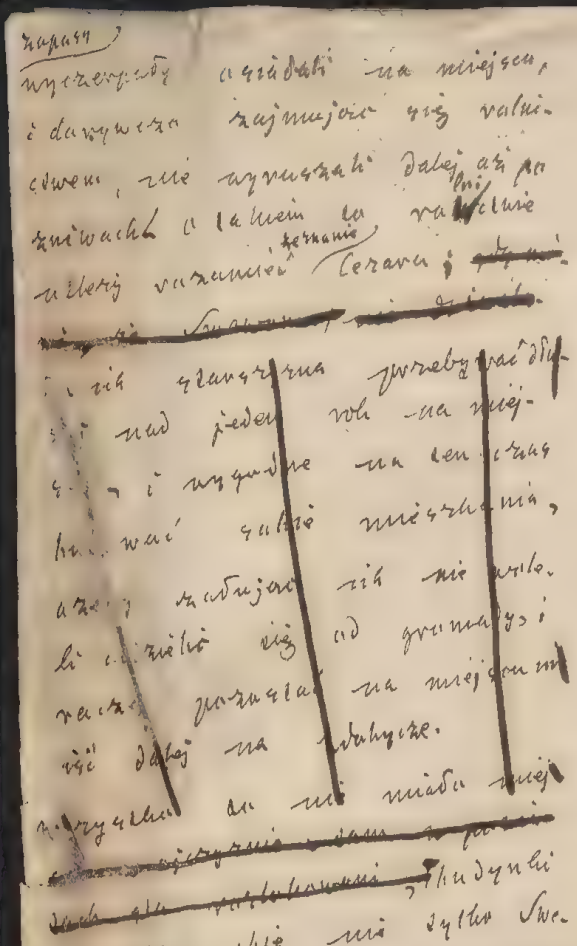

widem Sanniwerykia (1), [tak] wszyscy wi-
dzanie swoweey u de rih znamy,
gwizcie gnadź ~~[illegible]~~ pre-
szwrequbi 6 [illegible] innina, ebsuwaii-
ghie dawidem sq się [więc] lyli; jak
Drzewiejsi uczeni niemieccy dziw-
dzą Tentanami, przewodniczący
macbachami ebsuwáią ghiemul(2), lecz
Stawiania sami.

Francuzi artykuł zauważamy, że
w opinie Dziel Szemberga, Stawieni się ja-
gielloweb [illegible] "pisarz nader ważne
pisemi, nieznane nasi

(1) Przegląd Wiślany.
II. str. 167 z gwp.
Szemberga str. 107
— 8. mylnie op-
isa czechy lub
Moraviania na
przeciwko.
(2) F. H. Müller
przyniósł druk
ny od Szemb-
erg 291—2.

[Chwyty się
przed Cezarem przed-
chwalał,
"że wej-
ghie jego
przez les
ardennes
nie gasła.
Ta pod da-
chem ...

[dego, ażeby od
zwyczaju prawd-
cio, chadzenia
dwojako w lewo
upranej roli, nie
odstępowano:
zkład [illegible]
[illegible] ich
[illegible]
[illegible] i
[illegible] dzi-
ściu na niej-
sce. Wadzów
ych.

[przysadzała

Szonch. 24./25.

[illegible]

[illegible] uzupełnienie [illegible]
[illegible] [illegible] Dziesa [illegible]
Szczerbowy [illegible] a
[illegible] do niego [illegible]
Dawni [illegible]

(1) Caspp w dziele
cytowanem str.
32-3.

Wspólne dzieło [illegible] das
alte Germanien. Den Thüringer i d.J.
von G. Th. Gaupp. Breslau 1834. Jeszcze wa-
żne dla tego, że klasyfikuje ramowo
wnim ludy germańskie na Swe-
wów i Nie-Swewów, i według
zasady tego zapatrywania róż-
nicę prawa [illegible] ludów
[illegible] obcego, [illegible] dowodzi
dla tego wyniku, że ludy nie
mówiące [illegible] a tem zadnej
wspólności [illegible] przekazanie
ludów. Tyda zupełnie różne, nie godzi się
[illegible] jednakże twierdzić, [illegible]
[illegible], że Swewy byli
[illegible] Stanowią [illegible] nie mówiące [illegible] jeszcze
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

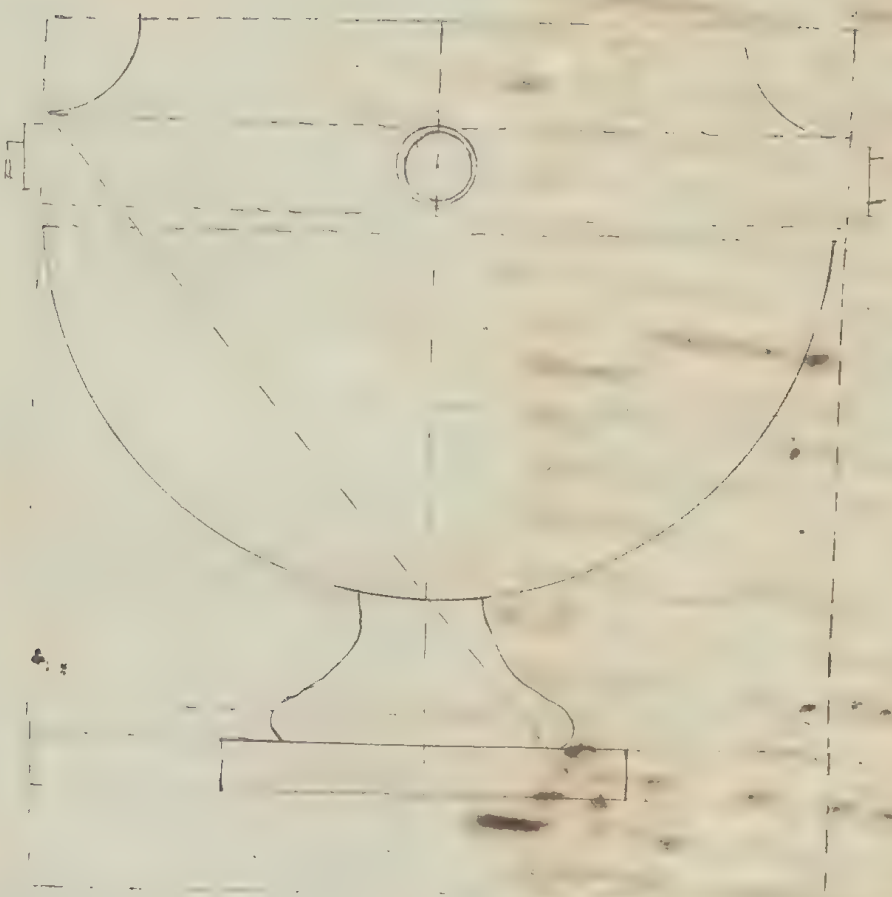

Jeżeli dobrze znaczenie słów tych
[illegible] chciał autor użyć
[illegible] zaliwa, iż niepodobna,
ażeby [illegible] ich [illegible]
[illegible] chy, [illegible] żyć
nie tylko [illegible] w zgodzie
[illegible] ale [illegible] z sąsiedzkiej
[illegible] dla ubezpieczenia się z [illegible]
[illegible] Dla ubezpieczenia niemiecki-
[illegible] Dla ubezpieczenia niemiecki-
[illegible] Dla ubezpieczenia niemiecki-

kle pierwszy przyczyny do wzajemnej nienawiści. [illegible] Doświadczyli do-

ge nie całkie Sakramenta a Namaszczenia nad chorymi; [illegible] gnienie

rzady swe na [illegible] obyczaje, a te na nienawiście,

zamieniwszy i wszelki przez do w

[illegible] podwodnym całkie

ludźmi, którzy dawne usi[illegible]ad przywrócić rządy [illegible] ale na

[illegible] Doświadczyła Polska, z

Pomorzanami i z całą

w długie wojny i wzajemnie wyniszczania. [illegible] cha

[illegible]

L (elbinga).

[illegible] Strzemb. 27.

106

(1) Recht und Verfassung der alten Sachsen. von E. Th. Gaupp. Breslau 1837. pp. 1–44.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

107

samych jest tylko [illegible] Szwabach [illegible] gwarach [illegible] w pisowaniu

[illegible] i brauen jednych za drugich.

[illegible] [illegible] [illegible] [

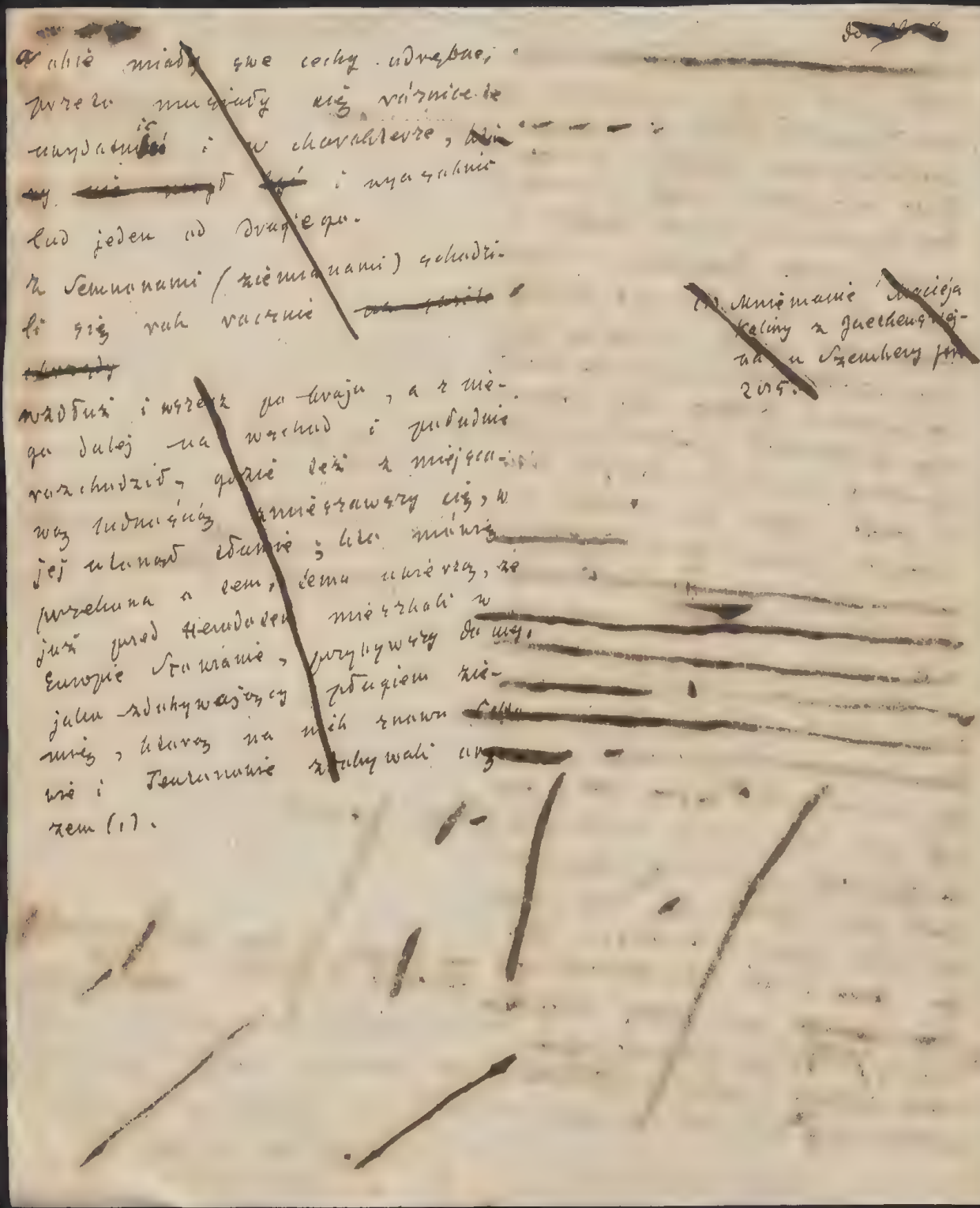

W tym czasie wyszedł Szemberg z dziełem, którego celem jest wzbudzenie wśród młodzieży zainteresowania i wagi dla [illegible] przeszłości, przywiązania do [illegible] ojczyzny oraz wpojenie w nią [illegible] szacunku i miłości [illegible] Badać [illegible] wydawać [illegible] [illegible] [illegible]

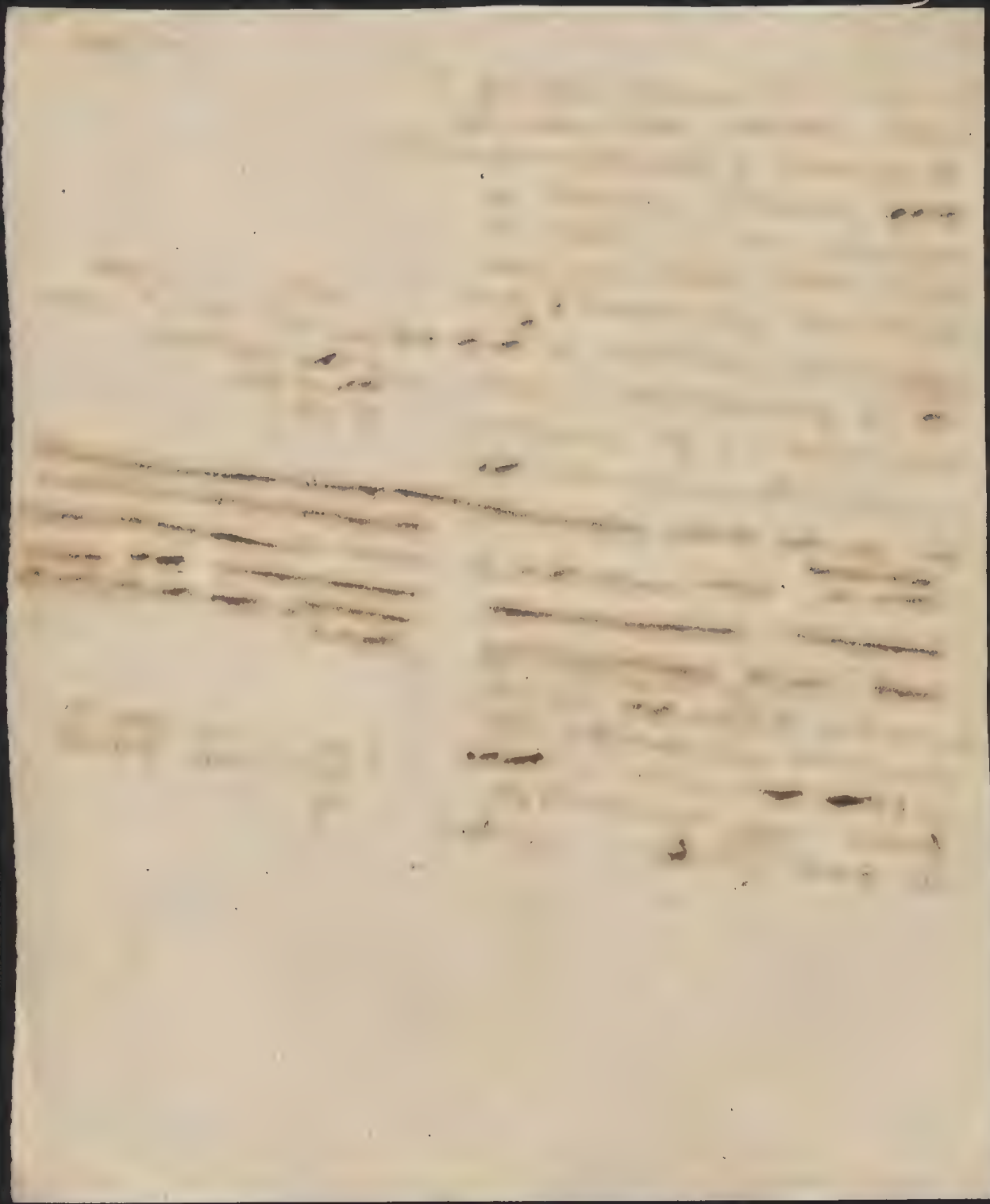

Mscherzyński
Ignacy.

110

Księga liturgii litewskiej,
polskiej i ruskiej z (na wyjściu
Piśmiennictwa polskiego w
Warszawie nakładem i dru-
kiem Samuela Orgelbranda
w r. 1851. wydanego.

Od czasu wyjścia na jaw
Piśmiennictwa Polskiego, ey.
pię się i ey-

[illegible] liturgia litewska, z liturgią [illegible] pamiętnik
jedne, jak kurs litewskiego polskiej
dla użytku szkół przez Wdadysła-
wa Nehringa (Nehring) v. roku w
Poznaniu wydany, i Litewska Pol-
ska w liturgicznym [illegible] stanowisku
się [illegible] gruntownych badań przez
Ludwika Tomaszka Rytwiańskiego w
dwóch tomach w Kwalowie roku [illegible] ogłoszona drukiem
[illegible], na koniec Dodatku o dyal
że poredniach Ledna Mogalskiego [illegible] napisana i wydana
w Warszawie [illegible] r. 1871. [illegible]
[illegible] (Inflanty) a [illegible] inne. Ale jak liturgia
litewska polska, ofiarowana przez
Policyan. Wasilewskiego, nabudzi uczonym się
[illegible] Polakom, powoli [illegible] za-

szanuy. Będzie to zbieraniną w nowo
przechrzczoną kapustę, a wtedy sama
przyprawa jakiej kyśa przed wy-
ściem napisanego o niej dzieła na-
wego. nowemby
W tych sprawach zamierzam zdanie o
dziełach pp. Neyuga i Richardsiego,

[illegible]

uwagę, że gdyby
nie uważnem zamiarem mię było badać dzie-
je literatury polskiej, lecz dać krzyża-
kę grudziądza dla grzecznego i prywatne-
go użytku, wszakże ile się z dato
w najściślejszym znamy. Wcale mię
miał celu p. Richardsiego. W przypisaniu dzie-
łu swego mądrzący, polskiej zetna-
je wyraźnie, że pragnie podać jej
prawdziwe do poznania dziejów ojczy-
stej literatury. Z tego względu należałby
mu uczynić z obu tych pism celu mądrzący chcia mnicaś i w obad jej
[illegible]

[illegible] wyjmowadzać mogło.

Nie p[illegible] i w rozważaniu tych
rzeczy[illegible] rozwadzić się nad mia-
ry arbitralne[illegible] temu rozumowi,
p[illegible]wiem [illegible] a tem co nie
samego najwięcej obchodzi. Ko-
liny niech ku samej ziemi
zwrócone, a tak przyczyni się do
[illegible] poznawania rzeczy wyżs-
zych.

przyjdzie zawsze
[illegible]

Przegląd 2. aa[illegible]2

[illegible]

[illegible]

[illegible]

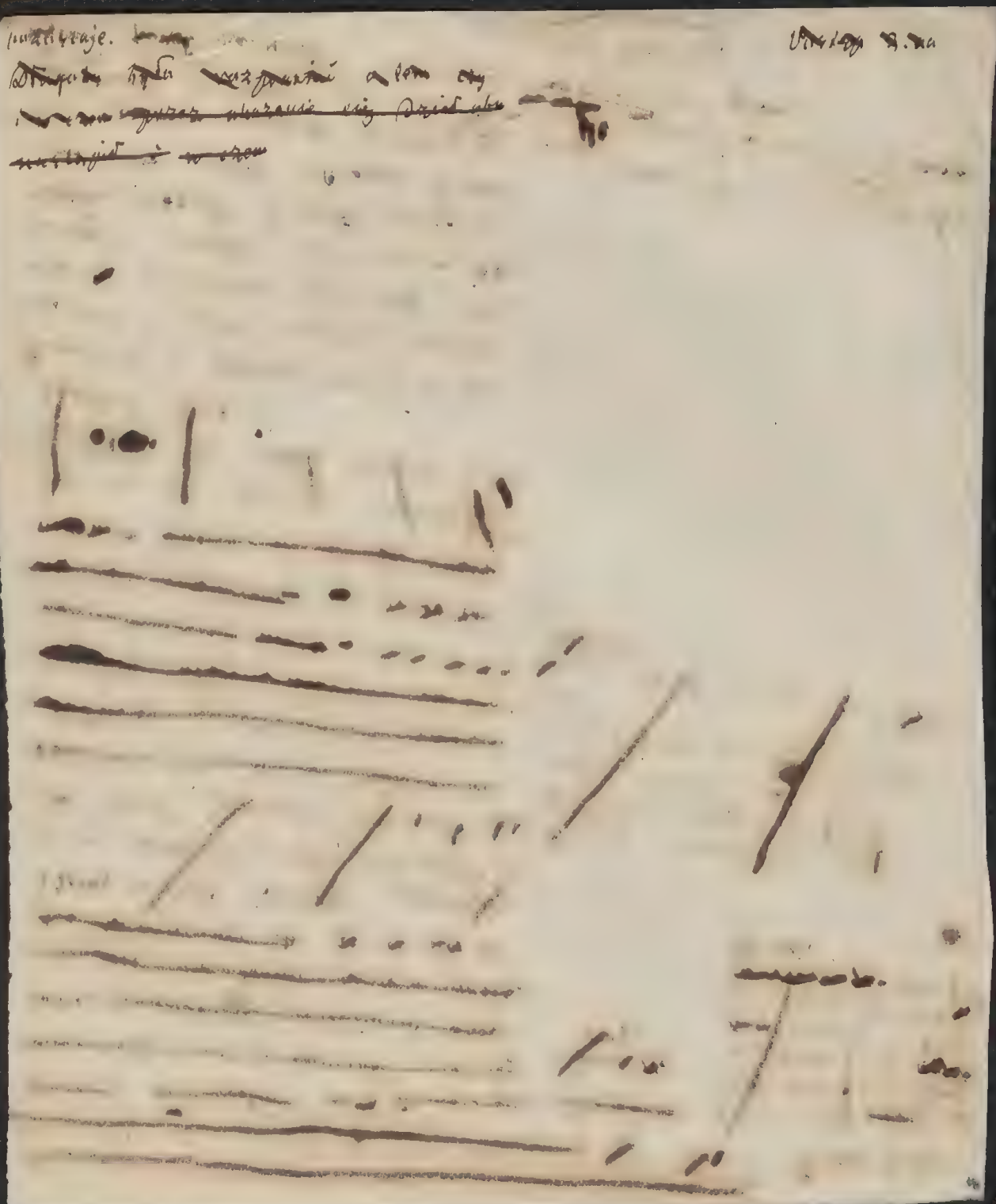

Poczet 2. do. 117

(1) Patrz V. str. 171-8. Bibliotekarz naukowego zakładu cmentarza Oppolińskich z r. 1843 - r. wychodzący we Lwowie

[illegible] wyrażając się (II. 278) że Polskie Piśmiennictwo w r. 1848 w dwóch zeszytach, a 1847. we czterech wyszło. Takiego stanowiska względem Dziennika względem

[illegible] i uczniajżego [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

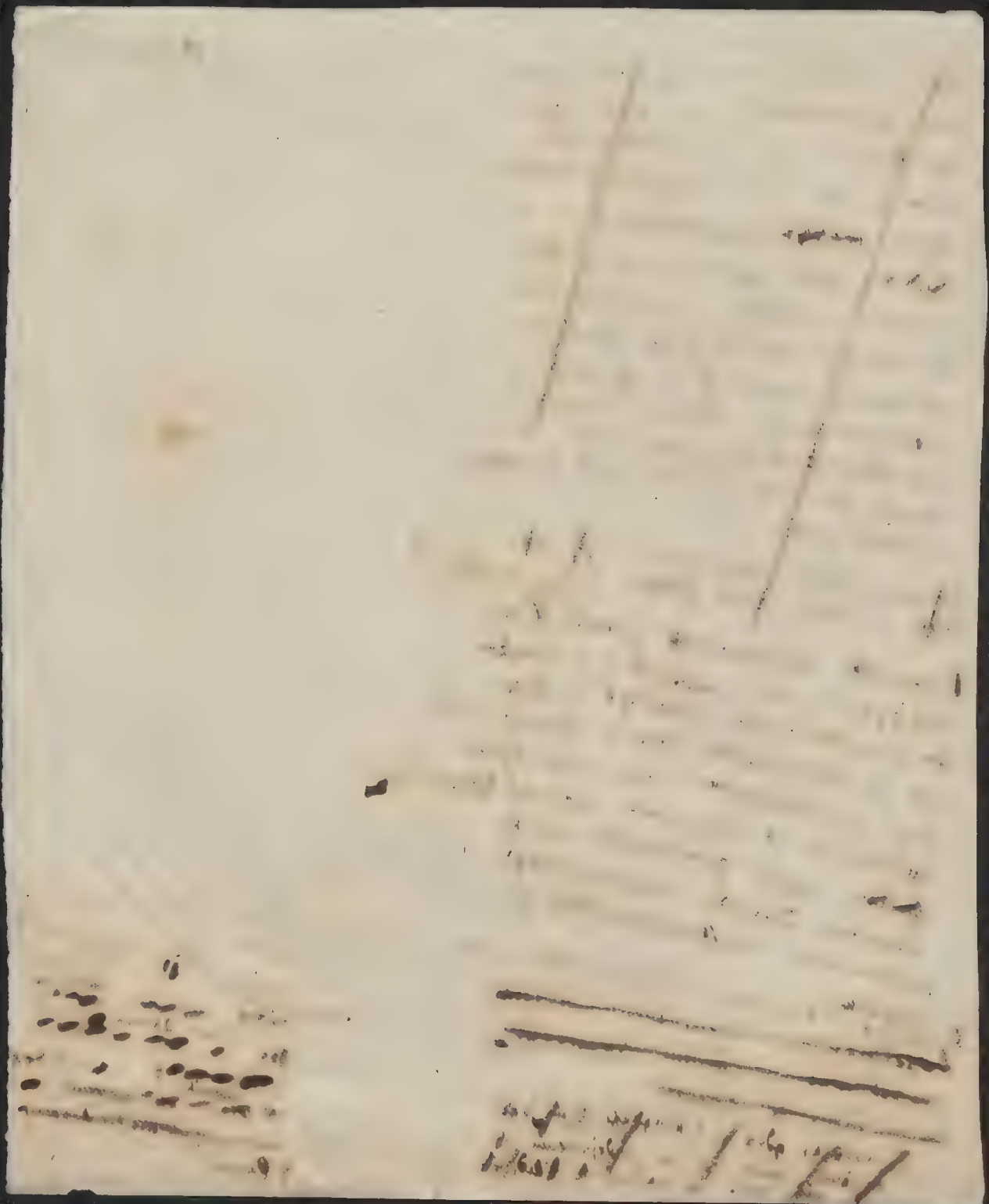

[illegible] kiedy rudziłem [illegible]
[illegible] ciekawości [illegible]
rzecz [illegible] [illegible] Kalwaryę [illegible]
Ciekawości [illegible] jak się wyraziłem, [illegible]
bo w życiu [illegible] nie [illegible] do [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] przyszedłem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
chodząc nad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] swego wyrwiązania [illegible].

Pamięć moja sięga wydarzeń na lat kilka
przed r. 1840. Pamiętam jak opowiadano
nowiny między [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Pamiętam,
od tego pierwsze [illegible] [illegible]
wyjściem w [illegible] Kalwaryę [illegible]
[illegible] przyjeżdżali [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

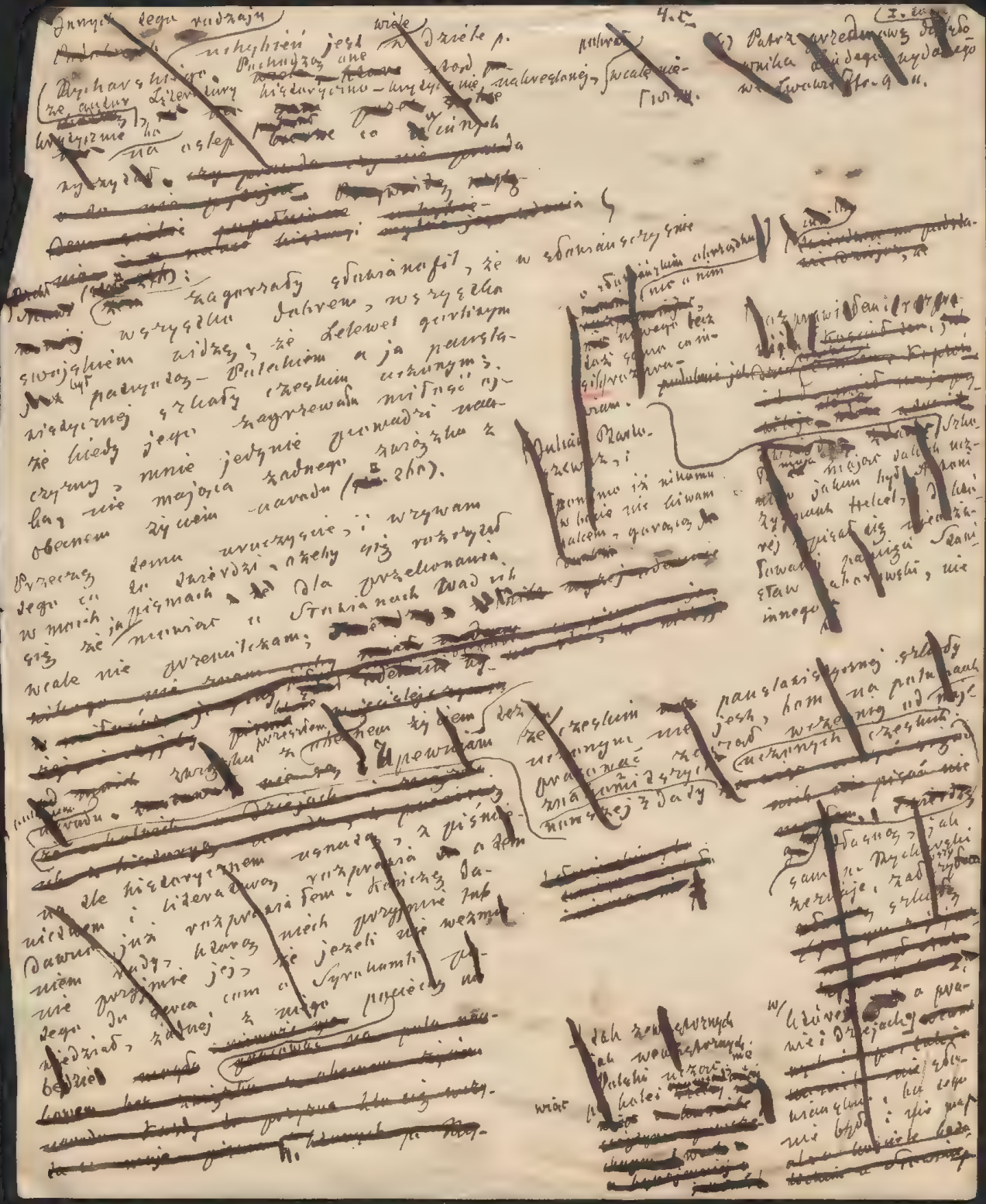

Relacja [illegible] w
[illegible] gimnazyum [illegible] uczenia
nie [illegible] ; w szkołach
[illegible] uczyłem się [illegible]
[illegible] w [illegible]
[illegible] [illegible] z Haleder
[illegible] [illegible]
[illegible] w Berlinie
Samuela Baudissa [illegible]
[illegible] ; dalej we Wrocławiu
[illegible]
[illegible] Berlinie [illegible]
[illegible] (v. 1812–14), gdzie pod pre-
zydium Samuela Baudissa [illegible] der Rede-
kunst [illegible] ; dalej we Wrocławiu
[illegible] (v. 1814–16), na uniwer-
sytecie w Berlinie [illegible] (słuchy-
wałem w szczególności) i Gieldyckie-
go (v. 1817–18). Kursy te [illegible] adiunkto-
wie z nauk [illegible] w owych dzie-
siątkach w łacińskim i ojczystym języ-
kach pisanych. Nie czytałem ich pu-
blicznych, a więc i mogłem [illegible]
w nich wyraźnej nie [illegible] ; i
o mnie jak i bezimiennych owoc moich
na dwory [illegible]
[illegible]

[illegible] (v. 1806–11) ; ate-
[illegible] [illegible]
(v. 1812–18) historyki, literatu-
ry, prawa i filozofii, które za
chwalebny [illegible] uważam w tym wzglę-
dzie otrzymywałem

[illegible] z czytywaniem przy-
wadnie

[illegible] ; literatury za-
[illegible] do [illegible]

wyrażeń się [illegible] , mówiąc na
Damysza (II. 246) : tem

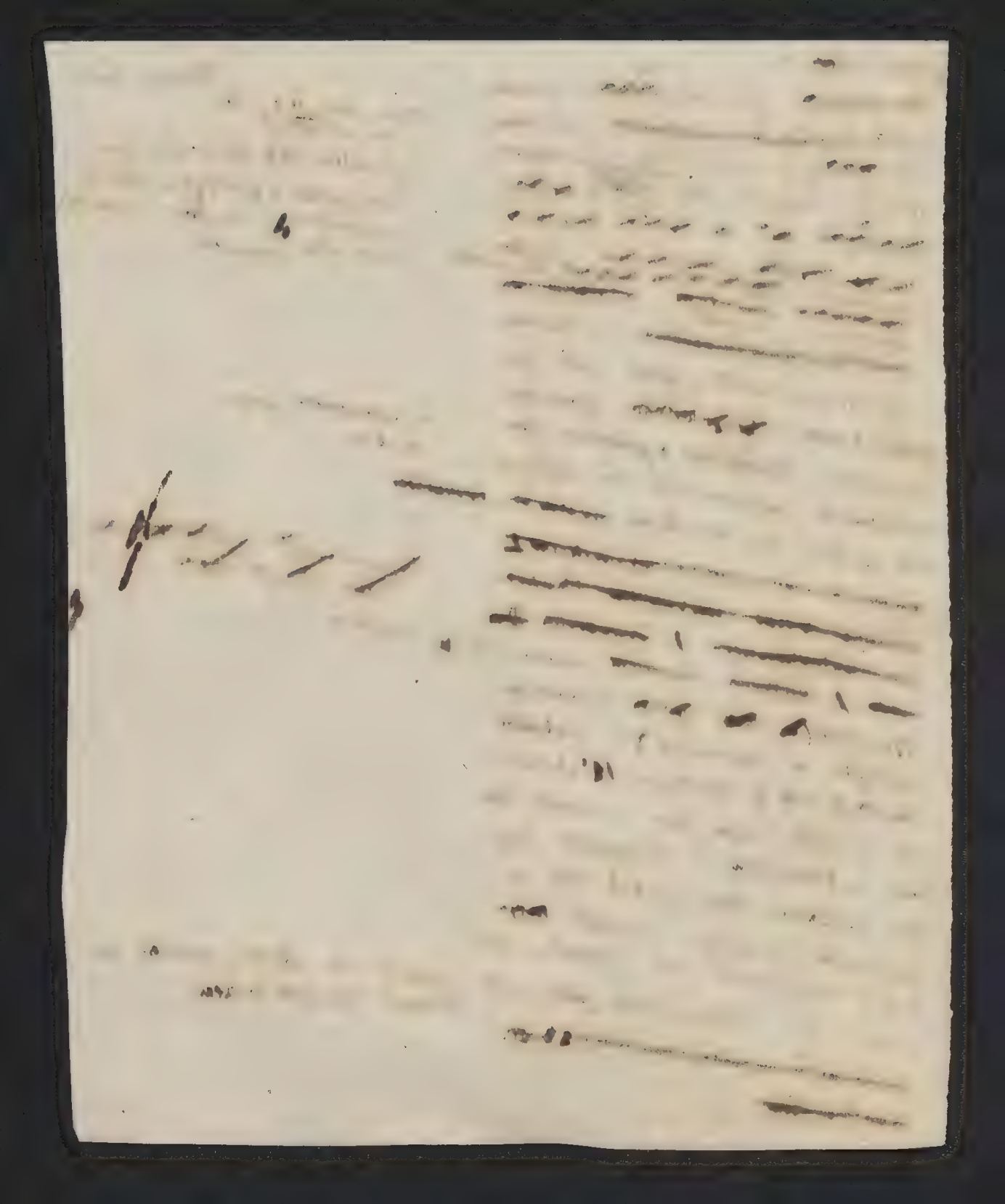

św. 9–11.

(1) Autor przedmowy do I. tomu edycyi kiedego wydania w 1856 r. we Lwowie

[illegible] pamiętnik [illegible] w bólu
nie ciwam, gorzący miłością ojczyzny
pisam; czego dowodem są pisma moje,
które w jak najgwałtowniejszym tonie
ze zgrozą z przestrachem i oburzeniem
życiem publicznego narodu, upewniam
dzień, ziem czeskim panslawistycznej
szkoły wrogom nie jest, bom na
polu nauk edukacyjnych pracował
zawsze wrzemniej od najznakomitszych
czych nowszej daty uczonych
czeskich. Dowodzą, jak sam p. Ry-
chardy twierdzi, rozbieżności
[illegible]ów w niej a prawach i dziejach
Jak zewnętrznych jak wewnętrznych
Słowian w ogóle, a w szczególności Po-
laków uczar, mamy po kolei o
wszystkiem co stanowisko i zda-
niem ich życie. O edukacyjnym wi-
dokiem, względem którego czyni-
my nie zarzut, nie nowego nie
wszprawiam, lecz mamy dziś jeno
co dawni i dzisiejsi badacze (1). Szkic
Szajnocha majaca dalsze wzrosnie
jakimi byli ś. p. Antoni Zygmunt
Helcel, Jakub Bartoszewicz i Szaj-
nocha Zbierowski, a do której zgłaszają
się nowi kandydaci, nie mu nic

inaczej w czym przede jak objaśniać Dzieje Polski, czy chcieć je zrozumieć, przede wszystkim Dzieje Stanów; i przeciwnie wyjaśniać ich Dzieje przez Polskie. Prawo w czasach wróżbie, ale dla swojego ogromu ledwo w zarysie dzisiaj przedstawione, jest abrewiacją rzeczywistych Dziejów (thesis), a dla abrewiacji tego jest wzorem (synthesis), ~~z którym~~ ~~porównanie~~ a Dzieje ~~z~~ zarysem związek Dziejów z prawem ~~porównanie~~ wyjaśniającym dubium.

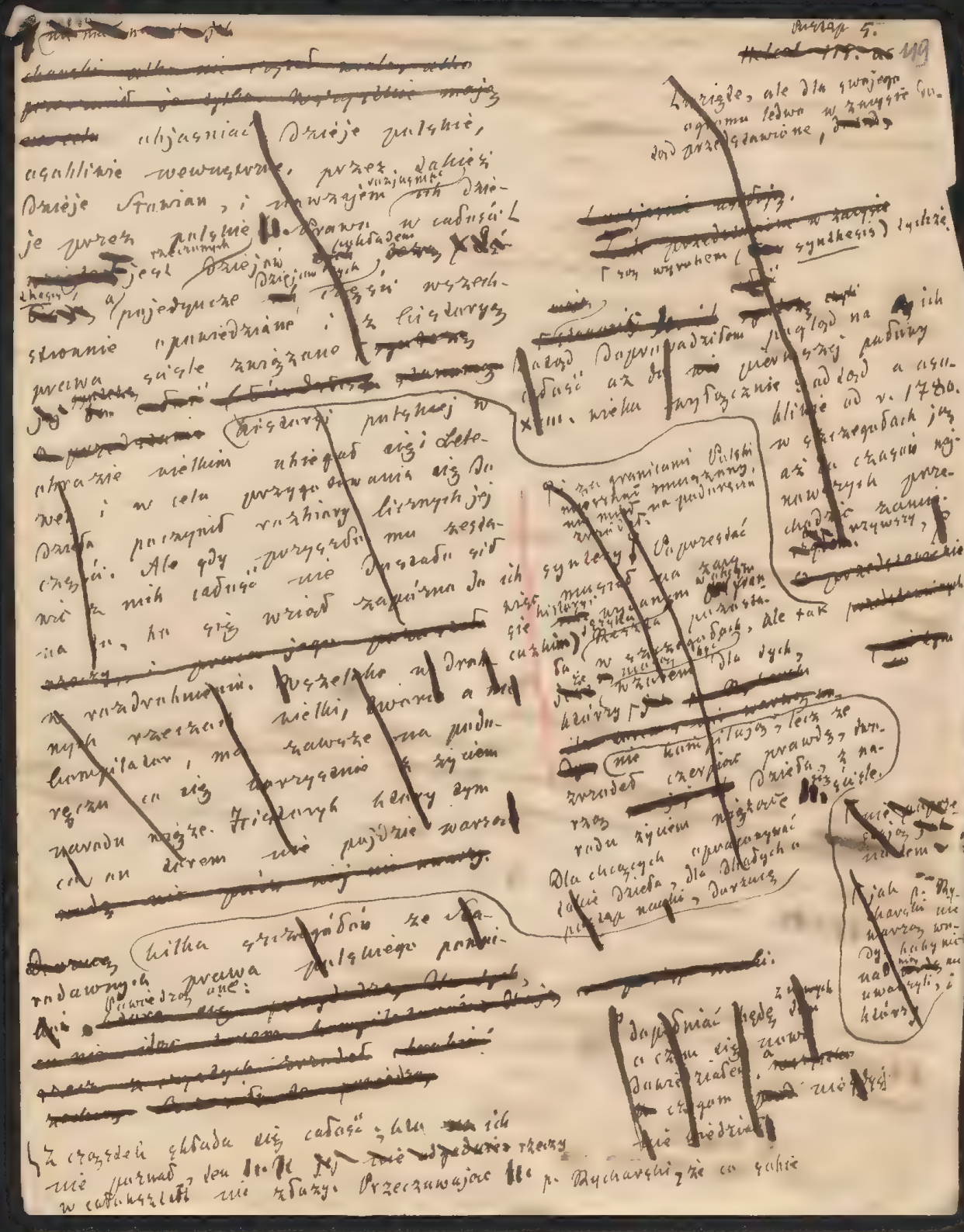

szuie. Nie byłby bowiem Dawid celu, gdyby, jak Dawid uczynił p. Rychawski, ważył wodę i dał nie wzięci nad nią nieuważył, nie zabił, wzielenej [illegible] nie zwyciężył, [illegible] wszedłszy [illegible] [illegible] [illegible]

Z. a.

Dawać zgadzania rzecz, ~~[illegible]~~ rozczytywać się
~~[illegible]~~ wzruszach,
i umiać
czemiać (nadej-
mowane nad
ich wyjaśnie-
niem zwłoce.

~~[illegible]~~ Szczególnie w zakre-
ślonych wchodzi, pogłębem na-
szej stan u nas w czasach naj-
nowszych, ~~[illegible]~~ zakoń-
czy ~~[illegible]~~ dem. autyzm
dzisiejszy nasi chwalcy lub-ga-
jące prace naukowe zjawisk,
chybiają celu zwłoce do się się
przeszkodzić nie zastanowiły nad
tem, w czem zwłoce te na pochwa-
ły lub nagana zasłużyły. Które
ciężko i czemnie wszystkich się nie-
Dawno w

[illegible] Tygodnik [illegible] / v. 1571 nr. 192 / Pan Jerzy Siechi [illegible] autor dzieła [illegible] pisanego [illegible] Kronikarza [illegible] Bielskiego i Herbla / Hubertusa [illegible] Siechi wyraził się [illegible] jest "jednym z najwspanialszych publicznych literatów w naszej literaturze, najznakomitszym [illegible] jedynym filozofem naszych dziejów. [illegible] na niemu naszej [illegible] lechickich aż do wojciecha. z Polski [illegible] Jana Łaskiego [illegible] Jerzy [illegible] Siechi [illegible] Chodzi Kazimierza Wiszniewskiego,

[illegible] literatury nad tem [illegible] jego dzieła

[illegible] pisarzu dziejów Polski [illegible] nie wyszło dalszego [illegible] wydania [illegible] jakie zasługiwało. Jest pisarzem tym

[illegible] kanonikiem, [illegible] jak zam wzięty, [illegible] w tem [illegible] [illegible] [illegible]

Jana III

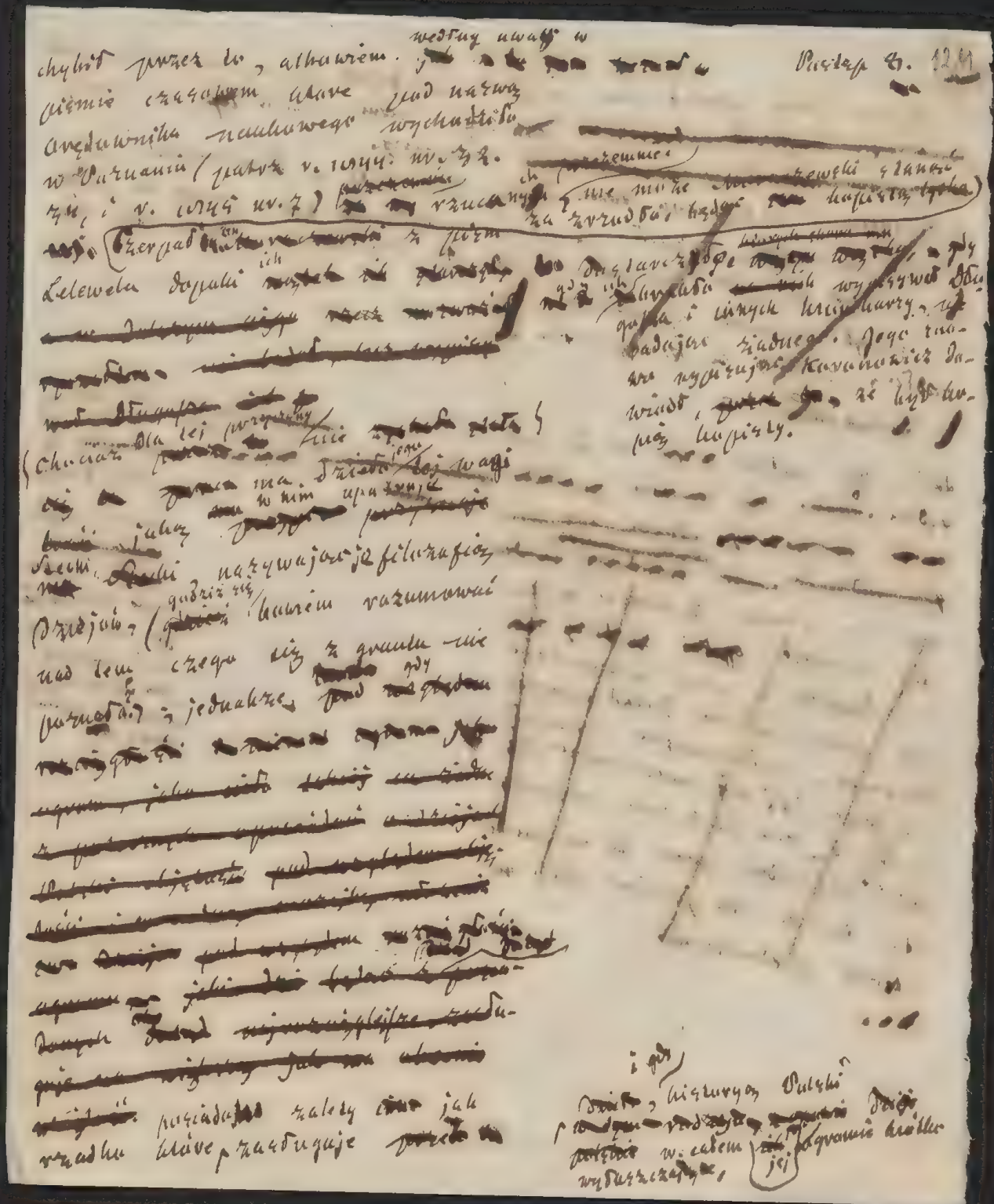

Historyczny obraz Polski [illegible] Krakowie w Drukarni C. K. uniwersytetu jagiellońskiego pod zarządem K. Mannheimskiego. 1869. wydany.

Jak niegdyś wielkopomnej godny pamięci Adam Czarnocki pod nazwą Zawrata Chudalewskiego znany, w gwarach, jak go nazwałem (w moich Pamiętn. I. 9) pomagał historycznym, bujał po obszarze [illegible] słowiańskiego świata, i na dawnych gruzach, [illegible] a nim prawdy [illegible] wiele pomyślnych objawił, których rzeczywistość wykazały odbyte [illegible] dalsze historyczne [illegible] i dał [illegible] gawęd historycznych pomiędzy śpiewak, dawniej jak Bielowski (II. 186) rzekł, [illegible] umiejętności bujnej wyobraźni uciekał wypowiadywać, co bez [illegible] bez dowodów z historycznych pamiątek wypowiedziane marzeniami nazwie przeczyć niechcemy, [illegible] Wyobraźnia historyczna się wydzwania pierwszy mogła [illegible] kiedy niekiedy odgadywać prawdę, [illegible] zajęcia [illegible] wyobraźnia [illegible] rzadko, [illegible] sam się wyczerpywał. [illegible] [illegible] Ten sam historyk

† i mniejszem więcej jak poematem dyalektycznym nie będzie.

[illegible] drugi w opowiadaniu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Poczet 9. 1[illegible]

6v

(1) Pamiętniki Kajetana Kosińskiego. Odbiorca m. i adres. W Krakowie 1865. Patrz str. 594.

9.c.c.

(1) Józef Wybicki
[illegible]
[illegible]
Druku pierwszej.
Paryż 1831.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

(Kajetan Koźmian o spotkaniu się z Albertem)

Postscriptum 9. C.

127

[illegible]

[illegible]

[illegible]

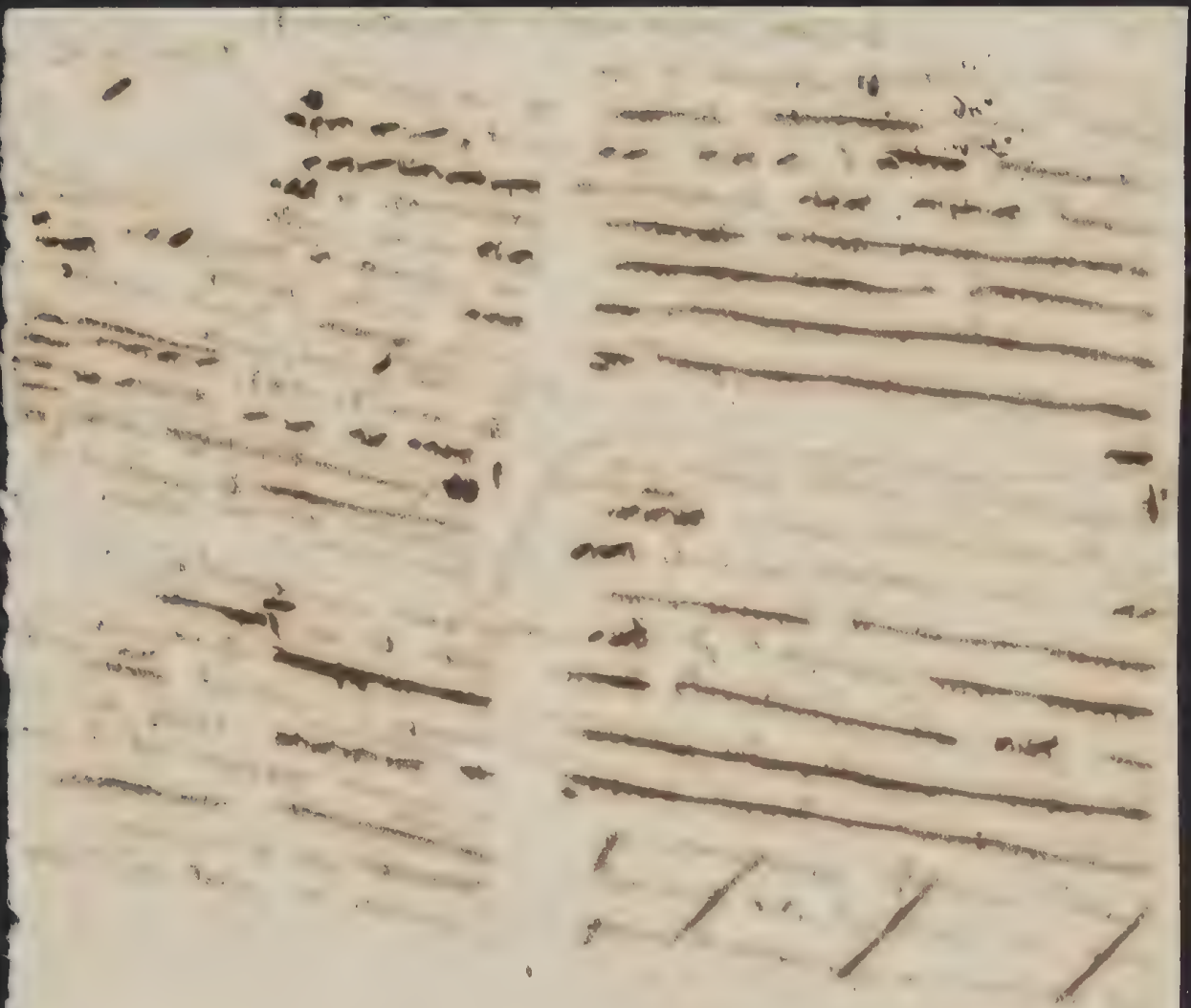

[illegible] zdrady i zdaw [illegible]
[illegible] ale
[illegible] Straży, [illegible] chrapiew [illegible] w
[illegible] myśl bogaty. Jamdego [illegible] geniálnego, tego
[illegible] bawicielnym [illegible] nazywamo. Twór-
czym jest Twórczy, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Drugi, kto go wzywa na
[illegible] rozmiedza z nim się [illegible] drugim
[illegible] chrzeście. Jak bywało i

[illegible] niczego nie w
mowie jego nie [illegible]
[illegible] nazwiskach

że Rzymianie [illegible] nie dawno
[illegible] naśladowali nawet
Cycerona nie [illegible] Tacyta [illegible]
lub nawet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Ale mowa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] gdzie indziej; że Rzymian zmuszam
na dowód, żadnej naśladować mowy
Cycerona nie Tacyta [illegible]
[illegible] Tamten gadki [illegible] częściami i
[illegible] wyrazami; ten [illegible] w zdaniach,
[illegible] uwagę, w
[illegible] nauki na [illegible]
[illegible] pamiętki jej [illegible]
[illegible] jej, według nich i [illegible]
[illegible] przedstawia [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

Twórcy

niej wydawane dzieła, [illegible]
niebiegłych nie mających [illegible] literatury [illegible] tym, że już
na drodze literatury syntetycznej zawodowej
weszli, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[

Po wyjściu [illegible] Pisarzewskiego
Valgniego, a nastąpieniu jego ukoń-
czeniu w Drukach biskupiej gra-
nicznej sprawy [illegible] zdawało się
gięgo (r. 1586), [illegible] się [illegible]
[illegible] do placu [illegible], abyś za-
chowanym tak zwanego Bernardyńskie-
go we Lwowie, Dalej Cudex diplomata-
ticus universitatis studii generalis
Cracoviensis r. 1672, [illegible] Co-
dex diplomaticus Tinecensis r. [illegible] pierw-
szym pisarz mi ś.p. Adam Zyg-
munt Helcel pod dniem 18 listo-
pada 1868 w tych słowach: Lwow-
skie dzieło bynajmniej nie odpo-
wiada naukowym celom, jakich się za
nim spodziewać było można. Zda-
niem moim jest za tanio tych
robota ludzi, między którymi ani
jednego prawnika historyka —
prawnika znadź nie było. Przy czy-
ści z dzieł tego diplomatarjusza
tak zbiorów, którego nigdzie nie-
gdzie jest druku, a Kamieńca li-
terałów do redakcyi [illegible] przeznaczona,
prawda [illegible] brać musiała i druko-
wani do wszystkich co się jakimś
mu sam niebacznie urzędu koni
czącym ściśle odczytać, odpisać i

nastąpienia.
[illegible] (r. 1586) wyjazd Sekretarza
Kamieńca tutaj?

Liczba: i wskazuje
ad miejsce pisarzy
czy kładzie ma
gdzie brakuje
Czytaj
znaczy
kąg a bar-
dym za-
stąpi, za
uważam:
że "

Kamieńca dzieła pierwszego

wydać kanikyi judobabo. Sama-
nie nieżeli du samychże obró-
z prawdziw auctyacha-bia volva-
dzonych, całkiem dopuszczonemi
nie były, pokazał więc niedziel
szczegółnie na odpisach swego a-
wredniha, którym jeżeli się nie na-
zywa, do przyjaźniej nazywać
powinien Actius cum punctu I.
Za resz całą mogę rzecz na
pierwszy rzut oka wyrazów
podobnych przerzutnych i na-
kompowanych terminów technicz-
nych, i podobnych którym nigdy
w Polsce nie znano.“

Tak wredy Hebel a pierwszym
[illegible] dziedzi wzor mowy
że w nim znaia tylko zwedna-
ve [illegible] przez ks. Oblawa
Piędzielskiego i Lucyjana Sa-
mosatenskiego uwagi godna. Z dru-
gim takiem i nastepnym rzecz
się ma inaczej. Nowa nadakcya
nadała dziełu oraz pożądany.

Ksiądz [illegible] Hubert wydawnictwo tendencyjne Tygiel-
[illegible] w ciągu czasu [illegible] Biblioteka Warszawska
[illegible] Biblioteka [illegible] [illegible]
(r. 1872 - II. 134 - 47 [illegible]
(Oddanie z jasna a krzywych mowa.

[illegible] nie uwzględniwszy dali
trudności jak należało
z jakimi miało dowol-
czenia wydawnictwo,
ogłaszane [illegible]
na ogłaszanie samych
dzieł, z małym wyjąt-
kiem, odpisów, w
braku oryginałów.

Codex Diplomaticus Vielicensis. Kodeks Dyplomatyczny Wieliczki. Wydany z polecenia Jego Excellencyi Hrabiego Agenora Gołuchowskiego, staraniem i nakładem Rady Galicyi Wschodniej. Lwów, z drukarni Karola Budweigera. 1872. Wydanie w ćwierć, przez cyklostyl i rozczerwienie na arkuszach dwóch wydawniczych, zawiera przeszło 166. str. Oddawszy tej publikacyi z nadobiczny dyplomatów na kamieniu [illegible] ale miała zasadniczą [illegible] a reszta ich [illegible] w liczbie piśmarzu wewnętrzne [illegible] miała [illegible] Wady jest [illegible] dla [illegible] [illegible] [illegible]

do... zupełnie.

Już to jest, według wszystkich zgodnie, wszystkich objaśniający jasno sposobu rozkazu, że zewnętrznie rzecz rozważając wyłącznie mało zagłębiają ~~[illegible]~~ w to co jest w ~~[illegible]~~ wyrazu. Dodawane do dzieła słowników wyrazów technicznych ~~[illegible]~~ bardzo wskazówek ~~[illegible]~~ Długo byłoby rozprawiać o tem. Papierczanie na wynalezienie w Kodeksie tymczasem (dypl. nr. 18) wyrazu ~~[illegible]~~ ostrzyżenie, które, jakie nie znajduje się w żadnym ze znanych mi dyplomatycznych, pragnąłbym mieć wyjaśnione.

Dla tego we wszystkich prawie [illegible] bardzo niedogodzenie.

[illegible] której, z prawnych [illegible]
[illegible] w Samoch[illegible] [illegible] bibliotece
OO. Bernardynów [illegible] chowanej,
z pozwoleniem wyższej.

związki

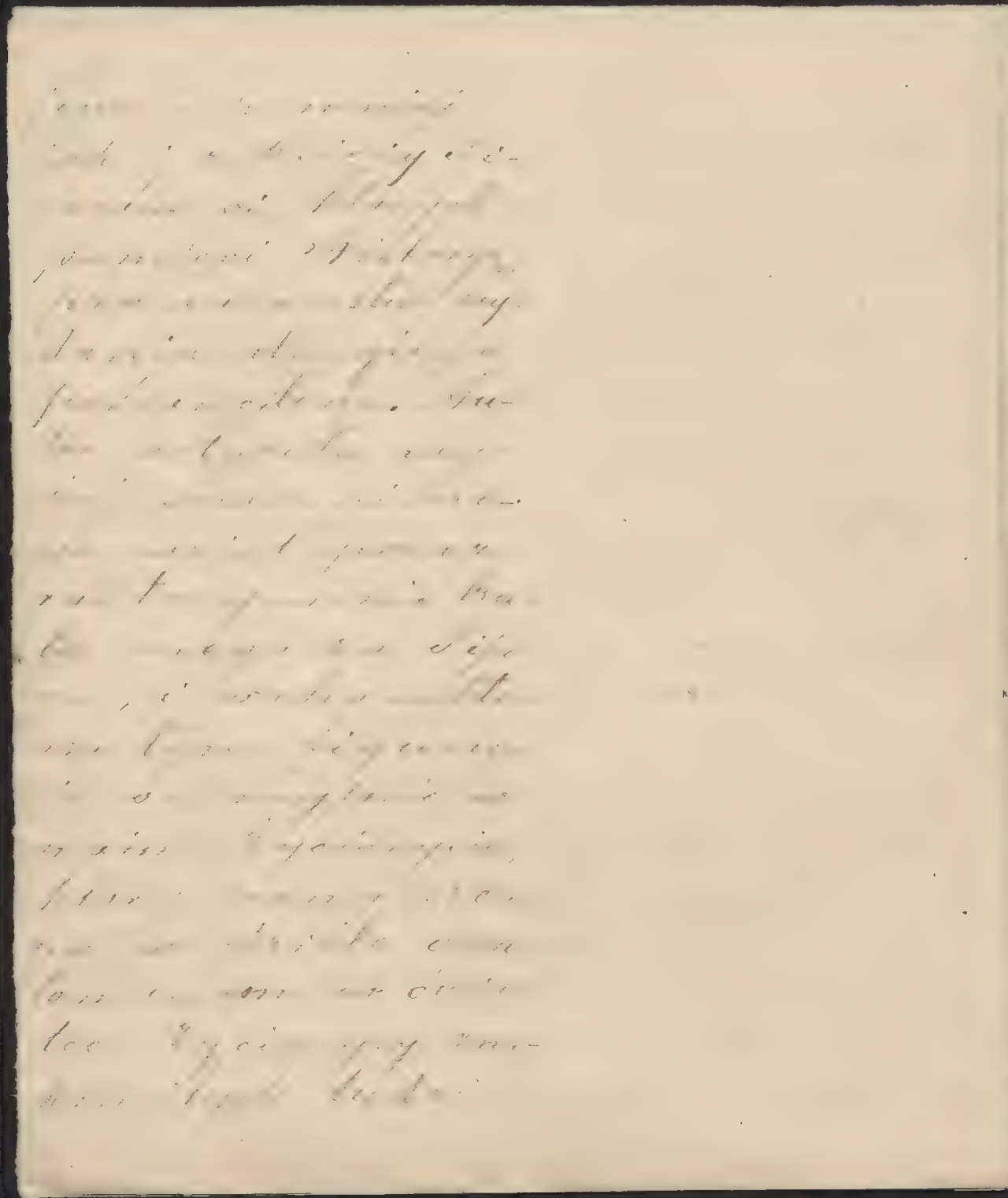

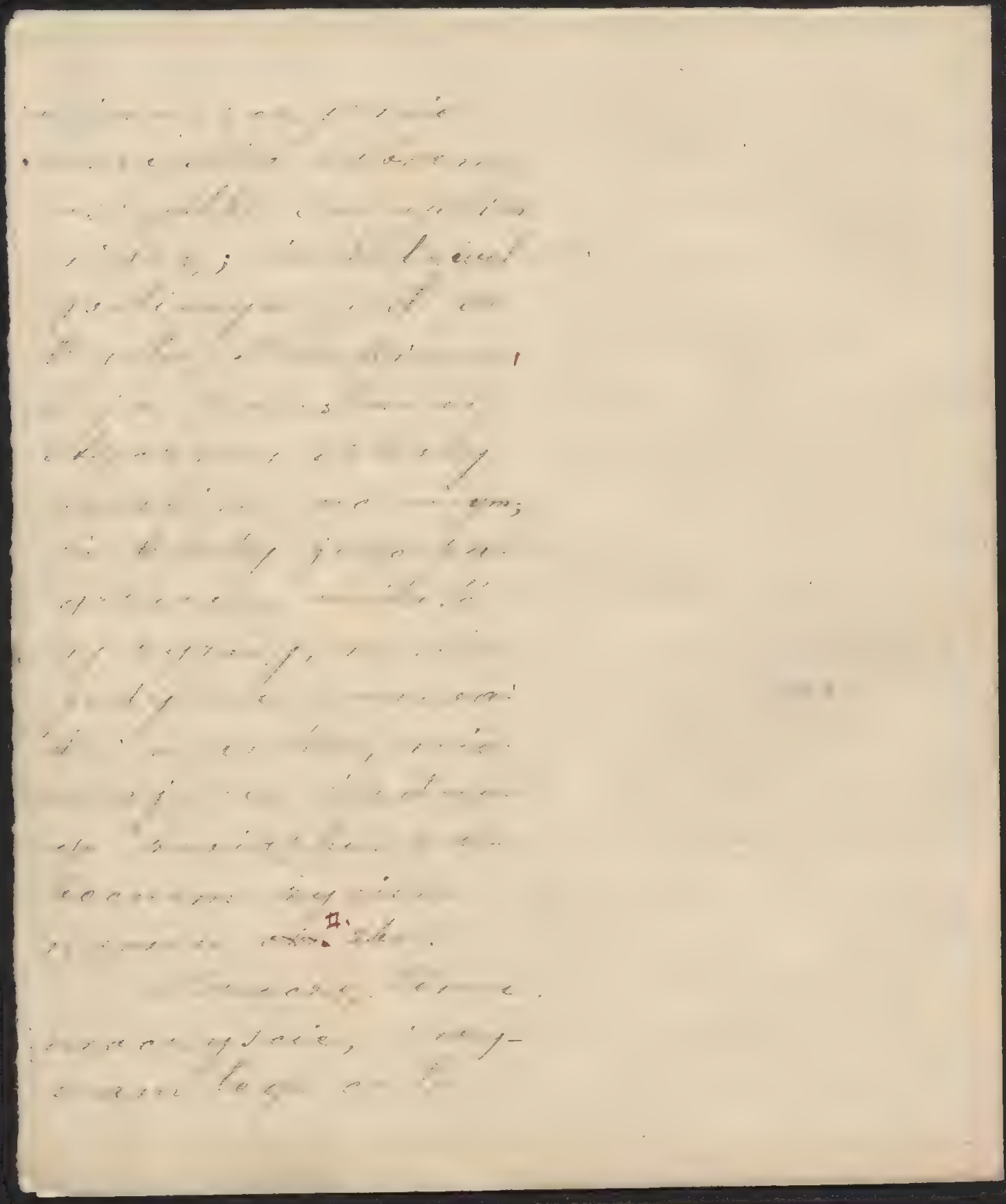

138 250.

[illegible]

[illegible] 1859 [illegible] w Bibliotece Ossolińskich Nr 1760.

ТОРГОВЛЯ ЧАЕМЪ ПРОИЗВОДИТСЯ
по цѣнамъ на
ПОЛОВИНУ ПОНИЖЕННЫМЪ
ВЪ МАГАЗИНАХЪ
Л. КРУПЕЦКАГО
ВЪ ВАРШАВѢ.
ПОДЪ КОПЕРНИКОМЪ
SPRZEDAŻ HERBATY USKUTECZNIASIĘ
po cenach
O POŁOWĘ ZNIŻONYCH
W SKŁADACH
L. KRUPECKIEGO
W WARSZAWIE.
POD KOPERNIKIEM
Цѣна за четверть Фунта
35 1/2 коп. сер
Cena za ćwierć Funta
35 1/2 kop. sr

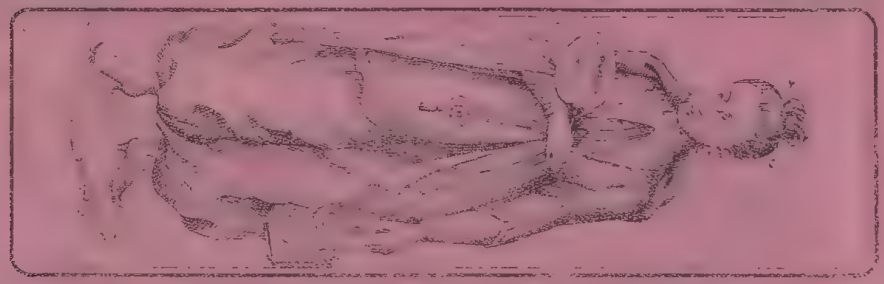

Polonia historica

Mémoriał czyli Pamiętnik Dziejów Polski ad Aug. Bielowskiego wydany Tom II., i stanowisko ich do badań Lelewela i Maciejowskiego.

I – II.

Treść Tomu.

Gdy niepodobna dać choć w najkrótszym zarysie sprawę z zapasu wszystkich źródeł tym samem objętych, poprzestanę na krótce, według Bielowskiego najdawniejszych, które mamy nie jak ad autora wyszedł, lecz w wyciągach późniejszego kompilatora (str. 158).

Kronikę tę miał na względzie bardzo dawnym rocznikom lechickich również zagranicznych robiący niejaki Mówca Niemiec Lehary Iwan z Rytaga Mieczsława II. żona [illegible] przybył do Polski. Z niego [illegible] miał [illegible] Lehary [illegible] wiele. [illegible] w jego Wstępie [illegible] stanowisko przeciwstawiwszy Lelewel [illegible] wszystkie na [illegible] wątpienie [illegible] Maciejowski [illegible] Lehary [illegible] Dodatkami) wyciągaczem [illegible] że nie wiele przemiduje prawdziwie, jakby sława [illegible] Mówcy przemienio(?).

L Mierzwa od [illegible] Krzysztofa Warszewickiego [illegible] a [illegible] pochodzący od Marcina Gallego, [illegible] mieli wątpiący nasi kronikarze [illegible]

Lwiątków

(1) Lelewela Pilecka średnich. Tomik w Poznaniu 1851. Zbiór str. 483–6.

L jako wszelkie inne kronikarze polskie

L Mierzwowego pisma.

Przy wydaniu tomu Drugiego Pamiętników Dziejów [illegible] Lelewel [illegible] Kościuszkowi [illegible] Do wyjaśnienia w tym tomie [illegible] Mierzeja [illegible] jego wydawca Lelewel ze [illegible] znajdujących [illegible] nie omieszkał [illegible] W tym celu przedsięwziął [illegible] Dawne Dzieje, opisując je

odpowiadając (na str. 162) Bielowskiemu na [illegible] szy zauważył przy tem (1), że [illegible] Lelewel [illegible] zwrócił [illegible] Mierzei w-ględzie [illegible] ze tubo Mierzwa i [illegible] lubo nie [illegible] nia, że [illegible] nierządny, widać przecież [illegible] (że jest [illegible] pudziedzo, niada się [illegible] gieli.

Na drugi Lelewela zarzut: że Bielowski obwiniał swoją [illegible]

(1) [illegible] str. 162.) powiedział: że Lelewel [illegible] uznaje [illegible]

[illegible] a temu nikt nie wątpi, ale temu [illegible] jak Lelewel zaprzeczał jak zaprzeczam ja i zaprzeczy każdy, ażeby [illegible] co się za kanałami.

(1) Lelewela Polska wiek. Zv. IV. str. 491- 500. 145
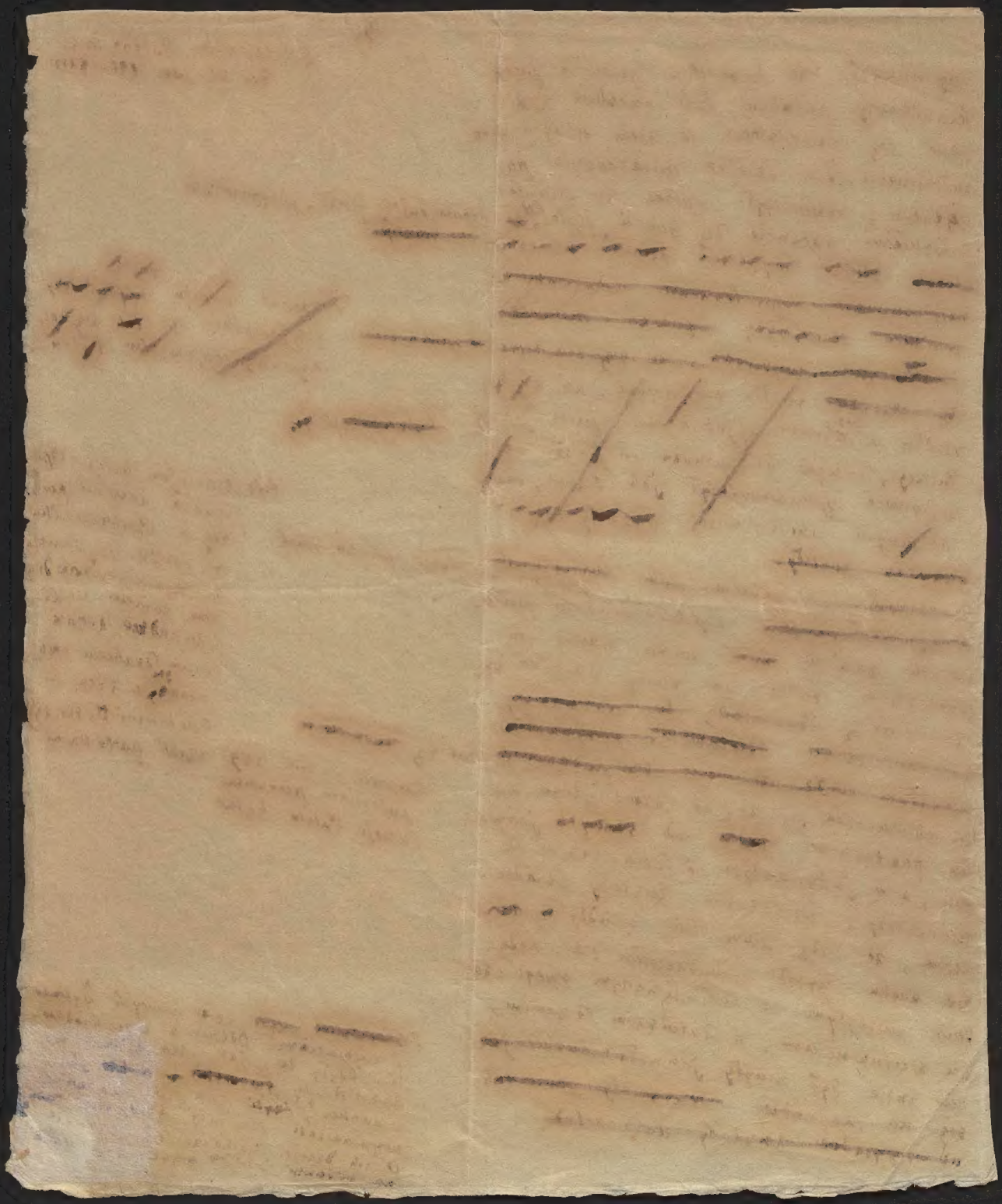
aby chciał się wszystkie pudania przez kronikarzy polskich lub cudzoziemskich zagięte są z zadziwieniem z niemałych przywdzianiem, dla dziejów niejednemu pożądaniem, a dowcipnych przez to Maciejowskiem szczególnie do Gedana [illegible] odpowiadając [illegible], przynosi: że [illegible] [illegible] [illegible]